

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124 3125 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842. Praga čisto 78.180.
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.-
Za inozemstvo Din 40.-
Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Separatisti in mladina

Ponesrečena punktaška akcija naših separatistov je prinesla nov dokaz, da so se izjalovili vsi njihovi poskusi, odviniti slovensko ljudstvo od ideje jugoslovenske države in narodne skupnosti. Zdrava narava naših množic in njeni realni pogledi na življenje niso dopustili miselnega zmede, ki so jo imele predvsem povzročiti punktacije. Ne bomo sicer trdili, da se niso našli ljudje, ki so bili pristopni za akcijo svojih prejšnjih voditeljev, katerim so verjeli brez kritičnega presojanja. Tudi danes je gotovo še najti ljudi, ki jih v njihovem miselnem razvoju moti agitacija, izhajajoča iz punktističnih krogov. Toda z mirno vestjo lahko ugotovimo, da so taki ljudje vedno bolj osamljeni in da je narod v svoji celoti prost punktističnih vplivov in da je v njem globoko zakoreninjena naša volilna državna ideja, naša državna in narodna skupnost.

Agitacija iz punktističnih gnezd, iz onih središč depozitiranih politikov, ki ne morejo preboleti konca svojega nekdanjega gospodarstva nad ljudsko dušo, se še nadaljuje. Ne imelo bi pomeni, da si to prikrivamo. Seveda ta agitacija ni javna in si ne upa na beli dan. Odpravljeni »voditelji« in »podvoditelji« so si izbrali preizkušeno načelo, da je previdnost najboljši del hrabrosti, in se v javnosti večinoma kar najdalje odklikajo od punktističnih in punktističnih. V javnosti odklanjajo vsako zvezo s separatistično politiko in v vsaki celoti zatirajo, da je vsaka politika, ki bi bila naperjena proti državnemu in narodnemu edinstvu, zgrešena.

Naša javnost bi bila lahko s tem preokretom zadovoljna, ako bi bil iskren in bi separatistični akterji tudi v resnici opustili svoje pogubno delo. Toda tako je samo v javnosti. Tajno, po emisarijih, z infantilnimi okrožnicami, skratka z vsemi znanimi sredstvi podzemeljske agitacije, pa se še vedno skuša najti pot do ljudi, ki nimajo dovolj razsodnosti in kritike.

In tu je pred vsem mladina, ki je neprestano izpostavljena pogubnim poskusom anonimnih zapeljivcev. Ne nameravamo tu razpravljati o prizadevanjih v krogih naše akademske mladine. Ta prizadevanja so poglavje zase, ki bo tudi moralo najti svojo posebno rešitev. Mnogo več pozornosti je treba posvetiti vzemirjanju naše srednješolske mladine, ki je še v dobi razvoja in učenja. Brezvestnim separatističnim konspiratorjem je očitno malo mar, kako nesrečno lahko vpliva na posamezne mlade duše zavestno povzročena motnja.

Glavni element mladinske duševnosti sta čuvstvenost in fantazija. Mlado srce naglo vzplamti za vsako novo idejo, gori za svobodo s pristnim ognjem in sovrzhi nasilje, pa če je to nasilje tudi namišljeno. Menda odkar svet stoji, je bojni klic »in tyrannos!« najpopularnejše geslo mladine, tem bolj, čim mlajša je in čim manj preudarna. Sovražnika vidi mlada fantazija povsod, zlasti če mu ga zna pokazati večja roka preračunljivega zapeljivca. Romantiko zarotništva, tajnih skrivnostov, šepetanja od ust do ust in esktravagantnih okrožnic je še vedno naša plodna tla med najmlajšimi, zlasti ob spretni režiji.

To dobro vedo oni punktistični akterji, ki vedno in vedno znova poskušajo zanašati v ognjene mlade duše seme dvojnega in zmote ter iskati bodočih bojevnikov, ki bi jih eksploatirali za svoje namene, ne meneč se za nesrečo, v katero lahko zapeljejo mladino. Zanašajo pa se obenem na nekritičnost mladih ljudi, ker bi sicer ne bilo razumljivo duševno uboštvo, s katerim opravljajo svoje delo. Da doraščajoča mladina nima življenjskih izkušenj, je na dlani. Nima pa tudi potrebnega historičnega znanja, ki bi ji omogočalo primerjanje in presojanje.

Bilo bi zgrešeno, ako bi sodili mladinske izjave s strogim merilom. Zgodovina vseh časov nas uči, da je mladina pristopna najradikalnejšim ekstremom, ač nas pa obenem, da postane kasneje, ko moč izrve, baš iz najtemperamentnejšega upornika mnogokrat najbolj zrel in trden stebler družbe in naroda. Seveda pa so ravno tako znani slučajji, ko zapeljani entuziasti ni našel več prave poti nazaj in je zdrvel v propast.

Mi nimamo preobilice kapitala, ki ga tvori naša inteligenčna mladina. Ne moremo tedaj prenašati izgub in nam je pri srcu usoda vsakega naših najmlajših, ki naj bodo poročstvo naše bodočnosti. Rekli smo: vsakega naših najmlajših. Na ogromno večino mladih dijakov zapeljivci hvala bogu nimajo več vpliva, a škoda je tudi onih redkih, do katerih sežejo. Zato smatramo za eno glavnih nalog poklicanih činiteljev, da zajezijo in izpodvedejo vsa pogubna prizadevanja zavestnih zapeljivcev mladine. Dolžnost vse poštenje javnosti je, da jih v tem stremljenju z vsemi silami podpira. Eksploatacija mladih duš za sebične namene desperadnih politikov je težak zločin nad narodom.

PAKT MALE ANTANTE

Zunanji minister je včeraj predložil Narodni skupščini v ratifikacijo novo pogodbo med državami Male antante

Beograd, 25. februarja. p. Današnja seja Narodne skupščine se je pričela ob 11. dopoldne. Po odobritvi zapisnika je bilo objavljeno, da je zunanji minister dr. Bogoljub Jevtić predložil skupščini v odobritev pakt o organizaciji Male antante. Pozodba se glasi:

Nj. Vel. kralj Jugoslavije, Nj. Vel. kralj Rumunije in predsednik republike Češkoslovaške so

v želji, da ohranijo in organizirajo mir, delujoč s čvrsto voljo za ojačenje gospodarskih zvez z vsemi državami brez razlike, posebno pa z državami srednje Evrope, in v težnji, da ohranijo mir ob vsaki priliki, omogočijo evolucijo k definitivni stabilizaciji razmer v srednji Evropi in zanjamiš spoštovanje skupnih interesov njihovih treh držav, odločeni, da podajo v tem namenu organsko in stalno osnovo prijateljskim in zavezniškim odnosom, ki obstojajo med tremi državami Male antante, in končno prepričani o potrebi, da se ustvari ta stabilnost potom njihove popolnoma enake splošne politike in z ustanovitvijo enega upravnega organa te skupne politike treh držav Male antante, da se na ta način ustvari višja mednarodna ednica, h kateri morejo pristopiti tudi druge države pod pogoji, ki se morajo določiti za vsak posamezen primer, sklenili določiti, kar sledi v spodaj navedenih določbah, so določili kot pooblaščenice, in sicer:

Nj. Vel. kralj Jugoslavije Nj. ekselencio dr. Bogoljuba Jevtića, ministra za zunanje zadeve,

Nj. Vel. kralj Rumunije Nj. ekselencio Nikolo Titulescu, ministra za zunanje zadeve,

predsednik češkoslovaške republike Nj. ekselencio dr. Edvarda Beneša, ministra za zunanje zadeve, ki so se po predložitvi svojih pooblastil soglasno sporazumeli o naslednjih določbah:

§ 1. Kot upravni organ skupne politike skupine treh držav se ustanavlja stalni svet držav Male antante, ki ga sestavljajo ministri za zunanje zadeve treh respektivnih držav ali posebni delegati, imenovani v ta namen. Sklepi stalnega sveta se sprejemajo soglasno.

§ 2. Stalni svet se je poleg vzdrževanja svojih rednih odnosov, ki se vrši po di-

plomatskem potu, sestaja obvezno najmanj dvakrat na leto. Eden izmed obveznih letnih sestankov se bo vršil izmoma na ozemlju vsake izmed treh držav, drugi pa v Ženevi v času sestanka skupščine Društva narodov.

§ 3. Predsednik stalnega sveta je minister za zunanje zadeve ene države, v kateri se vrši obvezni letni sestanek. Njemu pripada inicijativa, da določi dan in mesto sestanka ter določi tudi dnevni red in pripravi sklope, ki se imajo spoštovati. On ostane predsednik stalnega sveta do prvega sestanka v prihodnjem letu.

§ 4. V vseh vprašanih v katerih se vrši razprava, kakor tudi vseh sklepov, ki se sprejmejo, bodisi, da se tičejo medsebojnih odnosov Male antante, bodisi, da se tičejo njihovih odnosov s tretjimi, se bo strogo spoštovalo načelo popolne enakosti treh držav Male antante.

§ 5. Po potrebi vsakoletnega položaja, se more stalni svet odločiti, da zastupa ali brani stališče držav Male antante v nekem določenem vprašanju in sam delegat ali delegacija ene same države.

§ 6. Za vsako politično pogodbo vsake izmed držav Male antante, za vsak enostranski akt, s katerim se menja sedanjí politični položaj med državami Male antante glede na kakšno tretjo državo, kakor tudi za vsak gospodarski sporazum, ki bi imel važne politične posledice, bo odšel potreben soglasen pristavek stalnega sveta Male antante. Sedanje politične pogodbe vsake izmed držav Male antante s tretjimi državami se bodo postopno in kolikor mogoče izenačile.

§ 7. Ustanavlja se gospodarski svet držav Male antante v svrhu postopnega koordiniranja gospodarskih interesov treh držav, bodisi med njimi, bodisi v njihovih odnosih s tretjimi državami. Sestavlja ga bodo gospodarski, trgovski in finančni specialisti in strokovnjaki, funkcionalni pa bo kot pomožni organ stalnega sveta, ki mu bo dajal nasvete glede njegove splošne politike.

§ 8. Stalni svet lahko ustanovi druge stalne ali začasne organe, komisije ali odbore, bodisi zaradi kakih posebnih vprašanj, bodisi zaradi več določenih vprašanj z na-

menom, da jih prouče in pripravijo njihovo rešitev za stalni svet.

§ 9. Ustanovi se tajništvo stalnega sveta. Kot njegov sedež se določi vedno za 190 dni mesto predsednika stalnega sveta. Odslek tajništva bo posloval stalno na sedežu Društva narodov v Ženevi.

§ 10. Skupna politika stalnega sveta ima biti prežeta s splošnimi načeli, vsebovanimi v vseh veljavih mednarodnih paktih po voljni politike, kakor so pakt Društva narodov, pariški pakt, splošni arbitražni pakt, evropske konvencije o razorožitvi in lo-karnski pakti. V ostalem v tem aktu ne more biti ničesar kar bi nasprotovalo načelom in določbam pakta Društva narodov.

§ 11. Konvencije o zvezi med Rumunijo in Češkoslovaško z dne 23. aprila 1921, med Rumunijo in Jugoslavijo z dne 7. junija 1921, med Češkoslovaško in Jugoslavijo z dne 31. avgusta 1922, ki so bile 22. maja 1929 podaljšane in ki se izpopolnjujejo z določili tega pakta, kakor tudi splošni pakt o arbitražni koncilijaciji in sodnih razpravah, podpisan od zunanjih ministrov treh držav Male antante v Beogradu 21. maja 1929, se obnavljajo za nedoločen čas.

§ 12. Ta pakt bo ratificiran in se bo izmenjava ratifikacij izvršila v Pragi najkasneje na prvem obveznem sestanku. Stopil bo v veljavo onega dne, ko se izmenjava ratifikacij izvršila s podpisom pakta.

Izdelano v Ženevi, 16. februarja 1933 v treh doslovno enakih primerih.

Boško D. Jevtić, Nikola Titulescu, dr. Edvard Beneš, l. r.

Narodna skupščina je z višjim odobranjem pozdravila ta akt zunanjega ministra, kakor je predsednik sporočil, da bo treba takoj izvoliti odbor za ta zakon. Načrt. Z aklamacijsko so bili izvoljeni v odbor: Nikola Uzunović, dr. Niko Perić, dr. Ivan Paleček, Ivan Mohorić, dr. Grza Andjelino-vič, Bogoljub Kujundžić, dr. Filip Lazare-vič, dr. Slavko Šećerov, dr. Dragoljub Jevremović, Nikola Preka, Stavra Trpković in dr. Nikola Nikić. Poslednji trije so predsedniki manjšinskih klubov v poslanski zbornici. Ta odbor bo v roku do ponedeljka zaključil svoje delo in nato predložil svoje poročilo Narodni skupščini.

Nato je bilo Narodni skupščini sporoče-no, da je minister za telesno vzgojo pred-

ložil skupščini zakonski načrt o prenosu imetja beogradskega gimnastičnega društva »Dušan Silni« na Sokola Beograd-matica. Izvoljen bo poseben odbor, da prouči ta zakonski načrt.

Sledilo je še nekaj sporočij, med drugim tudi, da bo treba izvoliti odbor za letalsko konvencijo med Jugoslavijo in Avstrijo.

Imunitetni odbor je predložil svoje poročilo o zahtevi pravosodnega ministrstva, da se izroči sodišču več poslancev. Poročilo je prečital poslanec Radovan Jelić. Odbor je v poročilu zavzel stališče, naj se zahteva pravosodnega ministrstva zavrne in poslanci ne izročijo sodišču. V prvi skupini poslancev je bil tudi narodni poslanec Lovro Petovar. — Glede te skupine je bil odbor mišljenja, da gre za politično kampanjo in da se naj za to poslanci ne izročijo sodišču. O drugi skupini, v kateri je bil tudi narodni poslanec Urek, je odbor zavzel stališče, da ni zadostnih dokazov o kazenskih dejanjih. Narodna skupščina je odobrila poročilo ter zavrnila zahtevo pravosodnega ministrstva.

Seja je bila ob 11. 15 zaključena. Prihodnja bo v ponedeljek ob 11. dopoldne.

Delo skupščinskih odborov

Beograd, 25. februarja. p. Finančni odbor je imel danes ves dan sejo, na kateri je nadaljeval razpravo o amandementih. Seja je bila odgojena do ponedeljka in bodo razprave finančnega odbora trajale bržkone še tri dni. Finančni odbor bo predložil plenumu Narodne skupščine svoje poročilo ob koncu prihodnjega tedna, bržkone v soboto.

Danes je imel sejo tudi skupščinski odbor za zakon o agrarni reformi ter je po večini sprejel skoro vse njegove določbe. Večji del amandementov, ki so jih predlagali poslanci, vlada ni sprejela. Zakonski načrt bo v kratkem stiliziran, kakor bo predloženo poročilo odbora plenuma Narodne skupščine. Zakonski načrt bo prišel na dnevni red skupščine še pred razpravo o novem proračunu.

Popoldne ob 5. se je sestel odbor za proučevanje zakonskega predloga o paktu Male antante, ki ga je poslal Narodni skupščini zunanji minister Bogoljub Jevtić. Odbor se je takole konstituiral: predsednik Nikola Uzunović, podpredsednik dr. Ivan Paleček, tajnika Ivan Mohorić in dr. Dragoljub Jevremović. Prihodnja seja odbora je napovedana za ponedeljek ob 9. dop.

Za sredo se pričakuje v Narodni skupščini velika debata o zunanjih politikah, ker bo zunanji minister dr. Jevtić govoril ob tej priliki o novem paktu Male antante, ki ga je danes predložil skupščini.

Volilna borba v Nemčiji

Hitlerjevska pomožna policija — Zatiranje protivladnih listov — Hitler o svoji borbi proti marksizmu

Berlin, 25. febr. g. V berlinskih diplo-

matskih krogih zatrjujejo, da bodo imeno-vanje Göringove pomožne policije najbrže proučili se glede na zunanje politične od-nosaje. Pomožna policija očitno ni v skladu s čl. 162 versailleske mirovne po-godbe. Da je v Nemčiji samji tudi iz dru-gih razlogov mnogo pomislekov zoper to policijo, ki bo po večini sestavljena iz na-rodnihi socialistov, je popolnoma razumlji-vo. »Germania« izjavlja, da so ti pomisle-ki zelo upravičeni tudi v primeru, če se narodnosocialistični voditelji lahko popolnoma zanešajo na disciplino svojih pristav-šev, ker je bilo v zadnji dobi mnogo na-sprotnih dokazov in je razen tega zelo ne-varno in tvegano, če se prenese policijs-ka oblast in morda celo dovoljenje za uporabo orožja mladim ljudem iz sred-izmed fanatičnih strankarskopoličnega pokreta. Pomisleki zoper to novo organi-zacijo so še večji, če se pomisli na znano Göringovo naredbo o uporabi stalnega orožja, ki bo najbrže veljala tudi za po-možno policijo. Končno izraza list upanje, da se ljudem vsaj ne bo treba braniti pred lastno pomožno policijo.

»Deutsche Zeitung« javlja, da skuša se-daj državni podkancelar Papen ublažiti vzemirjanje javnosti zaradi Frickove na-povedi, da bo državna vlada postavila ko-misarje v vseh pokrajinah, kjer niso obla-sti popolnoma vdane državni vladi. Pod-kancelar Papen je sedaj izjavil vodstvu ba-varske ljudske stranke, da na kaj takega

ni misliti, zlasti ne na Bavarskem.

Danes je bila zopet prepovedana in zaple-njena cela vrsta listov in revij, med njimi »Dortmunder Generalanzeiger« in »Westfäl-liche allgemeine Zeitung«. Za tri dni so bi-li prepovedani vsi gornje-žlezjski socialno-demokratski listi, ker so objavili karikature z naslovom »Hitler v senci baronov«.

Bivši državni kancelar Brüning je zaprosil družbo za brežično oddajo, da bi smel prav-tako kakor člani vladnih strank govoriti po radiju. Vladni komisar za brežično oddaja-nje je to prošnjo brez utemeljitve odklonil.

Za 14. obletnico ustanovitve narodno so-cialistične stranke je imel Hitler velik go-vor v Monakovem, rojstnem mestu narodno-socialističnega gibanja. Na shod je prišlo do-sti ljudi tudi iz okoliških krajev. Hitler je v glavnem izjavil, da se ne bo pri posa-mnem nemškem dežlam, neri samo proti marksizmu. Če pa bi kdo hotel sejati raz-dor, bo naletel na energičen odpor pri vseh, ki so poklicani braniti enotnost države. Mo-ja naloga, je izjavil Hitler, je čuvati, da se Nemčija ne razkroji, ker mora živeti, če ž-le tudi posamezne dežele živeti, se morajo vtlesiti v snop združenega naroda. Glede sestave nemške vlade po volitvah je Hitler dejal, da ne more biti nobena druga kombi-dejal, da nacija boljša od sedanje. Če se ji bodo tudi drugi hoteli priključiti, se Hitler temu ne bo protivil, toda tistim, ki bi rekli »Pridru-žim se narodnim socialistom«, obenem pa se bi družili z marksizmom, je treba reči: »Ne!«

Umor sofijskega poštnega ravnatelja

Včeraj je zaklal v Sofiji glavnega ravnatelja pošte in brzojava pismo-noša, ki je bil odpuščen iz službe zaradi odpiranja pismem

Sofija, 25. febr. AA. Ob pol 11. dopoldne je pismo-noša Jani Stefanov Cincarski za-klal glavnega ravnatelja pošte in brzojava Stefanova Ivanova v njegovi pisarni. Zloči-ne je star 25 let in je doma iz Kovačevcev pri Samotovu. Umor je izvršil iz maščevanja, ker ga je poštna uprava na zahtevo državnega tožila odpuštila iz državne službe zaradi odpiranja pismem.

Morilec Cincarski je bil uslužen v Sa-motovem in je prišel v Sofijo, kjer je do-poldne na pošten ravnateljstvu zaposlil, naj ga sprejme glavni ravnatelj Stefan Ivanov. Ravnatelj ga je takoj sprejel, toda že čez nekaj minut se je zasilil po hodni-ku ravnateljev zvonec. Ko je sluga stopil v kabinet, je zagledal strašen prizor. Ravnatelj Stefan Ivanov je ležal na tleh z raven svoje mize, ves oblit s krvjo, morilec Cincarski pa se je sklanjal nad njim in ga suval z nožem v vrat. Sluga je skočil proti morilecu, ki pa se je obrnil k njemu in mu

zagrozil z nožem. Sluga je nato pobegnil iz ravnateljstvega kabineta in zaklenil za so-boj vrata, da ne bi morilec zbežal. Na hod-niku je začel vpiti na pomoč in prihitela sta še dve drugi slugi. Vsi skupaj so nato stopili v ravnateljstveni kabinet, kjer se jim je morilec predal z besedami: »Odnostil me je iz službe in zato sem ga ubil. Obesite me!«

Čez nekaj minut je prišel zdravnik z dve-ma stražnikoma, morilec pa je ugotoviti sa-mo smrt. Ivanovu je morilec preseknil gola-nec, razen tega pa mu je zadal še dva sun-ka z nožem, enega v oko, drugega pa v pr-si. Vse listine in knjige na mizi ravnatelja Ivanova so bile razmetane po tleh in oškropljene s krvjo. To dokazuje, da se je med njim in morilecem vršil obupen boj. Ravnatelj Ivanov je nabrže že po prvem sunku pritisnil na zvonec, toda, ko je sluga vstopil, je že ležal zaklan na tleh.

Japonski vpad v Jehol

Japonske čete so začele s splošno ofenzivo in pro-drle že daleč v Kitajsko pokrajino

Peking, 25. februarja AA. Japonske čete, 60.000 po številu, s katerimi sodeluje tudi 40.000 mandžurskih vojakov, nadaljujejo ofenzivo proti Čingnu in Lingjangu v se-vernovzhodnem Jeholu. Operacije poteka-jo ob izredno hudem mrazu in visokem sne-gu. Mrza je 15 stopinj pod ničlo. Japons-ke brigade so zavzele Čaojang in Kailin.

Tuji opazovalci smatrajo, da bodo mo-gli Kitajci na svojih dosedanjih postojan-kah v Jeholu odbiti odločilne napade japo-nске vojske in zadržati njeno prodiranje več tednov. Za enkrat se kitajske čete v polnem redu umikajo, dokler ne pridejo do boljnih postojank.

Tokio, 25. februarja. AA. Z jeholskega boljšega poročaja, da so Japonske čete za-sedle Saitun, južno od Kailija. Japonski le-talci obmetavajo z bombami kitajske čete, ki se umikajo iz Čaojanga proti Lingjangu, kjer se nahaja Čangsiljanguva 30. brigada.

Ministrstvo vojne in pomorice je izda-lo komunique, v katerem pravi, da je odre-dilo vse varnostne ukrepe za zaščito Ja-poncev na Kitajski — zlasti v Šanghaju.

Posvetovanja v okviru Društva narodov

Ženeva, 25. februarja d. Konzultativni odbor, ki ga je imenovala skupščina DN, da bo nadaljeval proučevanje kitajsko-ja-ponskega spora in pomagal skupščini pri njeni nalogi na podlagi čl. 3. pakta, se je dopoldne sestel na sejo pod predsedstvom Hymansa. Odbor je izdal tale komunik-e: »Konzultativni odbor je sklenil na pod-lagi resolucije izredne skupščine DN, naj stopi britska vlada v stik z drugimi pri-zadetimi vladami glede pošiljanja orožja na Daljni vzhod. Odbor prosi, naj bi ga vlada sproti informirala o razvoju tega vprašanja, ki je zelo velikega pomena za bodoče delovanje odbora. Odboru bo do na-daljnega predsedoval predsednik skupšči-ne Hymans.«

Kitajska delegacija je že smoti protesti-rala proti temu, da bi se prepovedale po-siljivati orožja na Daljni vzhod, češ, da se s tem najbolj prizadeva Kitajska in to v trenutku, ko s soglasno odobritvijo Društva narodov brani svojo teritorialno nedotak-ljivost.

Generalni tajnik Društva narodov je po-gal vladama Zedinjenih držav in Rusije povabilo, naj sodelujeta v delu novo ime-novanega odbora za vprašanja skrajnega vzhoda.

Japonci odpotovali iz Ženeve

Zastopnik Japonske Macuoka je danes odpotoval iz Ženeve. Marca ali v pričetku aprila bo prispe v Tokio, prej pa bo ob-

iskal razne evropske prestolnice kakor Haag, Pariz, Madrid in Berlin. Japonska delegacija za razorožitev ne bo zapustila Ženeve in bo še naprej sodelovala v tem vprašanju.

Japonski podtajnik pri Društvu narodov Sukimura je danes prošil, naj ga razreši-vo svoje službe v generalnem tajništvu dne 1. marca. Najbrž bodo tudi drugi japonski uradniki pri Društvu narodov izstopili iz njegovega tajništva. Sukimura je bil na svojem visokem položaju od pričetka leta 1927, in je ves čas vodil politični oddelek tajništva.

Kriza norveške vlade

Oslø, 25. febr. e. Norveška vlada je osta-la po tridnevni razpravi o finančnem zakonu v parlamentu v manjšini. Za nezaupnico je glasovalo 80 levčarskih liberalcev in so-cialistov proti 67 desničarjem in članom kmetijske stranke. Preklicanje vlade Huns-seid je nato podal ostavko in je kralj man-dat za sestavo nove vlade povelj vodji levčarskih liberalcev Mohwinklu, ki ga je tudi sprejel.

Huda zima v Angliji

London, 25. febr. s. Hudi snežni viharji nad Anglijo so povzročili mnogo nezgod. Neki autobus s 60 otroci je na vožnji v Wales izgubil. Domnevajo, da je običajl v snegu in zaradi prekinjene brzojavne zveze ne more dati poročila o sebi. O parniku, ki je bil z nekim angleškim sportnim moštvo na poti v Dublin, že 12 ur nimajo nobene vesti. Tudi vsi poizkusi, da bi dobi-li brežično zvezo so ostali doslej brez uspe-ha. Tekma, ki bi jo moralo odigrati sport-no moštvo z Irci je bila odpovedana.

Hitlerjevsko izzivanje na francoski meji

Pariz, 25. februarja AA. Poslanec me-sta Mithouse je vložil interpelacijo zaradi incidentov, ki so bili 19. februarja na fran-cosko-nemški meji, nedaleč od Hulinga. Pri tej priliki so namreč hitlerjevci pre-stopili čez mejo in šli preko tamonjega mednarodnega mostu.

Omišljenje ameriške bančne krize

Detroit, 25. februarja AA. Merodajni krogi so našli rešitev bančne krize, ki je izbruhnila na področju michiganske drža-ve. Ustanovljeni bosta dve novi banki, ki bosta prevzeli vsa likvidna sredstva obeh glavnih zavodov v tej državi, namreč First national banke in Guardian national bank of commerce. Na podlagi te ureditve bo na razpolago takoj 50 odstotkov vseh vlog dosedanjih zavodov.

Heinrich Mann:

„Bobnar nemškega naroda“

Članek odličnega nemškega pisatelja ima v izvirniku naslov „La curee“, kar pomeni v francoščini drobovec ustreljene divjadi, s katerim lovec nagradi pse po končanem lovu. Sam obdrža kar je količnik vrednega, pasten pomočnikom pa milostno vrže drob Pikrost primere, za katero tudi nemški jezik nima prave besede, odveča z vso jasnostjo iz naslednjih pisateljev izjavljaj:

Ko je Hitler, Nemec svežena datuma, postal državni kancelar, so mu pristaši priredili lažnej obhod s plamenicami. Tako stvar nikoli ne škoduje, zlasti ako ima človek za seboj le manjšino. Večina berlinskega prebivalstva je namreč marksistično usmerjena, kar ne pomeni nič drugega, nego da je republikanska. Obhod je bil zato seveda precej manjši, kakor so slične manifestacije berlinskih ljudskih množic. Vendar nastane učinkovita slika in za navdušenje primerno ozračje, ako se na eni sami cesti in pred eno samo hišo zgrnejo pristaši Hitlerjevi bodisi v uniformi ali pa brez uniforme. Hitler in njegovi ljudje so vedno zna prirediti slične manifestacije in sredstva, s katerimi so se znali vsiliti množici in končno tudi doseči moč, so predvsem teatralnega značaja.

Hiša, pred katero se je odigraval velik ljudski prizor, je bilo poslopje državnega kancelarstva. Ob 9. do 11.30 zvečer se je kazal „vodja“ pri odprtem oknu vsem, ki so se hoteli navduševati. Za zimski čas je to precej dolgo in mu je brezdvoma postalo mraz. Zato je bilo dobro, da je naposled čez svojo črno obleko obelkel še rujav lo-pč svojih vrlih udarniških čet. Takoj mu je postalo topleje, razen tega pa je ta gesta izzvala novo navdušenje.

Hindenburg, ki mu je tudi nekoliko veljal slavnostni obhod, se je pokazal samo za malo časa: Papena ni bilo videti. Se manj pa Hugenberga. Ta dva sta si pri tem marsikaj mislila, n. pr.: „Kako lepa je priljubljenost pri ljudstvu! Nama na žalost ni dodeljena, toda za silo je dovolj, ako je priljubljen ta veliki mož pri oknem. Naj le govori svojim navdušenim častilcem, medtem pa si bova midva pod zaščito njegove popularnosti prisvojila državo. Midva se pač ne moreva pohvaliti s častilci, zato pa bova vodila vse važnejše posle in imela skoro vso moč v državi. Samima bi se to ne bilo posrečilo. Potrebnovala sva tega velikega moža. Morala sva ga pustiti na vlado, drugače ni šlo več, kajti položaj je postal za naju prenevaren.“

Velja nevarnost za Papena in za reakcijo je nastala, ko se je prejšnji državni kancelar priglasi za „socialnega generala“ in začel iskati stikov z delavskimi strokovnimi zvezami. To bi koncem koncev dalo nekaj takega kakor republikansko diktaturo ali avtoritativno demokracijo vojske in naroda proti tankemu sloju izkoriščevalcev. Še večja je postala nevarnost, ko je Schleicher dopustil ali vsaj ne zabranil razkritja o tako zvanih vzhodnih pomočih. To je bila denarna pomoč iz davkov vsega naroda, ki bi jo moralo dobiti kmetijstvo vzhodnih pokrajin. Namestu tega pa je nekaj letnih milijonov preveč izginilo v žep peščice veleposelnikov. Ko je ta škandal prišel na dan in ga vlada ni takoj potlačila, je moral Schleicher oditi.

To je šlo lepo od rok, kajti reakcija ima v tej deželi navadno veliko srečo. Predvsem je Hindenburg tovariš veleposelnikov in njegova zvestoba je splošno znana. Schleicher pa je bil bolan človek, vsaj zatrljeval nam tako. Gotovo je, da je bil precej dovolj močan, ko je druge dvigal na mesto državnega kancelarja in jih zopet rušil: da bi pa sebe obdržal na oblasti, mu je na enkrat našla sila. Najugodnejša okoliščina za njegovo nasprotnike je bilo to, da se je v angleškem tisku pojavila naravnost strahovita vest, Schleicherjevi prijatelji v državi hrambi so baje nameravali marsikaj proti Berlinu in podpreti kancelarjev državni udar. Državni udarovi smo sedaj tako navajeni kakor nekoč iznajdba nemške republikanije. Vendar to pot udara ni bilo, če je bil sploh kdaj nameravan. Hindenburg je odpuštil Schleicherja, kakor smo čuli zelo nemilostljivo, bodisi da zaradi govorice o državnem udaru, ki so se kakor slučajno pojavile ob istem času, ko je prišel v javnost škandal vzhodnih pomoči, bodisi da Schleicherja sploh niso marali. Ljubljenci

Nelojalna polemika

O priliki znanega spopada v varstvenem odseku nemške zbornice, ko so si Nemci skočili v tise in so samemu Adolfu Hitlerju očitali slovansko pokolenje, smo na svojem mestu razpravljali na kratko o smešnosti Hitlerjeve teze, ki proglašala nemško priavolno pasmo za nosilce vse človeške omike. Dejali smo, da v današnjem stanju pač ni mogoče govoriti o čisti rasi v Srednji Evropi, in smo v zvezi s tem zapisali te besede: „Nam Slovonom ne služi ravno posebno v čast, da je meš Nemci toliko stotisočev ljudi z našimi imeni. Na drugi strani pa tudi številna imena Čehov, Poljakov, Slovencev in Hrvatov pričajo o mešanosti Nemcev, ki so se raznarobili v slovanski sredi in tako zamotanili etnični prilike čisto germanske plemi je močno tvežati stvar, toda Hitlerjevi program je ravno dovolj pester da mu en miselni več ne more prav rie škodovati.“ To razlagali smo, kajti niti iz dostavkom, da so Hitlerjevi do smešnosti čudni v svojem boleštem narodnostnem fanatizmu, ko je njihova glavna težnja raznarodovati tujerode, obenem pa z lučo iščejo čisto nordijske rase in si medsebojno očitalo nemško poreklo.

Uzgotovitev teh splošno znanih dejstev ni moglo mirno prenesti novosadski „Deutsches Volksblatt“, ki je nazgasil, da je tudi v slovanskih narodih utonilo mnogo nemškega življa, kar smo mi v članku sami trdili. Novosadske uradnike je zbudila ugotovitev, da je smešno oznanjati germanizacijo na dobelo, potem da se čuti, da je čisto čisto nemško plemje v vragu. Morda je

državnega predsednika je bil Papen, prijatelj veleposelnikov. On je bil predsedniku najljubši kancelar in oba, Hindenburg in Papen, bi rada ponovila igro. Vendar pa na žalost ni šlo, ker Papen ni imel drugega za seboj, kakor zelo skromno srednjeveško stranko, ki jo je vodil Hugenberg, socialni reakcionar najstarejšega kova. To bi bilo za javnost vsekakor preveč odbijajoče.

Pri takem stanju stvari ni ostalo gospodov drugega nego, da so poklicali na pomoč velikega moža nacionalističnega pokreta. Rabili so ga kot pretezo, da zamotajo množice, medtem ko bi sami na skrivnem vodili posle. To je razumljivo, čudno pa je, da se je ljubljene nacionalističnega pokreta dal tako enostavno na razpolago za namene drugih. Še pred kratkim je zasledoval svoje lastne cilje in je trdovratno zahteval vso moč v državi. Kako malo se je uresničila njegova zahteva. Hitlerju pravilo kancelar, toda k državnemu predsedniku ne sme nikoli sam; sprejel je šele v spremstvu podkancelarja, ki se piše Papen. Adolf ima v vladi samo dva strankarstva tovariša, Papenova družba pa šteje 8 članov v vladi. Ti upravljajo vsa ministristva, ki ljudstvo lahko res koristijo ali škodujejo: finance, gospodarstvo, delo, državna obramba in zunanje zadeve. Nacijem so ostala mesta, na katerih se javnosti lahko pokaže več moči, nego jo imajo ta mesta v resnici. Hitlerjevi se lahko udeležujejo v vodstvu notranje politike, lahko odstavljajo republikanske uradnike po mili volji in na njihova mesta postavljajo svoje ljudi. Imajo pooblastilo, da prepovedujejo časopise, celo časopise zmernega pravca. V splošnem sta jim izdana znanost in umetnost na milost in nemilost, kajti gospodarski interesi, ki jih zastopata Papen in Hugenberg, ne pripisujejo temu preveč vrednosti.

2 člana ak. umetnosti, slikarica Kollwitzeva in jaz sva bila prisiljena odgovorjati se svojima mestoma, ker sva podpisala proglas za združjenje delavskih strank. Vdala sva se takoj, ker so zagrozili, da bo v nasprotjem primeru akademija takoj razpuščena. Škoda bi je bilo, saj je stara 250 let. Kaj takega je seveda zelo lep uspeh za oblastnika. Naznani ga lahko nacionalističnim dijakom v avli in svojemu narodu po radiu. To je res propaganda, toda nič več. Med tem pa so narasle cene mesa, ravno najcenejšemu mesu, ki ga jedo delavci. Tudi margarina, ta klavni nadomestek za maslo, se je podražila. Vse carine za živila so bile povišane, kar najbrž ni v smislu Hitlerjevi častilcev, zato pa je zelo všeč Hugenbergovim klientom. Narodni socialisti hočejo biti delavska stranka. Doslej niso mogli preskrbeti delavcem cenenejšega kruha. Pocieni so samo njihovi govori o radiu.

Hitler potuje po državi in govori, kakor je govoril tedaj, ko še ni bil kancelar, marveč samo bobnar nemškega naroda. Opravičuje se z bližnjimi volitvami in zahteva od naroda potrpežljivost toliko časa, da bo vendar začel enkrat delovati. Veliko vprašanje je, kaj si mož pri tem misli in ali v resnici ne opaža, da je letnik svojih neenakih tovarišev. Včasih je zahteval vso moč in tedaj je bil gotovo močnejši, nego je danes, ko so mu prepustili le videz vso moči. On je mož iz ljudstva, ti pa so privilegiranci. Samo ena izmed teh skupin lahko vlada.

Morda si Hitler misli: Sedaj imam za propagando na razpolago državni aparat, ž njim bom pritisnil nasprotnike k steni in se sam polastil vse oblasti. Njegovi neenaki tovariši pa si zopet pravijo na skrivaj: Mi opravljamo posle v interesu našega sloja. Ti posli niso popularni, odgovoren pa je za nje narodni junak. To mu bo naposled vendarle zlomilo vrat, da se ga bomo iznebili in postali edini gospodarji države. Kako se bo v resnici zgodilo, ne ve nihče. V parlamentu bi se samo na sebi pokazalo, kam se nagiblje sila. Toda v tem primeru je se lahko nagmala tudi na levo in zaradi tega najbrž ne bo še tako kmalu državnega zbora. Dovoljeno bo kvečjemu po resnici poročati o intrigah, klikah in zakulisnih skrivnostih, kakor sem lih poizkusil nepristransko narisati v pričujočem članku. Vsaj to nam je danes še dovoljeno. Morda na niti to ne več.

gospodo okoli „Volksblatt“ vsenvoljila tudi rahla kritika nacističnega nespametnega programa, toda ravno v tem pogledu imamo na svoji strani najolajšanje, predstavnik nemških kulturnih delavcev. Naj bo že, kakor hoče, z našim pisanjem nismo ustregli nekaterim gospodom pri „Volksblattu“, katerih padežde — kaj pradeže, očetje! — še niso bili taki čistokrvni Nemci, kakor so njih potomci.

Nič vseč uveda tudi ni nemško-slovenskim Nemcem naš ugodni preteklo sredo, ko smo razpravljali o nedavnem posetu osnabrškega škofa Berninga pri nemških manjšinah v Jugoslaviji. Iz našega mirnega članka je „Volksblatt“ nelojalno napravil „napad na škofa Berninga“, da si v našem članku ni niti najmanjšega sledu o kakem napadu na tega tujega cerkvenega dostojanstvenika. Baš nasprotno smo dovolj poudarili željo, da bi papet tudi nam Slovencem in Hrvatom za Koroško, ozimo, za Julijsko Krajino dodeli silnoga zaščitnika. Dejali smo, da so ga naše manjšine gotovo bolj potrebne, nego nemške pri nas, ki so v primeri s Korošci in Primorci v vsakem pogledu popolnoma saturirane.

Izrazili smo nado, da bo imenovani škof opazoval prilike pri nas popolnoma nepristransko in da bo lahko ovrgel nerenečino in bujsko pisanje listov iz rajha, ki vedno govore po kalvariji Nemcev v Jugoslaviji. Rekli smo: „setorili bo s tem, da pada na merodajnih mestih nepotvrjeno sliko o dejanskim razmerah, uslugu Jugoslaviji in obenem resnici ter ravnal v skladu s svojo vestjo in s svojo visoko mislo.“ „Volksblatt“ je našemu članku nelojalno podtaknil napad na osnabrškega škofa in

pri priznani dobri zvezi, ki jo imajo nemške manjšine s svojo centralo v rajhu, se moramo nadejati, da bodo rajhovski listi kmalu poročali o „napadu podivjanih tolp na nemškega cerkvenega kneza“. Oba zgoraj omenjena članka je „Volksblatt“ zavrnil in jima z očitno zlobotnostjo dal neresnično tendenco. Lahko bi se pomirili s pojasnilom, da pri „Volksblattu“ ne razumejo dobro slovenski, toda mi vemo, da imajo v uredništvu tudi ljudi, ki morajo prav dobro obvladati slovenščino. Zato listovega pisanja ne moremo opravičiti. Za list, ki hoče biti rošen in dostojen, je taka polemika gotovo nedostojna in nelojalna.

Konec prohibicije

Polom republikanske stranke pri predsedniških volitvah v Zedinjenih državah, je za vse svet pomenil obsodbo suhega režima. Zato se danes nihče ne čudi, če se je že po tako kratki dobi posrečilo novi demokratski večini izvojevati v ameriškem senatu pravico točenja piva in vina, čeprav zaenkrat je pod pogojem, da ne vsebujeja nad 3,05% alkohola.

Prohibicija v Zedinjenih državah je trajala dvanajset let. Zla, ki ji h je rodila v tem času, goljufija, korupcija, preziranje zakona, vedno večja strahovlada tihoalicev in gangsterjev, so dale odtehtala dobre strani prohibicije, ki se ji niti ni posrečilo odpraviti alkoholizma.

Največjo zaslugo za prohibicijo je imela „Anti-saloon-League“, močna in bogata organizacija, ki je leta 1916. začela ogroženo propagando proti kavarjem in bezimam in obenem tudi proti alkoholnim pijačam. Pod vplivom tega močnega pokreta se je tudi marsikak prišlaš zmernega uživanja alkohola navdušil za prohibicijo, pričakuje od nje prepoved ameriškega naroda. Prohibicija je na videz izgledala plod idealističnega pokreta in povratek k paritansvu prvih angleških emigrantov, katerih potomci tvorijo še danes elito ameriške družbe. Toda tudi tukaj se je žal za kulismi idealizma skrivali močni gospodarski interesi.

Pravi razlog je bila tudi za prohibicijo gospodarska špekulacija. Anti-saloon - ligit se je namreč s časom posrečilo prepričati ameriško veleindustrijo in velefinanco, da bo treznost povečala donos ročnega dela in da bo delavec denar, ki za sedaj nosi v brezno, v prihodnje puščaj na trgovinah in bankah. S tem si je prohibicija zagotovila zmago; nikdar si ne bi bila priborila potrebne večine v kongresu le s svojo moralno vrednostjo, kakor se tudi sedaj ne bi uplo ameriško ljudstvo strašni protikorupciji in škandalom, ki jih je povzročil „suhi režim“, če ne bi ravno pod tem režimom nastopila današnja gospodarska etika.

„Mogoče bo dobra stvar ta prohibicija, če bo veljala za vse,“ je modroval povprečen Američan. „Alkohol ni še nikdar poseben koristil ljudem in če mu se drugi lahko odrežejo, zakaj bi se mu tudi jaz ne.“ Je bila običajna fraza pred šestnajstimi leti, ko se je začela generalna ofenziva proti alkoholu. Resen odpor je prihajal samo od „delaških krogov“, ki si niso dali odvzeti svoje pravice na pivo. „Brez piva ni dela,“ je bilo geslo delavskih sindikatov, ki so se zloščali za nedeljo: „znaj: protesta celo generalno etavko. Toda poskus se je izjalovil in v noči 16. januarja 1920 so pokopali alkohol z velikimi žalnimi slovesnostmi, kakor da je umrl narodni voditelj. Vse kavarne in restavracije so bile preobčene s črnim suknom in natakari obleženi v žalne obleke, ravno tako tudi vsi protivniki prohibicije. V zadnji noči so cene opojnim pijačam fantastično skakale. Plačevali so se dolarji za čašico žganja in več sto dolarjev za steklenico šampanja. Ko je udarila ura polnoč, so položili v rakve prazne steklenice in jim držali nagrobne govore. „Demon Rhume se je poslovil od življenja...“

Vsaj službeno. V resnici se je pa v istem hipu rodil nanovo, sicer v drugačni obliki, ki je pa bila tisočkrat nevarnejša. Deset minut čez polnoč je policija že prišla nekega kavarnarja v Brooklyn, ker je zagrešil hudo-delo: prodajanje alkoholnih pijač in mož je postal prva žrtev v vojni, ki je kmalu zavzela neverjeten obseg.

Američan je najodločnejši prišlaš individualizma in osebne svobode med vsemi narodi na svetu. Z nevoljo je zato začutil, kako globoko posega ta zakon v svobodo človeka, in od tedaj je samo gledal, kako ga bo kršil. Kmalu je zahteval bonton od vsake boljše države, da ima svojega posebnega tihoalice, ki jo zalaga z opojnimi pijačami. Meščanska mladina, ki je dotedaj smatrala pijačo za slabo lastnost nižjih slojev, je začela popivati iz bahavosti in „ljubostnosti“. Pijančevanje je postalo neobhodno privesek vsoke družbe. Ker je bila trgovina z alkoholom strogo nadzirana, se je izplačalo tihoalice le najmočnejše pijače. Za pivo in za lahka namizna vina ni nihče hotel tvegati ogromnih denarnih glob, če ne ali celo smrti. Zato je tudi potrošnja hudih opojnih pijač, gina in viskija, ki je pred uvedbo prohibicije vedno bolj padala, medtem ko je poraba piva narasčala, po uvedbi prohibicije silno poskočila, a v pivu ni bilo skoraj nobenega konzuma. Ravno to dejstvo je bilo sedaj eno najmočnejše orožje upornikov proti suhemu režimu.

Kakor nekaj za prohibicijo, so se sedaj postavili najdalje intelektualci Amerike na čelo protiprohibicijskega pokreta. Rektor znamenite Yale Unversity je v otvoritvenem govoru naglasil, da sinatra odpravo suhega režima kot edini izhod, ki bo omogočil vladi, umakniti se neredom ali pa tiraniji. Vendar je bil najvažnejši argument za odpravo prohibicije gospodarskega značaja. Kuhanje in prodaja piva bo dala delo stoletjem brezposelnih in državni deficit ki stalno narasča zaradi slabega plačevanja davkov, se bo mahoma znižal s pomočjo trošarin na pivo in ostale pijače.

Proti arditemu odporu Hooverjevih prišlašev je bil iz vseh teh razlogov končno sprejet predlog senatorja Blaina, da se dovolji točenje alkoholnih pijač, če ne presegajo po vsebini 3,05% alkohola. Verjetno je, da s tem borba proti prohibiciji še ni zaključena, ker predstavlja novi zakon le veliko zmago pivovarjarjev, medtem ko so vinogradniki zainteresirani popolnoma prezrti. Pivo z omenjenim odstotkom alkohola ni nikako vino. Farmerji se sedaj pripravljajo na obrambo svojih interesov in Amerika bo polagoma prišla zopet nazaj v čase pred letom 1920. „Demon rum“ vstaja zopet kot Fenika iz svojega pepela.

Prilprijite in darujte knjige ob priliki nabiralne akcije. Podprite plemenito delo mladine!

POMLADANSKO ZDRAVLJENJE

Komaj je prišla pomlad, že se narava prebujala k novemu življenju in obnavljanju. Sedaj je čas misliti na zdravje, zakaj kakor sok v bilkah tako tudi kri prenaša večjo akcijo cirkulacije, ki lahko dovede do težkih posledic. Zaradi tega je treba telesu dovajati nove in osvežujoče sokove, da postane organizem odporen in zdrav. Za to svrhu je najboljša naravno zdravljenje s „Planinko“ zdravilnim čajem, pripravljenim večinoma iz najboljših planinskih zdravilnih zelišč. Dolgoletna izkušnja nam potrjuje, da je „Planinka“ zdravilni čaj, ki ima v sebi preizkušene in dobre zdravilne sestavine, najboljše in edini regulator za čiščenje in obnavljanje krvi. „Planinka“ zdravilni čaj uničuje kalli bolezni in filtrira kri. S tem doseže, da kri lahko in pravilno cirkulira ter tako obnavlja ves organizem. Zdravljenje od 6 do 12 tednov s „Planinko“ zdravilnim čajem deluje izredno, in sicer brez strupov, pri vseh sledečih boleznih: 2798

pri slabi prebavi želodca in zaprtju telesa, slabem delovanju črevesa in napetosti telesa, omotici in slabosti, obolenju mokraćne kisline in hemoroidov, slabosti in odelbitvi srca, boleznij jeter, nervozni in živčnih boleznih. „Planinka“ zdravilni čaj pospešuje apetit in izredno deluje pri arteriosklerozi in osluzenju pljuč. Zahtevajte pa v lekarnah samo pravi „Planinka“ zdravilni čaj, ki se ne prodaja odprt, temveč samo v originalnih plomбирnih zavojih po 20 Din in z napisom proizvajalca:

LEKARNA
MR. L. BAHOVEC
LJUBLJANA, Kongresni trg

Senator dr. Ravnihar o narodnem edinstvu

Beograd, 24. februarja.

V razpravi o izpremembah zakona o volitvi narodnih poslancev je, kakor smo na kratko že poročali, govoril tudi senator dr. Ravnihar. Beograjska „Politika“ poroča, da je bil ta govor oduševljeno gloričkanja jugoslovenstva in da je bil g. dr. Ravnihar, ki je govoril slovenski, burno pozdravljen od zbornice.

Govornik se je pečal pred vsem z zakonskim predlogom, ki pomenja nadaljnjo etapo za izgraditev demokratičnih načel v našem parlamentarnem življenju. Zvišanje števila poslancev ni simpatično odjeknilo v javnosti; s številom ne raste v isti progresiji delazmožnost in strokovna kvalifikacija skupščine. Izjavlja se za pripadnika ženske volilne pravice. Marsikatera žena po svoji razboritosti, po svoji izobrazbi, po svojem zanimanju za vprašanja naše javnosti visoko nadkriljuje našega povprečnega volilca moškega spola. Naj se uvede ženska volilna pravica predvsem za občine. Naj dobe volilno pravico zlasti žene s samostalnim poklicem in z višjo izobrazbo.

Govornik govori obširno o krizi parlamentarizma in njegovi reformi; ugotavlja, da smo bili imeli najliberalnejšo volilno pravico, da pa ni bilo manj svobodnih volitev, kakor so bile mladene vse volitve tja do 6. januarja 1929. Čeprav smo imeli splošno, enako, neposredno in tajno volilno pravico z delitvijo mandatov po proporciji, iz teh volitev vrasli parlamenti niso bile institucije prave demokracije. Tu nekaj ni bilo v redu. Dejati nam za vzgled Anglijo, to klasično deložo parlamentarizma, se mi zdi precej drzno. Da, ko bi bili mi Angličji, ko bi imeli kot bistveno svojstvo ono discipliniranost in mojstrsko obvladovanje samega sebe, ki odlikuje britansko raso!

Foruma, pred katerim državni narod obravnava zadeve njegovega državnega gospodarstva, njegovih socialnih in kulturnih potreb, ni za vse narode ustvariti po istem kalupu. Imamo ustavo in imamo volilni zakon, kakor ustreza današnjim političnim prilikam, nastalim po desetletnem vladanju takozvane „demokracije“ in po končni likvidaciji te nesrečne vlade. Naša naloga je, da pripravljamo tla za pohod demokracije, ki naj vzraste iz prosvitljenega naroda evolucijskim putem. V tem smislu je razumeti predloženo novelo in s to reserovo, izjavlja govnornik, hoče glasovati za zakonski predlog.

Na to preide govnornik na politični del debate. Tudi mi Slovenci smo prešli za noveletno darilo nekakšno deklaracijo ali punktacije, kakor so imenovali proglas bivše „Slovenske ljudske stranke“ s podpisom g. dr. Antona Korošca. Konstatirati morem danes, da je bil učinek teh punktacij ves drug, nego so ga pričakovali njihovi iniciatorji. Še malokdaj je prišlo do tako enodusne manifestacije velike večine naših Slovencev za državno in narodno edinstvo, kakor baš ob tej priliki. Vse občine naše dravske banovine, ki dejanski predstavljajo „Zedinjeno Slovenijo“, vse naše javne korporacije, njim na čelu banovinski svet dravske banovine, so dale izraza svoji nevolji in obratno svoji neomajni volji, stati na načelih kraljevega manifesta od 6. januarja, na načelu državnega in narodnega edinstva. Vse naš narod je instinktivno občutil veliko opasnost za svojo eksistenco, ako naj obveljajo punktacije, ki na koncu koncev ne dopuščajo nič manje nego možnost da se povrnemo v stanje pred 1. decembrom 1918; v stanje, ki pomenja izolacijo slovenskega dela našega naroda. Da bi to ne bila nikaka splendid isolation, je jasno!

Govornik razloži nato zgodovinski razvoj našega zedinjenja, zlasti izgraditve načela državnega in narodnega edinstva od 6. januarja dalje, pri kateri so sodelovali tudi vsi „deklarantje“ in „punktisti“. Jasno je, da narodno edinstvo ne pomeni brisanja narodnih individualnosti. Ni mo in ne bomo jugoslovenstva nikdar umeli kot negacijo narodnih individualnosti, negacijo slovenstva, hrvaštva in — dosledno — tudi srbstva, ampak vedno samo kot sintezo vseh priznanih vrtil teh narodnih individualnosti. V interesu jugoslovenstva samega je, da te vrtilne nadalje goji in jih izpolnjuje, ne pa da jih omalovažuje ali celo tlaci.

Tako narodno edinstvo po svojem bistvu izključuje vsako neenakopravnost in neenakost. Slabe administracije ne smemo istovetiti z neenakopravnostjo. Resnica je, da naša uprava ni idealna, da ne vrši svoje funkcije tako, kakor bi ustrezalo potrebam ljudstva. Senatorji in poslanci dobivamo dnevno nešteto pism za intervencije v najbolj likvidnih predmetih, česar bi normalno ne smelo biti. Vlada nam obljublja zakon o decentralizaciji in dekoncentraciji uprave. Klidem tovarišem iz Narodnega kluba: hie Rhodus, hic saltu! Tu se složiemo in ustvarimo s skupnimi napori zakon, ki bo na korist širokim slojem naroda. Tu naj se v praksi pokaže nas vseh patriotizem, pa nam ne bo več prišla na misel kaka „federacija“ ali kaj podobnega ki ima vse sposobnosti, da ruši sam obstoj državnega edinstva.

Burno odobravanje senatorjev, ki so že med govorom prekinjali govnornika s svojim ploskanjem, je sledilo tem besedam.

Prihod slovanskih sokolskih gostov v Ljubljano

Ljubljana, 25. februarja.

Predsedništvo Zveze slovanskega Sokolstva je sklicalo za jutri sejo, ki se bo vršila v sejni dvorani Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu. Seje se bodo udeležili zastopniki češkoslovaškega, poljskega in jugoslovenskega Sokolstva, ki so prispeli z današnjim dunajskim brzovlakom v belo Ljubljano. K prisrčenemu sprejemu so se zbrali na kolodvoru I. namestnik staroste SKJ br. Engelbert Gangl, II. namestnik br. Gjuro Paunković, načelnik SKJ br. Miroslav Ambrožić, predsednik saveznega prosvetnega odbora br. dr. Vladimir Belajčić iz Novega Sada, člana savezne uprave br. dr. Riko Fuks in br. Verij Svajgar, tajnik Sokolske župe Ljubljane br. Stane Flegar, glavni urednik „Sokolskega glasnika“ br. Celar in več drugih bratov. Na kolodvoru so bili dalje navzoči konzul CSR inž. Sevič z oseboj konzulata, predsednik CO br. dr. Vlačar Burian in podpredsednik JC Ige br. dr. Egon Stare.

Cim je prispel vlak in ko so izstopili naši severni bratje, je sledilo prisrčno bratsko pozdravljanje, kakor je mogoče le pri Sokolstvu. Br. Gangl je toplo in iskreno pozdravil došle brate češkoslovake in sicer starost COŠ br. dr. Stanislava Bukovskega, načelnika COŠ br. Agatona Hederja, prosvetarja COŠ br. Krejčija in tajnika Slov. sokolske zveze br. Vincenca Stepaneka, nato pa poslevoškega podpredsednika SSS br. Adama Zamojkega, ki je starosta Zveze poljskega Sokolstva, in podstarosta br. Vitolda Tyrakoskega. Po prisrčnih medsebojnih pozdravih so se gostje odpeljali v hotele, da se odmori. O sklepkih konferenca bomo poročali. Savez Sokola kraljevine Jugoslavije bodo zastopali na seji bratje Gangl, Paunković, Belajčić in Ambrožić. Želimo dragim slovanskim gostom v Ljubljani prijetno bivanje. Na zdar! Czoem! Zdravo!

Lep shod poslanca Lovra Petovarja v Ivanjkovcih

Preteklo nedeljo je imela krajevna organizacija Ivanjkovci svoj redni občni zbor, nato pa javni shod. Zbralo se je v kolodvorski restavracijski dvorani v Ivanjkovcih nad 200 članov in drugih volilcev. Predsednik Rado Bitenc je otvoril občni zbor in pozdravil navzoče, predvsem domačega narodnega poslanca g. Lovra Petovarja ter predstavnik sreske in krajevne organizacije JRKD v Ljutomeru. Po svojem poročilu je zavrnil ar. Korošceve punktacije ter prečital protestno brzojavko, ki so jo navzoči z odobravanjem vzeli na znanje. Zavrnil je tudi protisokolski pastirski list: Sokolstvo ni proti veri, ampak s svojimi idejami vero posameznika le utrjuje in poglablja. Po poročilih ostalih funkcionarjev se je izvršila volitev novega odbora. Za predsednika je bil ponovno izvoljen šolski upravitelj na Runcu g. Rado Bitenc. V odboru so tudi vsi župani občin, ki bodo tvorile veliko občino Ivanjkovci. Takoj po občnem zboru se je vršil javni shod. Narodni poslanec g. Petovar je v poldrugurnem govoru temeljito in vsestransko obrazložil delovanje narodnega predstavništva. Posebno se je bavil z gospodarskimi vprašanji in večje obrazložil vzrok gospodarskega zastojia. Obravnaval je zakone, ki so trenutno pred Narodno skupščino in tiste, ki se pripravljajo. Zavrnil je nesmiselne in blazne zahteve političnih avanturistov, ki jim je najbolj zameriti to, da pljuvajo sedaj na vse, kar so sopedpisali in da v teh težkih časih ljudi begajo. S takimi zahtevami koristijo tistim, ki jim je močna Jugoslavija trn v peti.

Navzoči so z viharim odobravanjem vzeli na znanje poročilo g. narodnega poslanca in mu izrekli s tem najlepšo zaupnico. Nato je povzel besedo predsednik sreske organizacije v Ljutomeru g. dr. Lukičić, ki je v temperamentalnem govoru predložil uspešno delovanje g. poslanca, ki je marljiv kakor mrvljiva. Imel je ze 29 javnih shodov in malokateri poslanec se lahko s tem postavi. Zanima se za vse in pomaga vsem ter ne gleda na to, iz katerega sresa je kdo. — Predsednik Bitenc se je govnorniku zahvalil, se pridružil njegovim izjavam in omenil veliko pomoč, ki je je deležen okoliš krajevne organizacije Ivanjkovci in ves ptujski srez. Ko so se obravnavale nekatere lokalne in druge zadeve, se je krasni shod zaključil z vzklikanjem kralju in Jugoslaviji.

Vremenska nanoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Postopno izboljšanje vremena, polagoma topleje, poneči hladno, zjutraj megleno. — Situacija večerajšnega dne: Sredozemski ciklon ponehne, dočim prihaja višji pritisk s severozapada, ki prekriva že večji del severno-zapadne in severne Evrope. Jadravski minimum je oslabil in se vzdržuje še na jugu, povzročajoč slabo vreme. Pritisk se je v splošnem dvignil za 3 do 7 mm. pred vsem v Primorju.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Večinoma jasno s hudiim jutranjim mrazom. Podnevi bolj mlo, marsikje nekaj nad ničko.

SCHICHTOVO JELEN MILO

po izdatnosti najcenejše

KONČANO ZASLIŠEVANJE PRIČ V ŠENČURSKEM PROCESU

Včeraj sta bila med drugimi zaslišana poslanca dr. Rape in Mravlje – Branilci zahtevajo, da se zaslišijo še nadaljnje priče

Beograd, 25. februarja.

Današnja razprava se je pričela ob 8.30 v prisotnosti vseh obtožencev. Nadaljevalo in končalo se je zasliševanje priče.

Glavno zanimanje je vladalo danes za izpovedi narodnih poslancev Milana Mravlje in dr. Staneta Rapeta, ki sta bila zaslišana zaradi dogodkov na Primorskem in v Senčurju. Oba sta odločno vztrajala na svo-

jih prvotnih izpovedbah, tako da je pri konfrontaciji z obtoženci ponovno prišlo do zelo dramatičnih prizorov. Tudi obramba je posegla živahno v razpravo in skušala izraziti vsako najmanjšo okolnost, ki bi mogla služiti obtožencem v prilog. Parkrat je prišlo tudi do splošnega prekanja, ki pa mu je takoj napravil konec predsednik s svojim odločnim nastopom.

Sodnik Paljič Škrbec: Čemu ste vendar klicali, kakor sami trdite: Zivela Slovenija?

Škrbec: Bil je to spontan vzklik. Samo nekaj pozdrav. Jaz sem to vse skupaj smatral vse bolj za nekakšen teater; mene je tudi zanimalo, kako se bo Mravlje izvil, ko je bilo zborovanje razpuščeno. Obrnil sem se k ljudstvu in sem rekel: Potrebno je, da spoštujemo zakon! Zivela Slovenija! In nič drugega.

Izpovedi posl. Mravlje

Predsednik da poklicati najprej prvo današnje pričo, narodnega poslance Milana Mravlje. Opozori ga na njegovo prisego in pozove, naj pripoveduje, kako so se vršili dogodki na Primorskem.

Priča pripoveduje, da je imel za tisti dan napovedane shode na Primorskem, pri Sv. Ani in v Križah pri Trzinu. V Kranju ga je čakal njegov prijatelj Ivan Lokar s Primorskovega, ki ga je tudi popeljal tja. Ko sta prispela na Primsko, so jima povedali, da so lokalni gasilci doma, kjer naj bi se vršil shod, že obkrožili fantje z zelenimi kravatami; vodi da jih kranjski župnik Škrbec in onemogočiti hočejo zborovanje. Pred lokalom, kjer naj bi se vršilo zborovanje je bilo kakih 50 ljudi, ki so hoteli na shod, a jih nasprotniki niso pustili v zborovalno dvorano. Priča je potem vstopil v zborovalni lokal in v posebno sobico, kjer je naprosil orožniškega narednika, naj v primeru, če pride do razgrajanja zaključni zborovanje in potem seveda napravi vse, kakor mu predpisujejo njegovi predpisi. Ko je Lokar otvoril zborovanje, se je nekdo oglasil iz prve vrste, ki je zahteval, naj se voli predsednik.

Predsednik: »Kakšen pa je bil tisti človek, ali bi ga spoznali?»

Priča se ogleda po obtožencih in pokaže na obtoženca Iljo; nato nadaljuje: »Ko je Ilja predlagal, naj se voli predsednik, so ljudje začeli vpiti: »Hočemo predsednika!« Videl sem župnika Škrbca, da daje znamenja z roko, kakor je nastalo potem gromsko vpitje.

Predsednik: »V preiskavi ste izjavili, da je Škrbec dvignil palico.

Priča se tega dejstva ne spominja, ali ko mu je predsednik prečital njegovo izpoved v preiskavi, pravi: »Potem je pa tako.

Krivali na shodu v Primorskem

Nadalje pripoveduje posl. Mravlje, da je prošil ljudi, naj bodo mirni. Rekel jim je: »Ako ste pametni ljudje, potem boste poslušali. Ako ste pa prišli samo kot organizirana banda, pa boste seveda razbili shod.« Na te besede so začeli še bolj kričati, ljudje so dvigali pesti in kričali: »Ven ga vrzi!« Ubijte ga in še marsikaj drugega.

Predsednik: Ste videli župnika Škrbca?

Kje je stal in kaj je delal?

Mravlje: Videl sem ga in sem slišal, da je nekaj govoril, ali kaj, nisem razumel. Jaz sem tedaj rekel Lokarju, da je nemogoče, da se vrši zborovanje in da je nevarnost, da bo postala stvar še hujša, zato je treba zaključiti zborovanje. Lokar je to napravil. Naprosil sem tudi orožniškega narednika, naj to sporoči ljudem. Narednik je objavil ljudem, da je zborovanje zaključeno, in jih pozval v imenu zakona, naj se razidejo. Prišli so potem orožniki, ki so začeli izpraznjevati dvorano. Ko se je dvorana tako izpraznjevala, je ostal župnik Škrbec zadnji v dvorani in stal prav pred ogradom. Stopil je na prvo stopnico in zaklical: »Dobro, če je tako, se pa pokorimo zakonu! Zivela Koroška! Zivela samostojna Slovenija!« Potem pa je obrnil proti meni še ironično dodal: »Zivela republika!«

Mravlje nadaljuje: »Nato je Škrbec odšel iz dvorane in za njim tudi jaz. Zunaj pred vrati sem stopil na stol. Takoj so me obkrožili ljudje, ki so nosili zelene kravate. Pozval sem svoje prijatelje, naj se vrnejo v dvorano, da se bo tamkaj vršila konferenca. Ko sem stal na stolu, je prišel proti meni velik kamen, ki bi me bil zadal naravnost v glavo, če bi se ne bil umaknil.

Priča je potem stopil s stola. Njegovi prijatelji so med tem raztrgali obroč ljudi z zelenimi kravatami in je prišlo do majhne pretepe, nakar so orožniki razpršili ljudi z zelenimi kravatami, dočim se je Mravlje s pristasi vrnil v dvorano, kjer se je nato vršila konferenca.

Klici župnika Škrbca

Predsednik vpraša pričo, kakšna je bila situacija v dvorani, in priča to razkaže na podlagi črteže, ki ga ima predsednik.

Na vprašanje ali je tedaj množica, ko je odhajal v dvorano, kričala, potrdi priča, da je bil velik krik in vik.

Na vprašanje, kako daleč je stal župnik Škrbec od priče tedaj, ko je zaklical one vzklike, odgovori priča, da približno tako daleč, kakor stoji sedaj on od predsednika.

Na ponovno vprašanje, ali je točno slišal vzklike obtoženega župnika Škrbca, ponovi posl. Mravlje, da je župnik Škrbec »klical: Zivela Koroška! Zivela samostojna Slovenija!« In potem obrnil napram njemu: Zivela republika! Bil je pri tem obrnjen proti priči, ali ker je stopil na stopnico, je stal tako, da je imel ogled čez vso dvorano.

Priča nadalje pripoveduje, da je bil župnik Škrbec vodja množice, ki je nastopila proti njemu. On je vodil vso stvar tudi to da so zavzeli dvorano; on je dajal znamenja, on je pač najbolj brijten, če bi on dal najmanjšo znamenje, naj ljudstvo miruje, pa bi bil takoj nastal mir. Vsi so gledali nanj, tako Zabret, tako tudi Ilja. Ni bil

Ilja vodja, tudi Zabret ne, ki je sedel popolnoma na drugi strani.

Na vprašanje predsednika, kje je stala masa ljudi tedaj, priča kaže na črtežu, kak. Sna je bila situacija. Poudarja ponovno potem, da je Škrbec, predno je odšel iz dvorane, stopil na stopnico pri odru in zaklical: Zivela dr. Korošek! Zivela samostojna Slovenija! in Zivela republika!

Konfrontacija posl. Mravlje z župnikom Škrbcom

Predsednik župniku Škrbec: »Slišali ste kaj pravi priča. Kaj pravite vi na to?»

Škrbec: Izjavljam, da to ni resnica. Vsi so drugače izpovedali. Zandariji so bili zaslišani, zaslišano je bilo kakih 30 ljudi. Pa vsi so izpovedali, da ni res tako, kakor ste vi rekli, kakor vi denuncirate. Jaz sem zaklical samo: »Zivela Slovenija! In pa, naj se mirno razidejo.

Obtoženi župnik Škrbec

Predsednik priči: »Ali vi vztrajate pri svoji izpovedi?»

Priča: Jaz ne morem reči drugače. Zaklical je Zivela Korošek! Zivela samostojna Slovenija! in obrnil proti meni: Zivela republika!«

Sodnik Stamenković priči: »Ali veste, čigav pristaš je obtoženi Škrbec?»

Mravlje: Slišal sem, da je bil župnik Škrbec svojačasno pristaš dr. Sušteršiča.

Sodnik Stamenković: Je bilo v dvorani več vaših pristašev ali pa nasprotnih?

Mravlje: »Naših pristašev kakih 10, zato ker ostalih niso pustili v dvorano.

Sodnik Stamenković Škrbec: »Recite mi, zakaj ste prišli na shod, ko vendar niste Mravljetov pristaša?

Škrbec: »Prišel sem na zborovanje samo zato, ker sem mislil, da bo na zborovanju nastopil poslanec Barle, ki sem ga hotel javno interpellirati za nekatera socialna vprašanja.

Stamenković: »Zakaj ste dajali signale?»

Škrbec: Nisem dajal nikakih signalov, marveč samo miril.

Stamenković: Je obtoženi Ilja vaš pristaša?

Ilja: »Ne, nisem.

Na vprašanje, zakaj se je on kot akademik udeležil tega zborovanja, ko vendar ni šel za študentske stvari, pravi obtoženi Ilja, da se je smel kot državjan udeležiti tudi tega shoda z isto pravico kakor Mravljetovi pristaši.

Na vprašanje sodnika Milorada Kurtovića obtožencu Škrbec, zakaj misli da Mravlje tako izpoveduje proti njemu, odgovori obtoženec, da pač morda zaradi politične zgodovine; seveda mora sedaj vztrajati na tistem, kar je prvič izpovedal.

Predsednik Škrbec: »Kako mislite, da je to mogoče, saj je vendar priča Mravlje izpovedal pod prisego Ali morda mislite, da bi priča mogel pod prisego izpovedati, neka lažnivega

Škrbec: »Jaz sem prepričan, da je zmožen tega.

Predsednik: »Nikar ne žalite.

Predsednik Mravljetu: »Ali je tedaj, ko je obtoženec Škrbec izrekel one besede, morda kdo drugi stal pred vami?»

Mravlje: »Ne, nisem videl. Tam sta stala sama. Oni drugi so bili v dvorani.

Predsednik: »Ali ste po shodu o vsem tem dogodku morda komu pripovedovali?»

Mravlje: »Jaz sem po konferenci na Primorskem takoj odšel v Trzin. Tam in pri Sv. Ani ni bilo časa, da bi se s kom razgovarjal, ali v Križah sem potem vse povedal sreskemu komisariju, orožniškemu komandirju in tamošnjemu gostilničarju.

Vprašanja branilcev in sodnikov

Branilec obtoženega Škrbca dr. Pegan priči: »Pa bi vi, če bi vas bil župnik Škrbec naprosil, da intervenirate za ugodno rešitev tistih socialnih vprašanj, zaradi katerih je hotel interpellirati poslanca Barleta, to sorili?»

Mravlje: »Prav gotovo!«

Obtoženi akademik Ilja

Škrbec Mravljetu: »Kje sem pa jaz takrat stal, ko sem to govoril?»

Mravlje: »Vi ste stopili na prvo stopnico, da bi imeli pregled preko vse dvorane.

Branilec dr. Pegan vpraša posl. Mravlje, ali je bil svojačasno član komunistične stranke. Mravlje odgovori, da je to bilo za njegovih študentskih let, ko so ga postavili celo za kandidata. Predsednik proti temu vprašanju takoj protestira, ravno tako tudi državni tožilec. Nastal je majhen hrup. Odvetnik dr. Pegan je izvel nekakšen rdeč plakat, ali ko je videl, da s to stvarjo ne more nadaljevati, je vse skupaj zopet spravil.

Pričevanje orožnika Ivana Srebota

Drugi je bil zaslišan kot priča orožnik Ivan Srebot, ki je pripadal šenčurski orožniški stanici v tasu lanskih izgredov. Na predsednikov poziv pripoveduje priča, da je bil v službi v Senčurju in da je ob tasi shoda imel svojo službo od Gasperlinove postelje na do Jame. Tedaj so od vseh strani prihajali ljudje, ki so imeli zelene kravate. Orožništvo je imelo nalogo, da zavrne vse one, ki so imeli take kravate. Ko se je prišel shod, je bilo tam mnogo ljudstva ter se je začelo kričanje. Prihajalo je vedno več ljudi, potem pa je padel strel.

Ko ga je predsednik vprašal, kje je on tedaj stal, pokaže Srebot to na skici.

Predsednik: »Odkod je prišel strel?»

Srebot: »Z Umnikovega dvorišča; padalo pa je tudi kamenje in nato so letela tudi polena od vseh strani. Ko so pa orožniki začeli streljati je to prenehalo.

Predsednik: »Kaj so ljudje kričali?»

Srebot: »Zivela dr. Korošek! Dol z vladol! Čuli so se tudi vzkliki proti kralju, Dol z režimom! Zivela republika!«

Predsednik: »Ste poznali one, ki so kričali?»

Srebot: »Nekaj sem jih poznal, drugih pa ne.

Predsednik: »Zakaj jih niste takoj tedaj aretirali?»

Srebot: »To takrat ni bilo mogoče.

Predsednik nato še vpraša, ali peana mor da tista, ki je najbolj kričal. Priča se obrne proti obtožencem in pokaže s prstom na obtožnika Grlica.

Predsednik: »Ali ste videli tudi obtožena Kosa?»

Obtoženec Umnik

Priča priči, Priljudi tudi to, da je obtoženec kričal »Zivela Korošek in proti kralju in da je še dostavil »Zmaga je naša!« Kosa je že prej poznal.

Na vprašanje ali je videl tedaj tudi obtoženega Umnika, je dal Srebot prav tako pritrilni odgovor. Na obtoženega Brodarja se ni mogel spomniti. Pokazal je tudi na črtežu, kje je tedaj stal obtoženec Umnik. Slišal je tudi njegove klice »Zivela dr. Korošek! Zmaga je naša!« Na vprašanje, ali je videl Umnika, ko je baje pomirjeval ljudstvo, je dejal, da ga je videl in da je Umnik v

resnici govoril pomirjevalno, a da je z rameni pomigoval in mežikal, tako da je po njegovem mnenju to vplivalo naravnost kot hujskanje množice.

Predsednik: »Ali ste dobili vtis, da je imel Umnik nekako vodilno vlogo pri vsej stvari?»

Srebot: »Da, od vseh strani so prihajali k njemu po informacije. Prihajali so ljudje, nato so pa spet odhajali.

Na večino nadaljnjih predsednikovih vprašanj odgovarja priča skoro vedno, da se ne spominja, da ne more reči, ali je bilo tako in sploti da ne ve.

Na vprašanje predsednika obtoženemu Grlicu, ali je resnica vse, kar je priča v svojih izjavah omenil proti njemu, je odgovoril obtoženi Grlica, da to ni res, da pa je v ostalem on že nekatere stvari že prej priznal. Priča je še potrdil, da je obtoženega Grlica na licu mesta spoznal.

Ravno tako je potrdil, da je poznal obtoženega Kosa. Kos je sicer trdil, da se s pričo nista nikjer videla, toda Srebot je odločno zatrdil, da je imel že službeno opravka v

njegovi hiši z njegovim bratom in da je tedaj spoznal tudi njega.

Odločno je vztrajal pri svojih izpovedih tudi pri soočenju z obtožencem Umnikom.

Zelo mučen vtis pa je napravil Umnikov nastop, ko so mu z braniteljske strani postavili vprašanje, kakšna je razlika med državo in slovensko zastavo. Obtoženec se je v svojih odgovorih tako zmedel, da sploti ni znal odgovoriti in je dejal, da je državna zastava plava-rdeče-bela, za slovensko zastavo pa sploti ni znal odgovoriti, kako so na njej razčlene barve.

Izpovedi priče Srebota pa so bile za splošno sliko razprave vendarle važne, ker je kljub svoji čim dalje bolj naraščajoči zmedenosti označil obtoženca za tiste krivce, ki so pričali »Zivela dr. Korošek! Dol z vladol! Dol s kraljem! Zivela svoboda! Dol z režimom!« Obtoženi Kos je po izpovedi priče vzkliknil: Zivela dr. Korošek! Dol s kraljem! Zmaga je naša! Prav tako je pričal tudi obtoženi potrdil, da je obtoženec Umnik vzklikal: Zivela dr. Korošek! Zmaga je naša!«

Pričevanje posl. dr. Rapeta

Ob 10. dopoldne se prične zasliševanje narodnega poslance dr. Stanka Rapeta. Priča govori jasno in odločno. Po predsednikovem opozorilu na prisego in na njegov poziv pripoveduje:

»Bil sem povabljen, da grem v Senčur na shod g. župnika Barleta. Odšel sem iz Ljubljane ob pol 1. in prišel v Kranj ob 1.15. Tam sem obiskal ravnatelja Sireu in ga prosil, na gre tudi on z nami. Rekel pa mi je, da ne ve, če se bo shod sploh vršil, ker je šel, da se pripravljajo nad 600 ljudi, ki hočejo preprečiti shod. Barle da je šel vseeno v Senčur, da pa se še ni odločil, ali bo govoril. Jaz sem ravnatelju Sireu odvrnil, da grem na vsak način na shod in da bom tudi govoril, če bi tudi bil sam. Z ravnateljem Sireom dr. Alujevičem in Colnarjem smo šli potem v Senčur, kamor smo prispeli ob 2. dopoldne. Avto sem pustil pri Gasperlinovih in odšel nato po vasi, da vidim, kaj se pripravljajo. Od vsa strje so prihajali ljudje, ki jih pa orožniki niso pustili v vas.

Pred cerkvijo je bil Brodar z več ljudmi. Hrup je postal vedno večji. Dobil sem vtis, da hodijo ljudje k Brodarju po navodila. Kmalu je večina ljudi obšla kordon in prišla v vas. Zaslišal sem veliko vpitje. Znalna skupina je stala pred oddekom štirih do petih orožnikov in ga ogrožala. Vpili so: »Nič nam ne morete!« in hoteli so naprej. Ko sem videl nevarni položaj, sem stopil k tej skupini in jim rekel: »Kaj se niste imeli dovolj krvi v svetovni vojni? Čemu spravljate nedolžne ljudi v nevarnost?« Orožništvo je med tem množico potisnilo nazaj. Odšel sem za tem na dvorišče, kjer se je vršal shod. Prišel je govoriti župnik Barle. Govoril je mirno in dostojanstveno ter prišel v imenu Jezusa Kristusa, kakor je običajno pri duhovnih kih.

Med tem sem opazil, kako je zunaj pričelo frčati kamenje proti orožništvu. Hrup je naraščal vedno bolj in bolj. Zborovalci so pričeli odhajati proti izhodu, da vidijo, kaj se godi. V tem trenutku sem zaslišal strel. Ne vem, iz katere hiše je padel. Toda gotovo vem, da to ni bil strel iz puške, temveč iz revolverja, in ne iz vojaškega. Bil sem vojak in to dobro vem. Takoj nato se je hrup še povečal. Padli so novi strelci; koliko, ne vem. Šel sem takoj proti izhodu, da pomirim ljudi. Vse to je zgodilo takoj v začetku Barletovega govora.

Kot drugi govorci sem nastopil jaz. Najprej sem reagiral na vzklike, ki sem jih slišal med Barletovim govorom. Ljudje so vpili: »Zivela samostojna Slovenija! Zivela republika! Zivela Korošek! Dol s kraljem!« Popolnoma razumljivo je, da sem v svojem govoru najprej reagiral na te meškalice, nato pa sem razpravljao o delu Narodne skupščine.

Po govoru sem šel med obtožence in prišel kmalu v konflikt z nekim akademikom, ki je med mojim govorom stopil na mizo in vpil: »Kaj pa je z univerzo v Ljubljani? Vi imate pogum govoriti le za hrblom orožnikov! Jaz mu odvrnem: Jaz grem z vami, če greste vi z menoj in če mi jamčete, da nihče ne bo metel name kamenja.« Student pa je rekel: »Naši na morajo govoriti, tudi če mečejo kamenje.« Hotel sem nato proti orožniškemu kordonu, a on mi je zaklical: »Nikar naprej, ne morem garantirati!«

Predsednik: »Na shodu torej niso bili samo vaši pristaši, temveč tudi drugi?»

Priča o Brodarju in Umniku

Dr. Rape: »Da, bil so tudi drugi, a so že smeli svoje zelene kravate. Po shodu sem ostal še na dvorišču. Naenkrat pride k meni dr. Alujevič in mi pravi: »Prišel je sreski načelnik in želi, da se shod mirno razide.« S sreskim načelnikom sem šel nato k Brodarju in ga pozval, naj pomiri ljudi. Brodar pa mi je odvrnil: »Moji so mirni, jaz nočem ničesar ukazovati.« Stopil sem nato z ravnateljem Sireom v svoj avto in g. Sireu še naprosil: »Če kaj pride, če bi padel kamen in bi se meni kaj zgodilo, primi ti za volan. Ko smo se odpravili, je začelo frčati proti mojemu vozu kamenje, ki pa je k sreči priletelo vse v zid in se nam ni nič zgodilo.

Predsednik: »Ali ste opazili, da se ljudje obračajo na Brodarja?»

Dr. Rape: »Da, vedno se obračajo nanj, obil sem vtis, da je dajal avdila.

»Ali je kdo na shodu vpil: »N-čemo kralja, hočemo samostojno Slovenijo! Zivela Korošek!«

»To sem slišal samo od zunaj. Kdo je vpil, ne vem. Nekdo je govoril tudi o »Puf-fertautu« in se mu je videlo, da se je vse naučil. V ilustraciji razmer naj poljsno je sledeče: Ko sem stal na dvorišču in govoril z ljudmi, je za menoj nekdo zena zapljal: »Dol s kraljem! Zivela dr. Korošek!« Jaz sem jo nato zavrnil, da je govoril pravilna prisa, da ni tega rekla. In res so se takoj oglasile dve ali tri osebe: »Mi bomo takoj prisegli, da tega ni rekla.«

Predsednik: »Prosim vas gospod poslanec, kakšno vlogo je igral g. Umnik?»

Dr. Rape: Umnika ne poznam, poznam pa Brodarja že z Jezerskega od leta 1925, ko sem imel tam prvi shod. Brodar je imel takrat shod pred cerkvijo, jaz pa v Kazini. Povabil sem ga, naj pride na moj shod, da sliši, kako bom odgovarjal na njegova izvajanja. Toda on je povabil odklonil. Brodar ni nikdar prišel na kak nasprotni shod, ako ga ni nameraval razbiti. Dobil sem vtis, da je Brodar vodil demonstrante in jim dajal direktive. On je bil nekaka centralna oseba, okrog katere se je vse zbiral. Tudi kolešariji so prihajali k njemu določil navodila in spet odšli.

»Ali ste bili častnik?»

»Da, pri letalstvu.

Hujskanje nepoučenih množic

Dr. tožilec: »Gospod poslanec! Vi mnogo obtožujete z ljudmi in ste imeli že polno shodov. Ali ste pred šenčurskim shodom v občejanju z ljudmi, morda slišali kakšne vesti o spremembi ureditve države, o bližnji spremembi režima itd.«

Dr. Rape: »Skoro vsako soboto in nedeljo sem na deželi in prirejam shode. Po

Obtoženec Grlica

vsakem shodu so me vpraševali ljudje: Ali res ne bo več Jugoslavije? Ali pridemo res pod Italijo? Ali pride res do spremembe režima? Takšna vprašanja so mi pričeli staviti, že takoj po 8. novembru. Gotovi ljudje so očividno hoteli vcepiti množici misljenje, da novi režim ne bo trajal več kakor štirinajst dni.

Sodnik dr. Stuhac: »Ali se te vesti še razširjajo?»

Dr. Rape: »Saj se sedaj razširjajo razne letake.« Priča je segel v žep in izročil predsedniku dva najnovejša letaka, ki jih razširjajo sedaj po Sloveniji.

Branilec dr. Adlešič: »Kdaj ste prišli v Senčur?»

Dr. Rape: »Kmalu okrog 2. dopoldne.«

Dr. Adlešič: »Kdaj ste prišli na shod?»

Dr. Rape: »Po večernicah in sem ostal potem do konca shoda na dvorišču.«

Dr. Adlešič: »Odkod je prihajala masa?»

Dr. Rape: »Od vseh strani, tudi iz cerkve.«

»Kje ste bili, ko je padel prvi strel?»

»Na balkonu Gasperlinove hiše, od koder se vidi na trg pred cerkvijo.«

»Rekli ste, da je Brodar organiziral to stvar.«

»Rekel sem, da sem dobil tak vtis.«

Predsednik: »Tako je.«

Brodarjev odgovor

Dr. Adlešič: »Vi ste šli skozi orožniški kordon. Ali so pustili skozi tudi druge?»

Dr. Rape: »Vsakdo je lahko šel skozi kordon, kdor je bil miren. Kdor pa se je prepiral, tega nisop ustili skozi.«

Branilec dr. Lamešič: »Gospod poslanec, ali veste, kako se shod razbije?»

Dr. Rape: »To mi je kot politiku in poslanec gotovo dobro znano. Toda ta shod so hoteli razbiti s silo.«

»Videli ste tudi tisti, ki so se v prvi vrsti...«
Predsednik: »To se vas ne tiče.«

Orožnik Beljšak o izgreduh v Mengšu

Ob 11.15 se je pričelo zasliševanje nadležne priče, orožniškega kaplarja Mihaela Beljšaka. Izpovedal je:

»15. maja ob 3. popoldne, ko se je končala služba boja, sem bil pozvan k vzdrževanju reda. Prišel sem razganjati maso, ali je bilo nas orožnikov premalo. Sli smo nato proti Vel. Mengšu. Množico so vodili brata Janez in Tomaž Gregorin in Cerar, ki je vpil: Zivela samostojna Slovenija, Zivela slovenska republika! Zivela svoboda! Ko smo došli pomoč, smo spet pričeli razganjati množico, ki pa se je vedno znova zbirala. Gregorin se je zapletel v prepir z nekim orožnikom in mu hotel vzeti tudi puško. Na pomoč mu je prišel še njegov brat Tomaž Gregorin, ki si je razgalil prsa in zaklical: »Prebodi me, hudič, če se upaš.«

Predsednik: »Ali mislite, da sta množico vodila brata Gregorin? Kje sta bila med množico?«

Beljšak: »V prvih vrstah.«

»Kdo je najbolj vpil?«

»Brata Janez in Tomaž Gregorin ter Cerar.«

»Ali ste jih pozvali naj se odstranijo?«

»Mi smo pozvali vso množico, vendar se nam ni hotela pokoriti. Bilo nas je samo pet. Ko smo prišli v Vel. Mengše, smo stopili pred množico in jo hoteli zavrniti proti Malemu Mengšu. A tam so se pričeli ljudje spet zbirati.«

Obtoženec Strcin

»Kje ste videli Cerarja?«
»On je bil zraven Tomaža Gregorina in je vpil: Zivela republika! Zivela slovenska zastava!«

Dr. tožilec dr. Čadrov: »Ali je tudi kamenje padalo na vas?«

Beljšak: »Da.«

Bratolec dr. Lamešič: »Kdaj ste prišli v lužbo v Mengše?«

Priča: »Že pet let je tega.«

»Ali ste poznali Cerarja?«

»Da, dobro.«

»Koliko ljudi je bilo v spremodu?«

»Preko tisoč.«

»Ali so bili starejši ali mlajši?«

»Bili so stari, mladi, moški in ženske, vsi skupaj in vodil jih je Cerar.«

»Ali ste čuli kak klic?«

»Najbolj sem slišal klice bratov Gregorin in Cerarja in posebno je klical slednji, ki sem ga najbolj poznal.«

Soočenje z mengeškimi obtoženci

Obtoženec Tomaž Gregorin: »Ni res, kar govori priča. Jaz sem stal v sredini in je nemogoče, da bi mene videl in tudi nisem imel slovenske zastave, imel pa jo je moj brat.«

Beljšak: »Vi ste bili z bratom skupaj in vas, vašega brata in Cerarja sem najbolj opazoval. Vi ste klicali Zivelo dr. Korošec! Zivela slovenska zastava! Zivela svoboda! Zivela slovenska republika!«

Tomaž Gregorin: »Klical sem samo: »Zivelo dr. Korošec!«

Obtoženec Cerar Beljšaku: »Ali ste me poznali, ali sem jaz imel kaj z vami skupaj?«

Beljšak: »Že pet let vas poznam. Bil ste tedaj razgledan.«

Cerar: »Ali morete trditi, da sem bil jaz na čelu spremoda?«

»Jaz sem videl vas, Gregorinovega Janeza in Tomaža.«

Zagovornik dr. Krek: »Ali ste v Malem Mengšu videli Strcina?«

Priča: »Ne.«

Dr. Krek: »Ali je Tomaž Gregorin znan v Mengšu kot pilanec ali pretepec?«

Priča: »Ne, on je znan in na dobrem glasu.«

Orožnik Vadjal

Za Mihaelom Beljšakom je bil zaslišan orožniški podnarednik Jernej Vadjal iz Kranja. Po pravnem pouku je Vadjal izjavil: »Jaz sem bil v Primorskem in nikjer drugod. Čim je poslanec Mravlje prišel govornici na shodu v Gasilskem domu, je takoj nastal velik hrup.«

Predsednik: »Kje ste stali, ko se je pričel šod?«

Priča: »Stal sem za odrom. Ko je poslanec prišel govornici, je v prvi vrsti nastal velik hrup. Slišali so se klici: Dol z njimi. Med demonstranti sta bila obtoženca Alojzij Ilja in župnik Matija Škrbec. Demonstranti so imeli zelene kravate. Zaradi silnega hrupa ni bilo mogoče govoriti in je množica zato šla iz Gasilskega doma. Nastala je kmalu velika gneča. Ena skupina je nato odšla z bicikli proti Predvorju in Predosljem, ena skupina pod vodstvom Alojzija Ilje pa je klicala: Zivela svoboda, Slovenija! Zivela dr. Korošec! Zivela samostojna Slovenija!«

Predsednik: »Kakšna je bila situacija v dvorani? Ali ste jo morali izprazniti? Ali ste videli župnika?«

»Župnik je bil v prvi ali drugi vrsti, A. Ilja pa takoj za njim ali poleg njega. Ko je naš narednik pozval množico, naj se v imenu zakona razide, je dobil odgovor: »Tako se razidemo, ako nam garantirate, da se shod ne bo vršil.«

»Ali ste dobro videli župnika Škrbca?«

»Da in zdi se mi, da je imel v roki palico in da je dajal znake z roko.«

Obtoženec Ilja: »Kje so padli inkriminirani klici?«

Priča: »Po cesti od Gasilskega doma so

mosta in še čez most. Vi ste bili v prvi vrsti.«

Ilja: »Nemogoče, da bi me v splošnem hrupu spoznali po glasu.«

Priča: »Dobro vas poznam in poznal sem vas tudi po glasu.«

Predsednik priča: »Vi torej vztrajate, da ste ga videli in spoznali in da je res klical, kar se mu očita.«

Priča: »Da.«

Ilja: »Ali sem imel takrat kaj v rokah?«

Priča: »Ne vem.«

Ilja: »Kaj sem imel takrat na glavi?«

Sodnik dr. Stuhec

Priča: »Bili ste odkriti.«

Ilja: »Da, to je res.«

Sodnik dr. Stuhec priča: Ali ste videli, da je župnik Škrbec stopil na stopnice, ko so se ljudje razgovarjali?«

Priča: »Tega se ne spominjam.«

Župnik Škrbec: »Ali ste slišali, da je rekel poslanec Mravlje: »Zapišite si ga, gospod Dolšina!«

Priča: »Dolšina je tedaj odgovoril: »Saj ga poznam.«

Župnik Škrbec: »Ali ste bili takrat blizu mene?«

Priča: »Jaz sem bil na odru.«

Škrbec: »Kdo je bil blizu meni, poslanec Mravlje ali vi?«

Predsednik: »Večja vendar ne moremo s silo izpričati iz priče.«

Bratolec dr. Pegan: »Kdo izmed orožnikov je bil najdalje na odru?«

Priča: »Ne vem, enkrat je bil eden, potem zopet drugi.«

S tem je bilo zasliševanje Jerneja Vadjala končano.

Orožnik Adamič

Ob 12.15 se je pričelo zasliševanje nadležne priče, orožnika Petra Adamiča.

Predsednik: »Povejte, kaj je bilo v Mengšu?«

Priča: »Mi smo prišli iz Domžal. Tam je bilo polno ljudi, ki so silno vpili: Zivelo dr. Korošec! Zivela samostojna Slovenija! Jaz jih nisem poznal, ker sem tedaj šele prišel iz orožniške šole. Demonstranti so metali tudi kamenje.«

Predsednik: »Ali bi spoznali Streina, če bi ga videli? Poglejte po dvoranici!«

Priča se je nato ozrl proti obtožencem, ki jih je dalje časa opazoval in nato izjavil: »Ne morem reči, kdo naj bi bil Strein.«

Predsednik: »Pri zasliševanju pred preiskovalnim sodnikom pa ste rekli, da je bil Strein najbolj korajžen.«

Priča: »To je mogoče, ker sem imel takrat sliko bolje v spominu.«

»Ali je prišel z vami v konflikt?«

»K meni je prišel enkrat neki velik in močan človek, in mi rekel: »Pa me ubij!« Kdo pa je to bil, ne vem.«

Predsednik je pozval nato pričo, naj si še enkrat ogleda obtoženca, nakar je pozval tudi obtoženca Streina, naj se dvigne. Priča je nekoliko časa ogledoval obtoženca, nato pa mu rekel: »Zdi se mi, da ste bili takrat precej bolj debeli in da ste imeli tedaj tudi zeleno kravato.«

Predlogi branilcev

S tem je bilo zasliševanje te priče zaključeno, obenem pa zaključeno tudi zasliševanje vseh povabljenih prič. Branilec dr. Pegan je postavil nato naslednje predloge: 1. Pozove naj se osebno k zaslišanju orožniški komandir Dolšina, ker je danes izpovedal poslanec Mravlje, da tedaj, ko je župnik Škrbec zapustil dvorano in ko je zaklical inkriminirane besede, ni bilo na odru nobenega orožnika, temveč so bili orožniki samo spodaj in so razganjali množico. Komandir Dolšina pa je prej izpovedal, da je ostal na odru, dokler ni vsa množica odšla iz dvorane. Zato naj se komandir Dolšina in poslanec Mravlje soočita, da se vidi, kdo ima prav. 2. O isti okoliščini naj se zasliši znova Fran Sejovic, ki je bil sosedskotič shoda in obenem predsednik krajevne organizacije JRKD. Sejovic je namreč prej izpovedal, da je bil do zadnjega na odru in da je čisto gotovo, da župnik Škrbec ni izustil inkriminiranih besed. Škrbec dobro pozna in ga je ves čas opazoval. 3. Zasliši naj se Josip Zabret, ki se mu di sedaj po poslih v Beogradu in ki bo izpovedal, da je bil do zadnjega skupaj z župnikom Škrbcom.

Branilec dr. Adlešič je postavil naslednje predloge: 1. Zasliši naj se priča Pravst, kateremu je Rekar rekel, da se ne more vedno umakniti, ker bi bil sicer težko kaznovan. To kaže, da Rekarjeve izpovedi niso sigurne in zanesljive. 2. Pridruži se s soglasjem dr. Pegana, naj se komandir Dolšina konfrontira z Mravljetom. 3. Od deželneega sodišča v Ljubljani naj se zahtevajo kazenski spisi o tožbi Slovenčevih urednikov proti »Jutru« zaradi govora poslanca dr. Rapeta dne 17. julija 1932 na Jesenicah. 4. Od okrajnega sodišča v Kranju naj se zahtevajo spisi, iz katerih je razvidno, da je obtoženi Janez Brodar leta 1932 tožil vsakogar, kdor je trdil, da je v zvezi z Italijo in da je klical Zivelo Mussolini in da je bil vsakdo izmed njih obojen. 5. Zasliši naj se dr. Korošec ki živi sedaj v Vrtnjaški Banji, o tem, da ni nikdar rekel obtožencu Brodaru, naj razžene shod v Senjurju. Dr. Korošec naj se zasliši tudi o tem, da je bivša SLS vedno vodila hudo borbo proti Italiji.

Državni tožilec dr. Čadrov se je izrekel proti predlogom dr. Pegana in je zahteval, naj se zaslišanje teh prič samo prebota. Glede zahteve branitelja dr. Adlešiča, naj se pozove v Beograd priča Pravst, je izjavil, da je bil Rekar vedno doleden v svojih izpovedih. Ustrelil se ni niti tedaj, ko

V NEDELJO NA SKAKALNICI V MOSTECU 100 SMUŠKIH SKOKOV

PRICETEK TOČNO OB 15. URI.

je pričel dobivati anonimna pisma, v katerih se mu grozi s smrtjo, ako bi vztrajal pri svojih izpovedih. Glede tožb obtoženega Brodara pa je mnenja, da so bile paš njegova poslednja taktika.

Ob 12.45 je bila razprava prekinjena in se bo nadaljevala v ponedeljek ob 9. dopoldne.

Celjski občinski svet

V petek zvečer je celjski občinski svet najprej v tajni seji rešil vprašanje izpremembe službene pragmatike mestnih uslužbencev v zvezi z nedavno sklenjenim znižanjem prejemkov za 10%. Sklenjeno je bilo, da se v službeni pragmatiki v dodatku II. pravilnika za sprejemanje draginskih deklaracij v § 1. drugi, tretji in četrti odstavek, ki se konča z izpremenjenim stavkom: »Draginske doklade se dele na osebe ne in rodbinske ter jih odloča in izpreminja občinski svet.« Vsaka prva namestitev je začasna. V službenih kategorijah, za katere je predpisan praktičen izpit, se sme uslužbenec stalno namestiti le, če je napravil izpit. V zvezi s spremembo službene pragmatike je bil odobren sklep občinskega sveta z dne 28. novembra 1932 glede redukcije draginskih deklaracij. Več prošenj mestnih uslužbencev, da bi se opustilo znižanje prejemkov za 10%, je bilo iz načelnih razlogov odklonjenih.

Gradbeni odbor ostane isti kakor lani. Če Delavska zbornica ne bo znižala najemnine za prostore ekspoziture javne borze dela, bo občina preskrbela ekspozituro druge prostore za najemninno 500 Din. Za hruva justičnega ararja po znižanju najemnine za okoližno in okrajno sodišče je bila odklonjena. Pomožna akcija za brezposelne in reveže v Celju in okolici izkazuje okrog 80.000 Din deficita, ki ga naj akcija krije z nabiranjem nadaljnjih prispevkov. Če uspeh ne bo zadosten, naj se zadeva predloži občinskemu svetu. Pomožna akcija je popolnoma ločena od občine. Za omiljenje brezposelnosti bo mestna občina sama izvedla regulacijo Koprivnice na svojem teritoriju, ker okoliška občina ne mara prispevati k stroškom za regulacijo potoka v obeh občinah. Stroški za regulacijo na mestnem teritoriju bodo znašali 225.000 Din. Krili se bodo z državnim prispevkom za brezposelne v znesku 45.000 Din, ki ga dobi mestna občina, ostanek pa se bo kril s prihranki na obrestih posojila za regulacijo Savinje. Občina bo izvedla regulacijo v lastni režiji in bo začela z deli, čim bo vreme ugodnejše.

Reklamni kiosk pred Celjskim domom je prešel v last Opleševalnega društva. Muzejemu društvu je bila podeljena podpora 5000 Din. G. Josipu Debenjakju je dovoljena nadzidava na njegovi hiši Na okoli 7a proti reverzu. Letno poročilo tržnega nadzorstva je bilo odobreno. Lani je bilo pobranih 6400 Din manj tržnih pristojbin nego l. 1931. Zavarovalnica za mestno planinarje se zniža na 1.130.200 Din. V planinski uslužbenemu g. inž. Lavrenčiču se dovoli pet mesecev dopusta za izpolnitev strokovne planinarske izobrazbe v Nemčiji. Občina bo dala na razpolago 18.810 Din, a bo sklenila z g. inž. Lavrenčičem dogovor glede nadaljnje službovanja v mestni planinski. Jugoslovnsko planinarsko in vodovodno udruženje bo brezplačno pregledalo mestno planinarjo.

Občina bo jeseni zgradila na sejmišču uto za pregledovanje živine in živinskih potnih listov. Mestna klavnica bo s 1. marcem znižala cene umetnega ledu (v kosih po 13 kg) ob 8. 7.50 in 6 Din na 8 Din z dostavo dom. na 5 Din pri odjemu v klavnici in na 4 Din pri nakupu 10 ali več komadov. Mestna občina bo na svojem teritoriju sama izvrševala javno tehtanje blaga. Gostilniški koncesiji gđe. Angele Knaflčeve je bila priznana krajnova potreba. Devet občinskih odborikov je predlagalo, da se v počaščenje spomina pred 50 leti v Celju umrlega velikega slovenskega in slovenskega politika, kulturnega delavca in dobrotnika zdravstva dr. Stefana Kočevarja ena izmed novih ali starih ulic odnosno trgov prekrsti na njegovo ime. Predlog je bil odkazan šolsko-kulturnemu odbeku. Prihodnja seja bo predvidoma 10. marca in se bo vršila tudi razprava o vprašanju Mestnega kina.

Iz magistratnega gremija

Ljubljana, 25. februarja.

Včeraj se je vršila v mestni posvetovalnici občinska seja mestnega gremija, ki je rešil razne tekoče zadeve. Predsedoval je župan dr. Puc.

Gospodarski referent je predložil prošnjo Ljubljanskega Sokola, naj se mu prepusti v last mestna parcela št. 176/2 kat. obč. kapucinsko predmestje. To je okrog 1200 m² velika parcela poleg sedanjega Sokolovega letnega telovadišča, ki se bo razbila po načrtu arh. Plečnika za zletno telovadišče ob priliki prvega pokrajinskega zleta SKJ. — Gremij je prošnji v načelu ustregel, podrobne pogoje bosta došla finančni odsek in občinska uprava.

Mestna občina je priredila na Barju gospodarski tečaj, ki naj bi pripomogel k povzdiži živinorjeve in poljedelstva na Barju. Tečaj so se dobro obnosili in je bilo vedno 100—160 udeležnikov. Sedaj se snujejo gospodarski tečaji, za katere se je prijavilo 25 deklet; kuhinja naj bi se namestila v poljanski šoli. Za razne poizkuse iz poljedelske stroke naj bi dala občina na razpolago eno parcelo na Barju. — Gremij je v načelu odobril to akcijo ter dovolil še Din 3000 za nabavo enega bika montafonske pasme.

Zabukovec Mariji se odkloni prošnja za podaljšanje najema zemljišča, na katerem stoji njena baraka, podaljša pa se je rok za odstranitev barake do jeseni. — Jos. Čudnu se zniža najemnina za svet, na katerem je bil postavljen vrtičkar v Lattermanovem drevoredu. — Mudrovčič Josipu je bilo podaljšano dovoljenje za uporabo skladišča ob Linhartovi ulici proti plačilu 2400 Din na leto. — Savez ratnih dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije namerava počastiti spomin 20letnice ustanovitve I. jugoslovnske dobrovoljske divizije v Rusiji z ustanovitvijo stavne zadruge, ki bi zgradila stanovanjske hišice za dobrovoljce ter jih grupirala okrog spo-

menika. Zato potrebuje zadruga primerno zemljišče in pravi mestno območje, naj ji nakloni bivše Petercovo zemljišče, h kateremu naj bi se priključila še sosednja parcela Rajha in Turka v imeni 7960 m² oboje v severnem delu mesta. Hišice naj bi se gradile po načrtu prof. Plečnika. Gremij je v načelu ugodil prošnji, podrobnosti se bodo rešile v gradbenem in finančnem odbeku in v občinski upravi.

Prošnja Podjed Marije, ki želi postaviti kiosk za trafikco pred Jugoslovnsko tiskarno, je bila odklonjena.

Oddana je bila nadalje nabava 3500 komadov brezovih metel in 300 sirkovih metel za čiščenje mestnih ulic. Brezove metle bo dobavil občin Mikhal Govekar iz Dobruškega za ceno 1.35 za komad, sirkove metle pa trdka Zupančič Ivan po 14 Din za komad.

Oddana je bila tudi dobava pisarniških potrebščin za mestne urade in podjetja. Ponudbe so poslale tvrdke Bonač. Baraga. Bahovec. Legat. Narodna knjigarna. Nova založba. Papirni in T.čar. Posamezne pisarniške potrebšrine so bile oddane najnižjim in najugodnejšim ponudnikom na ta način, da so bile upoštevane vse nastete tvrdke.

Končno je poročal referent o razpisu dobave 24.600 kg bencina za mestno območje. V smislu pravilnika o mešanju bencina s špičicem za pogonske svrhe se v bodoče čisti bencin sploh ne bo smel uporabljati. Zato se je razpisala nabava mešanega bencina in je bila oddana kot najnižjemu ponudniku Standard Oil Comp., ki nudi mešani bencin a Din 9.665 za kg.

Iz poročila gradbenega referenta je ome-niti nasledje zadeve:

Grošelj Tinci s dovoli svetlobna reklama pri baru »Odeon« na Poljanski cesti 7. — Mestni občini ljubljanski se odobri naprava stopnišča pri Gerberjevi hiši.

Nadalje je gremij odobril napravo nekaterih ograj in izpeljavo hišnih kanalizacij. — Jože Stefitz si gradi hišo ob Cesti v Mestni log. — Kopač Jože sme postaviti bencinsko črpalko na Bleiweisovi cesti. — Nemec Franc je dobil gradbeno dovoljenje za hišo ob Devinski ulici. Friedel Ana pa za prizidek ob Ilzanski cesti. — Mestni občini je bila odobrena regulacija Domo-branske ceste, kjer bo treba izvesti nekatere izpremembe, ker odpade prvotno projektirana Okrožna cesta.

Gremij je podelil tudi nekatera uporabna dovoljenja. Med drugim je odobril stavbo nebotičnice in palače Pokojniškega zavoda v Gajevi ulici ter skladišča, delavnice, garaže in delavska stanovanja Ljubljanske gradbene družbe v Karlovi Kotni-ku ulici.

Raznim strankam so bile pod izvestnimi pogoji dovoljene olajšave pri odplačevanju trošarjev.

Ljubljanski gradbeni družbi se dovoli položitev provizoričnega tira za odvoz izkopanega materiala iz Ljubljancev v Ravnikarjevo jamo ob Robbovi ulici.

Končno je gradbeni direktor razkazal in razložil načrt prof. Plečnika o preureditvi Ljubljanskega gradu, kjer je projektirana cela vrsta novih dostopov, razširjenje drevoredov in zgradba novih drevoredov. Gremij je odobril v principu načrte, ki pomenujejo v estetskem pogledu velik napredek za Ljubljano.

Smrt vrlega vzgojitelja in narodnjaka

Semič, 25. februarja.

Davi ob 2. je po dolgi in mučni bolezni izdihnil svojo blago dušo upravitelj semiške šestrzredne ljudske šole gosp. Ivan Riglar. Semič je izgubil z njim vzornega vzgojitelja, velikega rodoljuba in kulturnega delavca. Gosp. Ivan Riglar se je rodil 5. decembra 1878. na Veliki Poljani pri Ribnici, učiteljsko službo v Semiču pa je nastopil leta 1910. Nekaj časa je služboval tudi na Štekljevcu. Ob izbruhu svetovne vojne je bil poklican v vojaško službo in je bil že leta 1914. ujet na ruski fronti. Bil je v ujetniškem taborišču v Sibiriji, pozneje pa se je javil tudi v organizacijo jugoslovnskih dobrovoljcev. Med vojno je mnogo pretrpel in v Sibiriji si je

SKAKAČI: Guttormsen, Palme Šramel, Pribovšek Bevc, Žemva Žen, Sodja Strgar, Šubić Jakopič, Mušič in drugi

nakopal tudi bolezen, kateri je sedaj podlegel.

Kakor za šolo in ljudsko prosveto sploh, si je pridobil v Semiču velike zasluge tudi za Sokolsko društvo, pri katerem je od ustanovitve več let vodil blagajniške posle. Bil je tudi podnačelnik gasilnega društva in povsod se je odlikoval s svojo pri-srčno družabnostjo, ljudstvu pa je bil vedno najboljši svetovalec in prijatelj. Truplo blagega pokojnika bo prenehalo v Ljubljano, kjer bo na pokopališču pri Sv. Križu položeno k večnemu počitku. Bela Krajina bo z njegovega vzgojitelja in vrlega narodnjaka ohranila v častnem spominu.

Primarij dr. Ferdo Kunej

Včeraj je umrl v Slovenjgradcu bivši dolgoletni primarij tamonjske bolnice dr. Ferdo Kunej. Pokojnik se je rodil 29. maja 1877 v Oplotnici pri Konjicah. Službo primarija na medicinskem oddelku slovenjgradske javne bolnice je vršil od leta 1910 do 31. maja lani, ko je bil na lastno prošnjo upokojen. Pokojnik je bil izvrsten zdravnik, specialist za notranje bolezni ter je bil vsestransko priljubljen in spoštovan. Pogreb bo jutri, v ponedeljek, v Slovenjgradcu ob 16. Ugodnemu zdravniku bo ohranjen časten spomin, zalujočim izrekamo iskreno sožalje!

Avtomobilska smrtna nesreča pred sodiščem

Maribor, 25. februarja.

Pred sodnikom poedincev Lenartom se je na tujajšnjem okrožnem sodišču moral včeraj zagovarjati 25letni sočen Maks Krulc a Poljane, ki je bil obtožen, da je po neprevidnosti povzročil uam 4. septembra tuk ob naši državi meji avtomobilsko nesrečo, ki je zahtevala smrtno žrtev v osebi posestnika Andreja Ferka, ki mu je pri padcu počila lobanja in je pol ure pozneje umrl. Omenjenega dne je Krulc sofaril velik tovorni avto, s katerim je vozil 17 oseb iz Črne pri Prevaljah na sejem v Pliberk. Onstran državne meje mu je pripeljal nasproti osebni avtomobil, ki se mu je Krulc izognil tako nesrečno, da je zavozil v globok jarek in nespretni avtomobil. Pri tem so bile vse osebe lažje ali hujše ranjene. Ferka pa je podlegel.

Obtoženec se je zagovarjal, da je po nesreči zavozil v kup gremoza, zaslišane priče pa so izpovedale, da se je dogodek pripetil popolnoma drugače in je bil sofer Krulc obsojen na 4 mesece zapora, pogojno na 3 leta, in pa na plačevanje dosmrtno rente po 400 Din na mesec vdovi ponesrečenega posestnika Ferka.

Br. 1250. 2915

Oglas za nabavku avtomobilske spreme.

Avto komanda Ministarstva vojske i mornarice na dan 9. marta 1933 god. izvršice direktnu nabavku putem prikupljanja ponuda raznog električarskog materijala i opreme za traktore »Austro-Dajmle« M. 17.

Uslovi za ovu nabavku mogu se videti i kupiti svakoga radnog dana u kancelariji Štaba auto komande Ministarstva vojske i mornarice Beograd, a videti u Štabu auto komande u Petrovaradinu, Sarajevu, Skoplju, Zagrebu i Nišu.

Iz kancelarije Štaba auto komande Ministarstva vojske i mornarice, 23. februara 1933 od.

Vogalna hiša v Grazu

trinadstropna, z 18 stanovanji in enim poslovnim lokalom, na PRODAJ pod zelo ugodnimi pogoji.

Kupnino je plačati v gotovini v dinarjih v Jugoslaviji. V svrhu bližnjih informacij naj izvolijo reflektantii javiti svoj naslov pod številko »38« v oglasnem oddelku »Jutra«.

2908

Mestni pogrebni svet

Občina Ljubljana

Pavla Rigler naznanja v svojem in v imenu svoje matere ter ostalih sorodnikov, da je njen srčno ljubljani in dobri soprog oziroma sin, brat, svak in stric, gospod

IVAN RIGLER

SOLSKI UPRAVITELJ V SEMIČU

v soboto, dne 25. t. m. po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo blagopokojnika se bo blagoslovilo v ponedeljek, dne 27. t. m. v Semiču ob 12. uri dopoldne, nakar se prepelje v Ljubljano, kjer se vrši pogreb istega dne ob 5. uri popoldne iz cerkvice pri Sv. Križu na pokopališče.

Prosi se tihega sožalja!

Semič-Ljubljana, dne 25. februarja 1933.

Milijon malarikov v Jugoslaviji

Zanimiva izvajanja primarija dr. Meršola — Terciana, kvartana, tropika — Tudi v Sloveniji je anofeles doma — Ljudstvo se premalo briga — Akcija ministrstva za narodno zdravje

Ljubljana, 25. februarja. Pod okriljem prirodoslovne sekcije Muzijskega društva je predaval v dvorani Delevske zbornice primarij dr. Meršol o malariji. Dasi je malarija v našem nacionalnem zdravstvenem življenju zelo važna, težak pojav — saj slovenski ljudje ne prihajajo z njo v dotik samo, kadar grejo služiti vojaške v južne kraje, temveč je malarija tudi na tleh naše ožje domovine doma — vendar je občinstvo pokazalo prav malo zanimanja za ta prav zanimivi in pereči tema. Stalnim poslušalcem predavatelja MD in širšemu občinstvu, ki je to pot iz ostalo, pa je po pravici lahko žal, da so zamudili lepo, poučno predavanje, od katerega je vsakdo lahko odnesel nekaj zrn za svoje znanje in za svoje življenje. Predavatelj so sledili poučni filmi o malariji in o nje pobijanju. Higijenski zavod pa je brezplačno razdeljeval poslušalcem knjižico dr. Meršola »Malarija«.

Po kratki pozdravni besedi predsednika prirodoslovne sekcije MD dr. J. Pajnič je primarij dr. Meršol pričel predavanje, iz katerega navajamo v izveščku: Meseca marca se tudi pri nas vsako leto ponavljajo napadi malarije. To je čas, ko se po vlažnih krajih ozivila komar anofeles, ki malarijo prenaša od človeka do človeka. V naši ožji domovini se je malarija pričela pojavljati v pogostejših primerih po svetovni vojni, ko jo odpuščeni vojak iz južnih krajev prinašajo domov, pa tudi po nekaterih krajih v dravski banovini nastopa v epidemijah. Doma je malarija po vsem svetu, kjer je ugodno, toplo podnebje v kakršnem lahko prospera anofeles, zlasti v tropičnih in subtropičnih pokrajinah. V naši državi je endemična v Dalmaciji, Južni Srbiji, Črni gori, Hrvaški, Podonavju, severni Bosni. Pri nas v Sloveniji se je pred nedavnim časom pojavila v Crnolju in v okolici, kjer je zbolelo znano okrog 200 ljudi, ki nikdar niso bili v južnih krajih države.

Malarija je starodavna bolezen — že početni zdravniške vede Hipokrat jo je poznal. Ona je bila v dobrih meri kriva, da je tako nanašala propadla velika kultura grškega naroda, ona je pomagala razdeljati rimsko državo. V velikem obsegu se je malarija pojavila po svetovni vojni, tako da je postala predmet splošne javne pozornosti. Ministrstvo za narodno zdravje je pri nas že pred desetletji pričelo velkopotezno akcijo proti nji. V naši državi je približno en milijon malarikov, toliko jih vsako leto oboli. V tem desetletju so se razmere zlasti na jugu države obrnile mnogo na bolje, ustanovilo se je veliko število zavodov, ki brezplačno lečijo bolnike in ki beležijo do danes že lepe uspehe.

Preprosti ljudje pogosto domnevajo, da je povzročitelj malarije slaba voda, in zato starši zmerom opozarjajo svoje sinove, ko odhajajo k vojakom na jug: Samo vode nikar preveč ne pij, da ne dobiš malarije. V resnici pa so povzročitelji te bolezni najhujše enostanične živalce, ki živijo v človeški krvi, plazmodiji. Teh plazmodijev obstoje tri vrste, ki se razlikujejo med seboj, in po njih se tudi ločijo tri vrste malarije: terciana, pri kateri se napadi javljajo vsake tri dni, kvartana, ki napade bolnika vsake štiri dni, in tropika, pri kateri trajajo napadi vsakeh petih dni. Ti plazmodiji napadajo rdeča krva telesa, se razvijajo v njih, se z delitvijo množijo in napadajo nova rdeča telesa. Vsak nov napad plazmodijev na rdeča krva telesa pomeni nov napad malarije. Rast plazmodijev se pri vseh teh različnih vrstah malarije vrši v različni hitrosti in v tej različni hitrosti si pri terciari, kvartani in tropiki sledijo napadi. V krvi se razvijajo samo nespolne oblike plazmodijev, ki za prenos bolezni nimajo pomena. Malarijo prenašajo samo spolne oblike plazmodijev, ki preživljajo svoj razvoj deloma v krvi, deloma pa v želodcu komarja anofela. Brez anofela se v nobenem primeru malarija ne more prenesti od osebe do osebe in so torej tiste preproste, stare domneve, da so malarije krivi slab zrak, slaba pitna voda itd., pogrešne. Anofeles je za prenos malarije prav tako potreben, kakor imajo tudi nekatere druge kužne bolezni (pegavi tifus, španska mrzlica, rumena mrzlica itd.) podobne prenoske.

Anofelov je več vrst. Pri nas v Sloveniji in v južnih krajih države je doma pestokrilni anofeles, ki ima po štiri temne pege na krilih; drugi so spet, ki imajo po pet peg (anopheles superpictus) ali čisto črna krila itd. Ujedaajo pa samo samice. Samec preleti komaj do 100 m od tam, kjer se je izlegel, ter se hrani s sokom rastlin, samica pa potrebuje za razvoj jajc boljše hrane in išče človeške ali živalske krvi do 2 km daleč. Za rast in razvoj komarjev je treba vode in zmotno je nazarjanje, da živijo anofeli samo po močvirnatih krajih. Po južnih krajih nastopa tudi malarija paradoxa, ki se javlja včasih celo ob največji suši in ki jo prenaša anopheles superpictus. Ti komarji živijo tudi po gorah in okrog hiš, kjer jim je dovolj za življenje da najdejo v odtisu kopita v zemlji prgišče vode. — Razvoj anofela se vrši v zaključnih stopenjah: jajce — parazit — jajce. Za čez zimo se anofeli zatečejo k človeškim bivaljšim in se naselijo po skednjih, hlevih, straniščih, itd. Ko se na spomlad zemlja ogreje, gredo samice in ležajo jajčeca v stoječe vode, iz njih se razvijejo ličinke in potem komarji. Anofeles superpictus leže jajčeca v gorske potoke in spomladanski nalivi in hudourniki mu včasih odnesejo in uničijo cele generacije. Toda do jeseni mu zmerom počene dovolj zaroda. — V naših krajih, ki imajo dovolj hladno podnebje, pred 1. majem pač ne moremo naleti na anofela.

Samica instinktivno išče človeških bivaljših, prileta v stanovanja in zvečer ujeda. Dokler ujeda samo zdrave, anofeles seveda ni nevaren. A ko enkrat ujede bolnega, se s krvjo napije tudi spolnih oblik plazmodijev in potem se mu v želodcu razvijejo cele kulture teh parazitov. Pri ugodni temperaturi je za to rast potrebno 14 dni. Ko prileti anofeles nato do zdravega človeka in ga ujede mu spusti v rano malo svoje sline in s sline plazmodije v kri. V človeški krvi se plazmodiji polagoma množijo, po 2 — 3 tednih dozori in nastopi prva cepitev — in prvi malarični napad. — Za vsak nov pojav malarije so torej potrebni trije činitelji: malarični človek — samica anofela — zdrav človek. — Vsak napad malarije se prične z neznanim mrazom, temperatura zraka bolniku do 40 stopinj C in se čez, potem mu postane znosno vroče, loti se ga glavobol in mora bruhati, potem se prenozi, na koncu pa mu temperatura spet pade na normalno in včasih se pod normalo. Naposled bolnika silno zmuči, da potem zaspi. Pri terciari in tudi pri kvartani se človek od napada do napada počuti povsem zdrav, pri tropiki pa traja včasih napad po ves teden. Tropika je najtežja vrsta malarije, ki jo bolniki vzdržijo včasih po 1 ali 2 leti, včasih pa ji tudi podležejo že po enem tednu.

Proti malariji pozna medicina mnogo dobrih, učinkovitih zdravil. Indijanci Južne Amerike ki so se tudi proti drugim bolezenskim katastrofom že izdavnja znali braniti (lepra, gobavost), so zoper malarijo že pred davnim časom našli uspešen lek v skorji kininovega drevesa, iz katere so tudi moderni kininovi preparati. Se boljše od kinina je novejši preparat plazmokini, ki uničuje tudi spolne oblike malaričnih parazitov. — Zavrti bi lahko razmah malarije, če bi pozdravili vse bolnike. To pa ne bo mogoče, ker vsi ljudje ne marajo jemati kinina, ki je grenak. Ko bolniku mine drugi napad, si že rad domišlja, da je zdrav, in opusti vsakršno zdravljenje — v resnici

pa se mora vsak malarik 3 — 4 leta sistematično zdraviti. Zdrave ljudi bi bilo treba s cepenjem in uživanjem kinina napraviti odporne proti nevarnosti, da zbole. Najbolj uspešno pobijanje malarije pa je, pokončevati malaričnega prenašalca s prilivanjem petroleja vodi, kjer ličinke anofela žive, s posipanjem pariškega zelenila itd.).

Pri nas v Sloveniji je malaričen vsak tretji fant, ki pride od vojakov, in ob dejstvu, da je tudi pri nas vse polno krajev, kjer živi anofeles, predstavljajo ti fantje stalno nevarnost za ostalo prebivalstvo. Imeti bi morali zakon, ki bi vsem doslužnim vojakom nalagal da se dajo gledati malarije obvezno preiskati in izlečiti pri okrajnih ali okrajnih zdravniških oddelkih po državnih zavodih. — Dugo pa je, da temeljito znanstveno preučimo vse naše vode, da doženemo, kod vse živi anofeles. Do danes je gotovo, da anofeles prospera na Barju in po okoliških vaseh, v toku reke Krke, v dolniji Savi pri Brežicah, okrog Crnolj, Celja, Maribora in Ptuj. Ministrstvo za narodno zdravje pripravlja akcijo, da se preiščejo in otrebijo vse vode; okrog Crnolje se bo ta akcija pričela že letos. — Vsa ta dejstva pa pričajo, kako pereče je vprašanje malarije neposredno tudi za nas Slovence.

Kmetijski vestnik

Domači kruh

V nekem časopisu je bilo omenjeno, da bi ne bilo slabo, ako bi se naši ljudje v teh časih privadili tudi nekoliko slabšem kruhu, ker pri nas pšenice primanjkuje, ki je izredno poskočila v ceni. Umestna je tudi bila pr. pomnja, da bi našim razvajenim želodcem prav nič ne škodovalo, ako bi se pričel peči s koruzo in ržjo pomešani kruh. Zanimivo je, da tak kruh mnogo ljudi rado uživajo, ali kljub temu kupujejo najraje beli kruh. Pekarje so nastale v zadnjih letih skoraj v vseh večjih krajih tudi po deželi, kjer potem raznašajo kruh po vaseh. Samo naše prave kmečke hiše se držijo stare navade in pečejo kruh iz domačega žita, kakor je že nekdaj v navadi. Ali tudi to se marsikje že počasi opušča.

Ni naš namen navajati, kako je pravilno peči kruh, nego samo hočemo opozoriti na velike in nepotrebne izdatke za kupovanje kruha. Sedanji časi pač zahtevajo, da varčujemo povsod, in to tudi pri vsakdanjem kruhu. Predvsem imamo v misli naše kmečke in manj premožne družine, ki lanjsko leto niso pridobile dovolj žita in ki morajo zato moko dokupovati po visokih cenah. Na drugi strani imamo pa zopet druge domače pridelke, ki lahko nekako nadomestujejo kruh, odnosno ki jih lahko testu dodajamo. To je predvsem krompir. Krompirja imamo letos skoro povsod dovolj. Bati se je celo, da ne pojde ves denar, ker je izvoz zelo otežkočen. V krajih pa, kjer ni bilo krompirja, se morajo ljudje posluževati koruzne, jekmenove, ržene in ajdove moke. Na Gorenjskem so vasi, kjer uporabljajo krompir pri peki kruha že od nekdaj. Da bodo tudi druge domačije poučene o rabi odvisnega krompirja, podajamo naslednja navodila.

Skuhajmo na primer 2 kg krompirja, ga olupimo, dobro zmečkamo najprej v koki posodi in nato pretlačimo skozi sito ter dolijemo toliko vode, da je kakor močnik. Nato je dodati še 3 dkg kvasa. Ko kvas vžide, zamesimo 7 do 8 kg moke, primerno solimo (15 dkg soli) in zmešamo vse skupaj s 6 do 7 litri vode v testo. Dodatek vode naj bo tolikšen, da se testo dobro zgneteno pustimo približno polldrugo uro testo vzhajati pri razmerno visoki toploti (30 do 35 stopinj Celzija). Za tem sledi drugo gnetenje in dodatek moke po potrebi, nato pa zopet pustimo testo vzhajati in šele potem napravimo hlebce. Paziti pa moramo pri pečenju krompirjevega kruha, da se hlebci ne prismojijo. Zato je potrebno, da jih premostimo (sprednje z zadnjimi, ko so napol pečeni). Nekateri jih pri tem še odrgnejo s koščkom slanin, da se napravi skorja lepo rumena in mehkejša in z namenom, da se kruh dalje časa drži. Včasih prišesajo takem ukruhu tudi posneto mleko, s čimer se rečnost kruha precej poveča.

S tem hočemo samo opozoriti, da ni potrebna belega kruha neobhodno potrebna in

najprimernejša, posebno v teh časih, ko smo pričeli tudi druge izdatke omejevati v domačijah. Pred vojno je bilo gotovo v mnogih krajih samobesni umevno, da mora biti pri hiši le črn ali koruzen kruh. Beli kruh so peki samo za praznike in ob večjih domačih svečanostih. To se je dogajalo tudi pri imovitejših družinah, ki so kaj zmogle. Naše skrbne gospodinjice in mame bodo gotovo razmišljale o tu povedanem, ker občutijo ravno one najbolj pomanjkanje potrebnih sredstev za vzdrževanje družine.

Dogodki za mejo

Fašistični teror

Pretekli teden so bili iz goriških zaporov izpuščeni poljubinski fantje, ki so jih lani v jeseni popolnoma po nedolžnem zaprl. Ovdarli so jih fašistovski zasledenci, obdolženi pa so bile neresenice in neutemeljene. Obdolžili so jih vseh mogočih zločinov, poleg drugega, da so imeli tesne zveze z jugoslovanskimi granicirji, da so postavili bombe v bližino milicijske barake na Kuku, da so porazili telefonsko žico na Razoru in drugo. Zares se je v jeseni nekaj fantov iz Poljubina mudilo na Kuku, ki je prav blizu meje. Fantje so žgali apno, na bližnjem Razoru pa so tik pod prelazom Globokem popravljali hleve in gradili nekaj novih staj. Čez mejo niso stopili, ker so jih fašisti, ki imajo svojo postajo na Kuku, strogo nadzorovali. Z raztrgano telefonsko žico pa je bila stvar sledeča: Iz Zadzla hodijo otroci stalno na planino Razor. Taki so pobrali telefonsko žico, ki so jo rabili za svoje zanke. Milicirji so najprej prišli nekaj dečkov, starih 12 do 13 let, in jih odvedli v Tolmin. V Tolminu pa so otroci tajili, da bi bili pobrali žico, ter so na prigovorjanje policijskega komisarja izpovedali, da so žico pretrgali fantje na Kuku. Tako je prišlo do aretacije. Fante so odvedli v Tolmin in jih obdolžili, ne le da so prekinili telefonsko zvezo, marveč tudi da so nastavili peklenške stroje na poteh, ki vodijo k fašistični obojni postaji. Pred neko bukvijo so namreč fašistični milicirji opazili več kosov telefonske žive. Dejansko so bile to zanke, ki so jih nastavili otroci. Fašisti pa so domnevali, da je v duplini drevesa, iz katerega je vodila žica, peklenški stroj. Ko so fanta pripeljali pred bukv, seveda ni mogel ničesar priznati, ker ni ničesar vedel. Tedaj so hoteli izsiliti iz njega izpoved in so ga pretepli, nazadnje pa za roke obesili na drevo. Več ur so ga pustili tako viseti, nakar so ga vsega izmučnega znova odvedli v Tolmin. Skupno z ostalimi so ga nato odposlali v goriške zapore. V zaporih so fante še nadalje pretepli. Najbolj hudo sta trpela Tone Baloh in Ivan Toroš, ki sta bila najstarejša med njimi. Nekoliko so prizanesli Pirnu in Bozjaku, ki sta oba še mladoletna in so ju zaradi tega smatrali za manj nevarna elementa. Preiskava se je zavlekla več mesecev. France Perdiš, ki je rahlega zdravja, je popolnoma obolel. Njihovi sorodniki pa ves ta čas niso vedeli, kje so in kako se jim godi. Duševno in telesno malo da ne uničene so jih te dni odposlali domov.

Kako so sanirali tržaško banko

Po daljših pogajanjih se je vodstvo tržaškega zavoda »Banca di Credito Popolare« končno sporazumelo z vlagatelji in imetniki tekočih računov glede zavodovih izplačil in ureditve njegovega finančnega položaja. Imetniki tekočih računov in vlagatelji so, ko že ni bilo drugega izhoda, pooblastili banko, da tretino njihovih terjatev dolži za povečanje zavodovega kapitala, ostali del terjatev pa za vezane vloge, ki naj bi bile izplačljive v treh delih po štirih, sedmih in desetih mesecih. Poleg tega je vodstvo banke sprožilo akcijo, izven kroga svojih dosedanjih interesov, da se pomnožijo vloge in povča zavodov kapital. S temi ukrepi se je stari kapital povečal od 11,5 milijonov na 17,75 milijonov lir. Vloge in terjatve pa tekočim računom, ki so postale vezane po znašajo okrog 15,75 milijonov lir. Vendar pa se niso vsi upniki sporazumeli glede teh ukrepov. Njihove terjatve znašajo dejansko 20 milijonov lir, tako da bi moral zavod prav za prav takoj izplačati še 5 milijonov. Proti tem upnikom pa so se znali na čuden način zavarovati. S pomočjo fašistov in oblasti, svojih zaupnikov in tiska so skušali ustvariti v javnosti razpoloženje proti njim. Tisk je šel celo tako daleč, da jim je očital, da nočejo pristati na sporazum z zavodom, le da bi se povečali gospodarsko krizo ter naprtili novo odgovornost režimu, ki naj bi bil kriv slabih časov. Na ta način je akcija proti tre-

tjni upnikov zavzela političen značaj in je spričo tega težko verjetno, da bodo vztrajali pri svojih terjativah, ker bi se s tem izpostavili šikanam ne le gospodarskih, marveč še posebej političnih faktorjev. V petek se je vršil občni zbor delničarjev, ki so potrdili ukrepe vodstva in ugotovili, da je zavod saniran.

Fašistovska vizitacija

Pretekli ponedeljek so imeli v goriški pokrajini fašistično vizitacijo. V Gorico je prišel podtajnik fašistične stranke Marpicati. V spremstvu pokrajinskega tajnika Avenantija se je odpeljal na deželo, da izvrši revizijo delovanja posameznih krajevnih organizacij. Bil je v Crnem vrhu, v Idriji, pri Sv. Luciji in v Tolminu, kjer se je baš vršil občni zbor fašistne organizacije. V Tolminu je imel govor, v katerem je poudaril posebne naloge obmejnih fašistov za asimilacijo tujerodcev in obrambo domovine proti sovražnim osedom. Disciplinarna komisija goriške fašistične zveze je medtem odstavila fašističnega upnika Pavla Bevilacqua v Sempasu. Za njegovega naslednika je bil imenovan črniški tajnik Andrej Zuliani.

Nepismenost v Julijski krajini

Julijska krajina je veljala poleg južne Tirolske še leta 1921 kot pokrajina, ki je imela v Italiji najmanj analifabetov. Fašistični režim je vsa leta, od kar je na oblasti, proglasil pobijanje nepismenosti kot eno svojih glavnih nalog. Kadarkoli so se dočelovali novi krediti za šolstvo, je fašistični tisk hvalil njegovo prosvetno politiko. Skrbno so listi beležili podatke o novih šolah in pričakovali je bilo, da bo nepismenost znatno nazadovala. Napovedovali so, da je v Julijski krajini v nekaj letih sploh ne bo več. Podatki centralnega statističnega urada, ki so bili pred kratkim objavljeni, pa pričajo na veliko iznenadenje, vse javnosti baš nasprotno. V zadnjem desetletju je število analifabetov v vsaj dveh povprečno nazadovalo na 21 od sto, v Julijski krajini pa se je več kot podvojilo, tako da znaša sedaj 13 od sto. Julijska krajina se je pomaknila na šesto mesto med italijanskimi deželami, pa čeprav je režim še posebej skrbel za njeno izobrazbo, ker je pri tem zasledoval povsem politične cilje, hotel tim prej asimilirati slovansko manjšino. Poleg državne šole so v Julijski krajini postotile svoje delovanje tudi privatne šole, a je vse njihovo prizadevanje — kakor kaže skromno število — dalo baš nasprotno rezultate.

Izpred sodišča

Kakor znano, so predvojski tečaji v zadnjih dveh letih obvezni za vsa moška mladina od 18. leta dalje. Proti fantom, ki zanemarjajo tečaje in proti njihovim staršem so predvidene stroge kazni. Te danes zaradi zanemarjanja tečajev prijavili sodišču Antona Podgornika iz Vrtnova, Franceta Mikuža iz Gozda pri Colu, Ivana Zgavca iz Sv. Križa, Josipa Vidica in Marijo Vidičevca iz Gozda, Jez Josipa iz Sanborja in Franceta Prošta iz Orešja pri St. Vidu.

Preteklo soboto pa se je v Gorici vršil proces proti 64-letnemu Francu Ložarju in 44-letnemu Josipu Kandušu iz Vrtnova pri Crnab. Obtožena sta bila, da sta hranila orožje, ne da bi ga prijavila pristojnim oblastem. Karabinjerji, katerim so konfidentje zatažili oba posestnika, so napravili v hlevu, ki je last oba obtožencev, preiskavo in našli dve star avstrijski puški in dve sablji. Oba posestnika so zaradi tega aretirali in ju odvedli v Gorico. Na procesu Kandušu niso mogli ničesar dokazati in so ga zaradi tega opustili. Ložarja pa so obsojili na dva meseca strogega zaporu in 3200 lir denarne kazni.

Janko Kač:

GRUNT

IX

Po sušnem letu 1917. je spet zabohotel na pomlad Kolenčev grunt. Sonce je bilo tako prepeklo zemljo, da se je prst za plugom razprhnjevala kakor na gredi. Zel je ostudila suša in prijetno je bilo okopavanje posebnost, ker je bil zrak poln zaželenih mirovnih slutenj. V napetem pričakovanju in obilnem delu so naglo minevali tedni. Že je zorel tolažnik doline — ječmen — in so gospodinjice vsak dan hodile preščitpavati zrnje, če je že dosti kleno.

Kar je sredi košnje dospel nenadni ukaz, da morajo ruski ujetniki v strniško taborišče, odkoder jih pošljejo v domovino. Terentij kar ni mogel verjeti, da je prav slišal. Kakor ptica selivka, ki dviga glavo v kletki, je oprezal za oblaki, ki jih je gnal veter na sever. Dež ga je bil napravl, ko so sušili na Grajskem travniku seno, zato ga je vedno huje zdeloval kašelji, ki ga je bil že s seboj prinesel iz vojne.

»Ne hodi bolan na daljno pot!« mu je odgovarjala gospodinja. Toda Terentij je zamahnil z roko:

»Ničev! Moram iti, domača zemlja me bo najbolje pozdravila.«

Nič ni pomagalo odgovarjanje in vsaka beseda je bila zama. Ko je prišel dan odhoda, mu je Nežika dala obilno popotnico. Vsi ujetniki so žareli sreče, ko je prisedel k njim na voz Terentij, poslovil se z gospodinjjo in vsemi sosedi:

»Onostite mi, če sem vas kdaj žali. Zdravstvujte!«

»Nikogar nisi žalil!« so mu stiskali Grobeljčani roko v slovo: »Srečno hodi!«

Nič ne bi bila izvedela vas, kaj je s Terentijem, ko ne bi bila šla Mežanova dekla iz Gomilke čez teden dni v Strnišče. Otroka je imela s svetlolasim Grigorijem, pa jo je gnalo za njim. Ko je prišla nazaj, je povedala, da leži Terentij hudo bolan v bolnišnici. Ni strpelo Nežike doma, ko je čula, da leži najboljši delavec, njena desna roka, v bolnišnici. Sredi dela se je odpeljala k njemu s trdnim sklepom, da ga spravi nazaj. »Če je delal tri najhujša leta, ne kakor hiapec, temveč kakor gospodar, bosta zanj tudi bolniška postelja v hiši in zdravnik kakor za domačina.«

V taboriščni pisarni je vprašala po Terentiju. V knjižo je pogledal vojak in rekel povsem mirno:

»Pred štirimi dnevi je umrl.«

Brez besede je sklonila Nežika glavo in odstavala iz pisarne, kakor da ji je umrl dober sorodnik.

»Babe nemarne. Se vedno lazijo za ljubčki, kakor da ne manjka domačih,« je krivično obsojil njeno žalost čokat narednik, ko je gledal za sključeno revno.

Prav to uro je stopil v Balantovo gostilno zastaven ruski ujetnik in naročil v polomljeni slovenščini golaž in četrtno vina. Ni se menila zanj natakarka ter je odšla, ko je plačal, v kuhinjo. V sobi je ostal le stari Jernej, ki je snažil nože in vilice. Zgovoren je bil starec in je vprašal Rusa:

»No, Ruski, kaj ti pa ne pojdeš domov na Rusovsko?«

Nasmehnil se je ujetnik Jernejcu in mu ponudil pijače: »Na, pij, Jerneje! Nisem jaz ruski, temveč Savinjec, ki se vračam iz ujetništva v Rusiji.«

Pogosti so bili tisti čas sicer povratniki iz Rusije, vendar pa je bil vsak radoveden, kako je tam, kjer divja krvava revolucija. Zato je Jerneje prisedel, da izve kaj novega. Tedaj se je ustavila pred gostilno kočija, v katero je bila vprežena svetla prama. Tujcu je srce kar poskočilo, ko je rekel Jernejcu:

»Kaj ni grobeljski Kolenc? Po prami bi stavil, da je.«

»Eh, fant, vse se je spremenilo! Prame so šle za fanti na vojno, stari pa v grob.«

»Kdo?« je hlastnil tujec za besedo. »Kolenc?«

Jerneje je prikimal s sivo glavo in pristavil: »Kaj si ga poznal?«

»Kaj bi ga ne!« je vzkliknil ujetnik.

»Dà, dà, hudo je zadelo Kolenčevino. Najprej Tonča v Galiciji, komaj da je povohal smodnik. Potem je vzel starega veseljaka Tona, ki je obstal pri nas štirideset let. Ni bil stradal, marsikdaj mi ga je plačal kakšen požirek. V hosti ga je bukev ubila. Tudi Janeza, če si ga poznal, je spravila v grob jetika.«

»Kdo pa sedaj gospodari? Mica?« je segel v njegovo pripovedovanje tujec.

»Mica pa, Mica! Kaj ne veš? Seveda, kako boš ti vedel, da je umrla pomladi v norišnici. Znorela je, ko je zastupila lastno snaho,« je nadaljeval Jerneje.

»Kakšno snaho?« je vpraševal vedno bolj vznemirjeni ujetnik.

»No, Janezovo vdovo,« je pojasnjeval Jerneje.

»Ožravo pa je vzel?« je hlastnil tujec.

»Sodim, da Metelanovo,« je počasi pomislil in rekel Jerneje.

»Nežiko...?« je krilnil tujec, ves prebledel, in si obrisal pot s čela.

»Menda je res bila Nežika. Tista pač, ki jo je za bratom Tončem podedoval,« je pritrdjeval in pojasnjeval starec. »Kako pa to, da ti gre toliko k srcu ta reč?« ga je pogledal natančneje Jerneje in pristavil: »Tonu si močno podoben. Kaj si jim kaj v rodu?«

»Jaz sem Kolencov Tonč,« je priznal tujec in skril glavo med orjaške dlani.

»Tak nisi padel,« se je silno začudil starec. »Kaj vse se ne pripeti!«

Tonča kar ni več zdržalo po tem strašnih novicah, da bi čakal do večera na vlak. Pol litra ga je plačal Jernejcu za njegovo poročilo, potem pa jo je mahnil peš po beli cesti proti domu. Pri misli na dom se je bridko nasmehnil in čuvstvoval: »Dom? Saj nimam doma! Edino, kar sem imel na svetu — Nežiko, mi je prevzel brat. Kako se je le moglo to zgoditi? Kaj niso dobili nobenega mojega pisma...«

Naglo je spel skozi Petrovče in Zalec. Od Šempetra se je že videla Kolenčevina, ki je kakor dremala v hudi pripeki, trepetajoči nad dolino. Blíže ko je prihajal, tem huje mu je bilo pri srcu. Kar oveselil se je, ko je uzrl pred seboj na Grobeljskem mostu staro znanko Fidelčko. Ni ga spoznala, ko jo je pozdravil. Njemu je pa kar planilo iz ust, saj ga je hotela negotovost zadušiti:

»Kaj pa Nežika, je doma?«

Izpod hriba ga je pogledala in pomežiknila:

»Eh, kaj bo doma! Za svojim ljubčkom Terentijem je nesla krilo v Strnišče. Pravijo, da je bolan. Kar počakaj, da pride ljubica nazaj. Morda pa tebe vzame za moža, saj korenjak si... he—he...«

Kakor vkopan je obstal Tonča pod vtisom teh strahotnih besed. Ni bilo več prostora v njegovi glavi za premišljanje, zato ni niti pomislil, da je izrekla te strašne besede jezična Fidelčka, ki je kljub onemoglosti še vedno rada obirala ljudi. Kakor opojna pijača je namreč žalost: vse misli zastanejo, da je več prostora za tisto edino, ki se razbóhoti kakor šiporen gladež in se zaje s slednjim trnom. Žensko srce ubeži v jok, da se umiri skeleča rana, možu pa podpre čaša vina trudnega duha, kakor poživi umirjen trtni sok ovele ude starcev.

Tako se je znašel Tonča, da sam ni vedel kako, v Zadnikovih gostilni. Važno je meril gospodar sobo od peči do okna in motril tujega gosta, kdo bi utegnil biti. Bridko se je nasmehnil Tonča, ko je videl, da ga niti sosed več ne pozna, in tegobno čuvstvoval: »Nihče me ne pričakuje. Najbolje bo, da čimprej ubežim iz tega kraja, kjer se drži vsake trave kos moje mladosti.«

Sokoli na smučeh...

Bohinj je bil drugič prizorišče velikih smučarskih prireditev. Krasna bistrska dolina je praznovala svoje drugo smučarsko slavo v letošnji sezoni. Tri dni so oživljali njene bele poboje in bregove naši Sokoli, ki so se skupno z brati s severa zbrali na njih, da v plemeniti borbi pomerijo in okrepijo svoje sile za nove izlete. Res je da to pot Bohinj kar takoj ni bil tako čisto bel, tako veličastno odet v snežno belino kot pred tremi tedni, ko je na njegovih tleh teknovala druga armada vitezov belega sporta, tovarišev sportnikov. Na južnih pobočjih je topli jug pobral kristalno plast na severnih pa jo je ostri krivce razpihal koder je mogel.

V soboto pa je nebeski vremenar, ki ima seveda prav tako rad tudi smučarje med Sokoli, poslal na njihove tekme nov blagoslov Boječe in skoraj nevidno so se prikradli izpod neba prve snežinke v soboto popoldne. kmalu jih je bilo več in več, in proti večeru so se že vrtele v tisočih in tisočih ter do jutra zastirle v belo vse rebri, ki so obetale skorajšnjo pomlad, še bolj pa pokrile severni kraj, kjer se je ponekod že preveč poznalo, da se sneg poslavja. Z vremenom so bili torej naši Sokoli lahko zadovoljni, čeprav je v nedeljo skakalec — vsaj prvim — nekoliko hreščalo pod deskami. Bili so lepi zimski dnevi, deloma s plahim snežkom, deloma s plahim sončcem, tako da je bilo ustrežno obojim, bodisi da so si obetali sneg ali sonce.

Razen ugodnega vremena so imeli III. smučarske tekme slovenskega Sokolstva še drugo privlačnost. Pomen prireditve so zaradi njenega slovenskega značaja dvignili bratje Čehoslovaki in Poljaki, ki so nastopili v vseh disciplinah z odličnimi zastopniki. Poljsko-čehoslovsko odpravo sta vodila br. dr. Klinger in Lad. Moulik, 4 člansko poljsko pa br. Bujak, ki mu je SKJ dodelil še pomočnika, br. Haslakiewicz (Ljub. Sokol). S Čehi nas večjejo češči stiki in zato pa ni več težav, kjer in kerkoli se je treba pomeniti med seboj. V poljski se je treba pomeniti med seboj. V poljski se je treba pomeniti med seboj. V poljski se je treba pomeniti med seboj.

Kot vedno, kadar nam pridejo Čehoslovaki ali Poljaki pokazati svoje znanje v tej ali oni stvari, so tudi v Bohinju poslušali izborne moči, ki so bile kljub številnim premočnim domačim močim dovolj, da so si osvojili odlična mesta v vseh konkurencah. Čehoslovaki pa so svoji obli pribrali tudi krasen pokal našega ministrstva za telesno vzgojo. Med bratskima ekipama je treba posebej omeniti s. Bromslava Staszela-Polankowno iz Zakopan, ki je bila razred zase in ji vsa ostala konkurenca niti od daleč ni mogla ogroziti presenetljivo sigurne zmage. Kar mimogrede je šla z dvema zmaganima v tekmah za članice in še enajla se je vse tri dni, kot bi ne bila prišla na tekme. Morda je bil tudi to del njenih uspehov! Zdi se tako, ker je bilo pri ostalih — vsaj med članicami — precej treme in strahu...

Veselite se bilo končno pogledati za kuhinje te velike organizacije, v Sokolski dom v Bohinjski Bistrici. Ves generalni štab je bil zbran v mali pisarnici izra odra, kakor morda je so nosili, pisali, računali, tiskali in raznašali ves ljubi dan od jutra do večera. «Ekskutiva», br. Podgoršek s tehničnim štabom je deloval na terenu; v stotine je šlo število rok, ki so sklenile veliko tega velikega aparata. Kamor si stopi, kar si povpraša, kar si želi, za vse je bilo urejeno. No, z novinarji je povsod križ, in ni čudno, če bi to pot ne bilo tako: saj tudi prihajajo prepoznati situirajo za stvari, ki jih včasih ne ve nihče in spravišajo za nekatere celo takot, ko je še pre kmalu. Reči se mora, da so Sokoli vso to organizacijsko stran prireditve rešili kar najbolj smotorno in so tudi v tehničnem delu — za svojo kratko prakso — pokazali dovolj rutine, ne ozirajo se na to, da so za izračun vrstnega reda v posameznih tekmah uvedli nekatere novosti, ki omogočajo zelo hitro in zanesljivo poslovanje. Vzorna je bila tudi razglasevalna služba na skakalnici, ki ji je dajal posebno občežje zmerom jedrnat in bratsko uslužni brat Humer z Jenčev. Vse to pa je povezovala še krepka sokolska disciplina, tako da je vsakdo čutil, da prisostvuje smučarski reviji naše najodličnejše telesnokulturne organizacije!

Sobotni večer so prireditelji dodelili za pozdrav vseh, ki so prišli na tekme Hotel Sv. Janez je za takšne prilike res doleden; njegova krasna lega in njegovi udobni prostori morajo zadovoljiti še tako razvijajočega «planinca» čeprav se pripelje do praga z avtomobilom in v galešah. Seveda sprejemajo pri Sv. Janezu prav tako z veseljem vsakogar brez ozira na to, s kom se pripelje in kako je obut. Pozdravni večeri ali banketi so včasih že po samem programu predlogi. Sobotni večer v Janezu pa je bil — čudno — mnogo prekratek, prvič je bil prekratek zato, ker so števili gostovniki po pravici slavili pomen te prve smučarske manifestacije med slovenskimi Sokoli na naših tleh. Drugič pa je bil prekratek posebnost, ko se je bil prekratek premaknilo in so se sredi dvorane zavrteli pestri smučarski pari. Kdor se ni vrtel ali se ni vzel ali hotel vrteti, se je zabaval drugatje; vse v veselju in razigranosti sredi zime in snega. Tako so nekateri razpravljali o resnih načrtih, drugi obujali vse spomine, tretji praznili nastavke s sadjem ali kar so pač meli pri rki Bohinjsko jezero je že davno sanjalo, toda Sv. Janez je še zmerom bdel. In ko končno le ni bilo pomoči, so se udali tudi oni, ki niso meli na to da so si; al prepušča tu zimske večeri prekratki. Prepričan sem, da je ostal ta večer bratom Čehom in Poljakom v najlepšem spominu, bili so sredi med našim in nikomur več ni bilo treba tolažiti. Posebno onim postrim parom ne ki so se tako pridno vrteli! In tu di on m ne, ki so sobsedeli...

Hansenova skakalnica je bila v nedeljo kot b. po pravkar odgrnili. Svež sneg je pokril vse lise ob in po njej in je žive barve naših zastav so se živahno odražali od belega snega in razgled na smučarje. Tribune so kape visoke (!) in zato je popolnoma prav, če so se napolnile v naslednjem vrstnem redu: 1. sodniška, 2. za goste (in neizbežne novinarje) in 3. za čast

ne goste. Na novinarski je bilo to pot mnogo prostora in lep «razgled», okolnosti, ki so za vestnega «zapisovalca» nujno potrebne. O ugodnosti prvega sem poročal že sproti, o razgledu moram pa še nekaj dodati. Da sem s te tribune prisostvoval zabavnemu pogledu, ko se je tlaščcem snega odtrgala vrh in so se malo osupli točili po stanih, kar je publika spoznala z večjim odobravanjem kot Mrowcow najdaljši ekok, naj bo omenjen kar mnogogrede. Tudi križeva pot, ki jo je opravljala požarovalka br. Tomažič iz Bistrice, ko je delil vsem funkcionarjem od deskočišča do vrhne tribune toplo pijačo, ni bila najbolj zanimiva, bi se postojanke. Na tribuni so gostovali bratje in sestre s Češke in

Pogled na sodniško tribuno: Med štiri sodniki (s papirji v rokah) sta sred. in dva gosta, Poljak br. Bujak in Čeh br. Moulik. Za Bujakom stoji (s smučko čepico na glavi) br. dr. Klinger, ki je zastopal ČOS.

Poljske, ki niso sodelovali na skakalni tekmi. Prijeto so se na govarjali med seboj — razumeli so se natanko toliko kot jaz oboje — izmenjavali klubske znake, si medsebojno obljubili nekaj stik, ki so jih mimogrede oskrbeli naši Sokoli in budno pazili, kdaj pojde preko mosta kdorkoli izmed njihovih. Takrat so imeli skupen poziv, ki je razumljiv menda vsem Slovonom: »Držite palce!« Tam je bila Palankowna ki se je branila fotografske leče, češ da je škoda filma pa vse tri sestre Čehinje in stasiti Poljak Čeh ter drugi. In ko so se vračali skakalci, so jim vilihihova pozuma in dajali dobrih nasvetov za prihodnji poskus. Dober je bil Marborčan

Matija Briški — 99 letnik

Iz življenja najstarejšega ljubljanskega meščana

Ljubljana, 23. februarja.

Ziv spomenik našega narodnega življenja je gospod Matija Briški, ki je nedavno dopolnil 98 let in koraka sedaj že v devetindveideseto. To starost si komaj predstavljamo. Pomisliti moramo, da pače leto njegovega rojstva še v dobo vladan a avstrijskega cesarja Franca, kateremu je sledil še isto leto cesar Ferdinand in je šele l. 1848. nasledil predzadnji avstrijski vladar Franc Jožef. V letu njegovega rojstva je vladal katoliškemu svetu v polni svoji moči še papež Gregorij XIV. Temu so sledili potem še Pij IX., Leon XIII., Benedikt XV., Pij X. in sedanji Pij XI. Mož je torej živel v dobi vladanja šestih rimskih papežev in šestih posvetnih vladarjev.

Na Madžarsko in k soldatom

Matija Briški se je rodil 15. februarja 1835 v Novih selih na Kostelskem. Koselski kraji niso znani toliko po svoji naravni krasoti kolikor po prebivalcih, na katere naletiš po vsem božjem svetu. Kostelci in Kočevarji so vteleseni krošnjari, o katerih je prešlo že v pregovor: Ko se Kostevci zlede val e robu veže. Krošnjarijenje je slo iz roda v rod in je že stoletja staro. Že pri Valvasorju najdemo polno pripombo o potujoči narodni kostelski obrti. Šele v zadnjem času ta obrt ponehava, čemur je kriva v največji meri sodobna kriza. V času otroških let našega Briškega pa je bila še v polnem zamahu. V tistih časih po svetu še ni bilo železnice, zato je bil Kostelec kaj dobrodošel s svojo drobnarijo, s katero je hodil od kraja do kraja.

»Mene so oči, ki so bili takrat okrog 50 let stari (rojen okoli l. 1795) vzeli s seboj po svetu že ko sem bil 12 let star. Z drugimi Kostelci smo odšli jeseni od doma. Takrat smo že po polju pospravili, odrtali kostelski gospodni na gradu desetino, optrali krošnjo in jo mahali: prot Ogrski. Peške smo hodili da so nam-hotele noge odpasti. Nikjer še ni bilo nikakove železnice, samo ceste so bile lepe in gladke. Ko smo bili prišli v Segedin, Debrece, in Pečuh in druga ogrska mesta, smo začeli prodajati. Vsi Kostelci so znali madžarsko in so delali kuničje, da je bilo vesel e. Jaz sem bil v mladih letih osemkrat z očetom na Madžarskem in sem se tudi naučil

Tonček, ki je utemeljil svoj padec s tem, da pred polcom ni oddal listnice, ki ga je potegnila v sneg. Saj je res smola, če človek potuje z drži iz mosta kot v filmu in poi ure po polnedvu je bila skakalica spet sama.

Popoldne je bila prosta zabava, in sicer v treh partijah. Smučarji tekmovalci in vsi ostali — ki niso spadali v ostali dve partiji — so se razgubili po okoličinah in se malo povesečili v snegu. Druga partija, tehnično vodstvo, se je umaknilo v svojo pisarnico v Sokolski dom in prišlo za tabele in pisalne stroje. Učeni so oni računali, dobro je treba paziti na kolone po dolgem in požež in prav priški so komšali posle. Drugače bi bili morali Poljaki oditi, ne da bi vedeli, kdo bo hranil dragoceni pokal, za katerega se bodo leto osoreje borili tudi oni. Tretja partija — dovolite, da se navedem — je bila v polni v miru: brala svoje misli o bujnem nedeljskem programu z vsemi privetki in dodatki; ter spravila to kopico uspehov in neuspehov, vtisov in odčitsov na papir za prvo rotacijo. Izvršujoči del smučarstva, torej oni, ki je samo užival radosti: »pega zimskega popoldneva, za te prozaične posle kajpa ni ime« posebnega smisla. Zato se je dogajalo, da je »stretje partije« zadela povsod, kjer je hotela zbrati misli na papirju, na gručah veselih smučarjev in smučarjev, ki so si vedeli toliko povedati in so to opravljali s takšnim navdušenjem, da je morala vselej bežati drugam. Končno se je začela v gostoljubni Sokolski dom, in sicer kar v zaklenjeno dvorano, kjer to je smučarsko veselje prekinilo le še pri obeh vratih in nekaterih oknih, toda le z nje strani. Ko se je približala ura razglasitve, pa so ključavnice odnehale in veselo so spet zadneli prvi akordi pekočih harmonik. Zato je odšla na kolodvor in naravnost v Ljubljano...

Pot ni dolga in sveži so ostali vtisi z lepega sokolskega slavlja v Bohinju. Kar naenkrat smo bili v Kranju, naši lepi gorenski me ropoli. V kuppe so vstopili črni možje kakor bi šli s pogreba ali šele nani. Nervozno so prekladali številno prtljago in kar videlo se jim je, da ne potujejo sami za sebe. Po tihem slovesu so staknili glave in glasno ponovili imena vseh, ki so jih še pogrešali med seboj. Hude načrte so razpletali in nič jim ni bilo mar za lepo zimsko noč, ki je legla na Gorenjsko. Zaman je zanje razpel svoja krila Sokol kraljevine Jugoslavije in zaman so v Bohinju Sokoli krepili svoje sile na smučeh da bi jih morda pozneje kdaj potrebovali tam, kamor gleda naša vojska, za kar bijejo naša srca. Možje v črnem so potovali v prestolnico da to poveže še enkrat in javno. Hudo mi je bilo, da sem se vrnil iz Bohinja — preko Senčurja. Naši Sokoli so šli veselo šot pot in neli so, ko so se zvečer vračali na svoje domove.

branjarijo v Ljubljani. Nekaj denarja sem imel, sem ga pri vojakih prislužil, drugo sem dobil od doma in sem začel. Na drobno, saj veste, kako je. Pa sem le nekaj spravil vkup. Ko sem se oženil z mlado, brhko Ljubljankinjo Marijo in nekaj priženil sem se odločil, da bom začel krmariiti. Odprla sva z raniko ženo v Florianski ulici (kjer je sedaj gostilna pri Belem Kranjcu) birtije Kréma je bila na pravem kraju. Kmalu so se začeli ustavljati pri meni vsi Kostelci in Kočevarji, pa tudi drugi Dolenjci. Takrat se ni bilo dolenjske železnice, postiljoni so vozili po zi mi in poleti iz Novega mesta in iz Kočevja blago in ljudi v Ljubljano. Pa so se ti postiljoni vsi ustavljali pri meni in mi dali zasluziti.

Lepo življenje je bilo takrat! Denarja ni manjkalo in je bila moja birtija polna gostov podnevi in ponoči.

Birtijo sem imel polnih 36 let. Potem sem jo le predal svojemu zcu Antonu Kajfežu. Moja gostilna je slovela daleč na okrog po dobri in ceneni postrežbi. Vino sem šel vselej sam izbirati na Dolenjsko in Vipavsko. Gostje so za to vedeli, pa so prišli sami od sebe.

Otrok sem imel osem, pa me ni nobeden preživel, zato pa imam danes toliko »čvnukov in pravnukov. Vsi ti me imajo radi, skrb pa zame najbolj moj zet Tone Kajfež.

Tako je bilo, vidite, moje življenje. Sedaj sem star in nadložen. Vid me je skoraj čisto zapustil. Pred par leti sem še lahko bral, zdaj pa ne morem več. Starost je prinešla s seboj svoje nadloge, kaj hočete!

Tako pripoveduje o svojem življenju ta najstarejši ljubljanski meščan. Doživel je visoko starost čeprav je v življenju preстал mnogo gorja in trpljenja. V njem je zdrav rod, to je stara in prava kostelska korenina, ki ne pozebe ob najmanjši sapi. Mi mu želimo, da bi zdrav in stoje čakal stoletnico!

KINO LJUBLJANSKI DVOR

Telefon 2730

Danes ob 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9. uri zvečer

TOM MIX in njegov konj TONY

BELI JUNAK

Velenapeta senzacije in pustolovščine.

Jenkova obletnica

Naš popularni plesni moister Adolf Jenko obhaja 10-letnico udeleževanja na torišču družabnega plesa. Ni to baš se velika obletnica, al vendar nam je mojster Jenko v tem kratkem času mnogo dobrih plesalk in plesalcev vzgojil in tako Ljubljano dvignil na eno prvih mest v Jugoslaviji, kjer se goji družabni ples tako sistematično in enotno.

Že kot maturant je kazal g. Jenko mnogo zanimanja za ples pod vodstvom mojstra Vlčka, razvil se je pa v doseg plesalca šele kot študent tehnike in že čez dve leti je v svojem 21. letu postal akademskemu društvu »Jadranci« vodja plesnega oddelka ter njegovega prvega večjega aranžmaja, III. Slovenskega večera. In tako je šlo nazgor, uvidel je, da je kakor rojen za ta poklic, vžibal se je dalje, potoval v Pariz, na Dunaj, v Curih in drugam, polagal je

izpite in si pridobil diplomu pariške akademije plesa, kakor seveda tudi jugoslovensko diplomu. Bil je večkrat član mednarodnih žirij na različnih turnirjih plesa ter se je tako kot prvi Slovenec uspešno uveljavil v svetu in si pridobil splošni ugled kot eden najboljših jugoslovenskih plesnih učiteljev. Tako nam je v Ljubljani uvedel znane plesne tekme, kakor tudi uspešno aranžira in konfira že 10. leto na Bledu in tako pred tuji propagira naše narodne plesne.

Koliko je vseh prireditev v Ljubljani, pri katerih je pokazal vse svoje zmožnosti kot spretan aranžer! Ustvaril si je prvi v Ljubljani svoj lastni plesni zavod v Kuzini, kjer je vse ure eno po vzorcu vseh večjih mest; ima plesne tečaje od začelnika pa do najbolj uvečane plesalca. In tako vodi in vzgaja in družabnem plesu že deseto leto različne ljubljanske plesne krožke, predvsem vse dijake in visokošolce, kakor tudi os alo občinstvo. Kako je to uspešno za Ljubljano, se vidi pač na vseh plesnih prireditvah, saj se lepo enotno pleše povsod, temu primerno pa je tudi obnašanje v družbi, po čemer nas zlasti presojajo tujci. Vse desetletni trud pa bo Jenko pokazal na svoji proslavi in letošnjem turnirju, ki se bo vršil v soboto, 4. marca v Kuzini.

Zanimivosti iz kulturne zgodovine Varaždina

Varaždin, 24. februarja.

Poleg varaždinske gimnazije se pripravljajo na proslave svojega visokega jubileja tudi varaždinsko mestno gledališče. Letos bo namreč 60-letnica njegove otvoritve 165. letnica prvega načrta za gledališko ustanovitve in 90-letnica prve hrvatske gledališke predstave v Varaždinu. Gledališče s tako zanimivo preteklostjo pa preživlja že dolgo prav slabe čase. Poslopje se uporablja za zvočni kino, velika dvorana služi za razne zabave, v drugih pro-

INFLUENCI (HRIPI)

najlažje izbegnete, ako se ognete obolenju z marljivim negovanjem telesa. Glavni predpogoji dolgega življenja in dobrega zdravja so povečanje odpornosti organizma, kakor tudi ohranjenega dobrega razpoloženja in delovne moči. Kdor ima stalno doma steklenico pravega

DIANA

francoskega vinskega cveta

se bo prepričal, da je to izborno osvetojuče in okrepujoče domače sredstvo, da zelo blagodejno deluje na stančno odpornost mišičevja, pomirjenje živcev, krepitev vsega telesa kakor tudi na obvladanje utrujenosti in ohromelosti. 2707

Za masazo „DIANA“

starih prvega nadstropja pa so nastanjena razna društva

V arhivu varaždinskega muzeja so listine iz leta 1768., ki pričajo o načrtu zgradbe mestnega gledališča. Takrat je grof Patačić za zgradbo odstopil že potrebno zemljišče. To vse je zabeleženo, potem pa do začetka 19. stoletja v arhivu ni pravih podatkov o začetkih gledališke umetnosti. V začetku 19. stoletja so v Varaždinu nastopali potujoči nemški igralci in leta 1840. je izšel »Theater-Almanach«. Prve hrvatske predstave so bile v Varaždinu leta 1842. Po prizadevanju pesnika Vladislava Veliča se je začelo živahnije delovanje na polju gledališke umetnosti. Velič je zbral družbo domačih gledaliških igralcev, ki je priredila več predstav, leta 1867. pa je bilo ustanovljeno Hrvatsko društvo za širjenje gledališke umetnosti. Mestni odbor varaždinski je leta 1870. sklenil zgraditi mestno gledališče za 70 tisoč goldinarjev in je izdal 700 delnic po 100 goldinarjev. Načrte za gledališče je izdelal arhitekt Helmer z Dunaja, stavbenik pa je bil Zagrebčan Jambrešček. Vso ta 70.000 goldinarjev pa je bila seveda premajhna in so znašali vsi stroški 153.799 goldinarjev. Prva predstava 24. septembra 1873. je bila hrvatska in se je pozne, je tudi v mestnem odboru sprejel sklep, naj bo s hrvatskim denarjem zgrajeno gledališče posvečeno narodni prosveti. Ta sklep pa ni dočeval in se v gledališču skozi tri desetletja nastopali včinoma le nemški potujoči igralci. Narodna prosveta se je v varaždinskem gledališču udomačila šele po letu 1898., ko je bil nacionalni pokret po Hrvatski v največjem razmahu.

Velike skrbi zagorskih rudarjev

Zagorje, 25. februarja.

O obstoju kotredskega obrata še vedno ni nišar odločenega. Se vedno se ne ve, ali bo izvršena večja redukcija, ali pa bo vse obrat ustavljen. Pri rudniku se dnevno deponirajo večje zaloge premoga in celo kosovca po več vagonov. Večar so rudarji napravili zadnji šilt v tem mesecu. Kako bo prihodnji mesec, je še popolnoma neodločeno. V drugi mesečni plačilni periodi so rudarji napravili samo pet šiltov in bodo mnogi mlajši delavci na plačilni dan dobili prazne plačilne listke, ker bo vsi zaslužek odtujen za razne socialne davke, starejši rudarji pa bodo po odbitkih dobili največ po 100 Din, morajo pa nekateri s tem preživljati po sedem otrok.

Veliko zlo se najbolje vidi pri padanju dohodkov Bratovske skladišnice in bolnišnice blagajne. Dohodki Bratovske skladišnice so znašali v zadnjih mesecih okroglo 80.000 dinarjev, izdatki pa blizu 150.000 Din. Vprašanje je, kako dolgo bo mogla vzdržati glavna Bratovska skladišnica toliko razlike. Število članov, ki so v bolnišnem stanju, stalna narašča. Delavstvo je že dalje časa pripravljeno na redukcijo vseh nad 50 let starih rudarjev. Baje je preveliko število kopačev, ki zaslužijo po 38 Din, in namerava zaradi tega podjetje zaposliti namesto njih mlajše moči, ki bi zaslužile po 25 do 28 Din. To je v skladu s parolo čim večje zmanjšanje režijskih stroškov. Stara in zaradi takih razmer upravičena delavska zahteva, da bi v primeru odpusta iz službe ostale zavarovane pridobljene pokojninske pravice, pa še vedno nima nobene uspeha.

Danes premiera vefilma glgantske pomorske borbe v dobi svetovne vojne!

Križarka EMDEN

Ladja, ki so jo imenovali »Trepet Indijskega oceana«

Louis Ralph, Werner Fuetterer, Renee Stobra

Kot dopolnilo najnovejši Ufa zvočni tednik

Predstave danes ob 3., 5., 7. in 9. uri zvečer

Predprodaja vstopnic od 11. do 13. ure.

„Zvočni kino Ideal“

Danes premiera velezbavne VOJASKE SALOIGRE PISATELJA

MANEVER LJUBEZNI

Smeh in kirohot! Satira na razmere v bivši avstro-ogrski armadi! Na kak način in zakaj je star polkovnik kljub strašni blamaži na manevrih avanziral za generala! Slagorji in muzika: Otto Stransky.

V predporedu najnovejši FOXOV ZVOČNI TEDNIK!

RODA RODE

Poleg avtorja-pisatelja sodelujejo:

Svetislav Petrovič
Elveta Brink
Betty Byrd

*

Predstave danes ob 3., 5., 7. in 9. uri zvečer

Predprodaja vstopnic od 11. do 13. ure!

BLITNI KINO MATICA

Telefon 2.24

Pri **GRIPU** uspešno sredstvo:Vrelec **STYRIA** iz Rogaške Slatine

(3—4 krat dnevno po 200 g event. mešano z mlekom)

POSKUSITE! POSKUSITE!

Domače vesti

• Vojška vest. S kraljevim ukazom so bili imenovani za rezervne pehotne podporočnike naslednji rezervni naredniki-dijaki: Martelanc Karel, Gostiša Boris, Kresnik Jože, Gregorčević Franc, Kac Vladimir, Koštomaj J. in Gobec J. Čestitamo!

• Iz srednješolske službe. V srednješolski službi so reaktivirani supleniti: Marjan Sterle na II. državni realni gimnaziji v Murski Soboti, Marija Kovač na realni gimnaziji v Novem mestu; Olaf Globočnik na klasični gimnaziji v Ljubljani; Dora Vodnikova na učiteljski v Ljubljani; Martin Fortuna pa na realni gimnaziji v Ptuj.

• Četniško združenje vabi omladino. Kakor poročajo beograjski listi, se je pretekli teden v Prokuplju skupščina podoficerjev četniškega združenja, kateri je prisostvoval vojvoda Kosta Pećanac. V svojem govoru je vojvoda Pećanac poudarjal, da je četnikom potrebna omladina, na kateri počiva bodočnost države.

• Legitimacije za obmejne kraje. Splošni oddelek primorske banke uprave je na podlagi pooblastila ministrstva za notranje zadeve izdal naredbo, da si vse osebe, stare nad petnajst let, ki bivaajo na področju srezov Benkova, Preko, Biegrad na moru, Šibenik, Knin in Korčula, morajo v roku mesec dni preskrbeti legitimacije s fotografijo in z ostalimi potrebnimi podatki. Legitimacije morajo imeti tudi one osebe, ki po kakem koli poslu pridejo v omenjene kraje. Legitimacije izdajajo občinske oblasti proti pristojbini 5 Din.

do odklanjali prostovoljni prispevki v društvene namene. Da bi ne bilo neprijetnega tekovanja, se je prosvetno društvo »Edinost« odredilo ponoviti »Treh vaških svetnikov«, ki jo je bilo napovedano za ta večer. Pač pa prireja »Prosvetno društvo« iz Kromske ulice ta večer svojo predstavo zabavo v dvorani francoskega kluba v Ratniškem domu. Uprižori se tridejanska spevoigr »Kovačev študent«, ki jo je na besedilo J. Kovačiča uglasbil gorški skladatelj Vinko Vodopivec. Po predstavi bo rajanje slovenskih deklet s spremljevanjem harmonike, nato pa domača zabava z razno »predpustno navlakom«. Na Cvetno soboto 8. aprila zvečer uprižori »Čankarjevo dramo« Golgotec, 29. aprila pa se bo vršil društveni redni občni zbor. Prosvetno društvo »Edinost« pa vsakako v teku prihodnjega meseca ponovi pri prvi uprižitvi tako dobro uspele »Tri vaše svetnike«.

Na pustni torek
„Velika maškarada“
v Sokolskem domu v Šiški

• »Geografski Vestnik«. Te dni je Geografsko društvo na ljubljanski univerzi razposlalo na nekatere naslove vabilo na naročbo svoje revije »Geografski Vestnik« in jim dostavilo na ogled poslednji zvezek te revije. Iz vabila bodo naslovniki razvideli, kako pestra je vsebina revije, kako nestrastnejši problemi slovenske zemlje in ostalih delov naše države se v »Geografskem Vestniku« obravnavajo ter koliko neprecenljivega gradiva nudi revija vsakomur, ki se za te probleme zanima. Zaradi tega služi »Geografski Vestnik« kot izbrani učni pripomoček profesorjem in učiteljem, prav tako pa je tudi neobhodno potreben vsem šolskim knjižnicam, nadalje tudi raznim čitalnicam, društvenim knjižnicam itd. »Geografski Vestnik« izhaja zaenkrat v obliki zbornika enkrat na leto, čim pa se razmere izboljšajo, se bo skušalo uvesti zopet star način izhajanja v več zvezkih na leto. Letna naročnina znaša 50 Din, a se more poravnati v poljubnih obrokih po 10 Din. Tem potem ponovno vabilo na naročilo vse one, ki smo jim poslali list na ogled, vse ostale pa, ki bi radi spoznali »Geografski Vestnik« prosimo, da to javijo na naslov: Geografsko društvo, Univerza, Ljubljana. Kdor bo prejel list na ogled, pa ga ne namerava obdržati, naj nam ga na isti naslov vrne.

• Himen. Poročila sta se g. Luce Florjanič, odvetniški kandidat pri dr. Ravniharju v Ljubljani in gđ. Anica Jenko, v. uradnica hotela Uniona. Bilo srečno! Predvčeršnjim se je poročil v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani g. Joško Veber, veletrgovec iz Škofje Loke in odlični sokolski delavec, z gospodično Tilko Rajhovo, učiteljico iz znane napredne rodbine iz Ljutomerja. Poročil ju je župnik g. Barle. — Poročila sta se tudi g. Tone Lapajne, učitelj v St. Petru in gđ. Mica Urbančičeva, učiteljica istotam. Čestitamo!

Pri odebalelosti vzbuja redna zdravila na uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice jako delovanje črevesa in dela telo vitko.

• Službeni list dravske banovine objavlja v 16. številki med drugim: Pravilnik o bolnišni pristojbinah za zdravljenje v državnih in banovinskih bolnišnicah in bolnišni ambulancah; splošna navodila za izdelavo uredbe o izvajanju regulacijskega načrta in gradbenega pravilnika o povračilu stroškov za prenos in prevoz državnih stvari uslužbenecem pri kontroli mer; deklaracijo o podaljšanju s Francijo, ter objave banke uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1933.

• Prepovedana lista. Z odlokom notranjega ministra je prepovedano uvažati in širiti v naši državi lista »Salzburger Volksblatt«, ki izhaja v Salzburgu, in »Slovače«, ki izhaja v Bratislavi.

• Prepoved zahajanja v krčme. S sodbo okrajnega sodišča v Gornji Radgoni je Kosu Antonu, delavcu v Gornji Radgoni št. 38 prepovedano zahajati v krčme od 1. februarja 1934.

• Oddaja popravila strehe v vozovnem oddelku delavnice v Mariboru se bo vršila pri železniški direkciji državnih železnic. Ponudbe je poslali do 1. marca. Pogoji v gradbenem oddelku direkcije.

• Pogrešanci iz svetovne vojne. Deželno sodišče v Ljubljani je uvedlo postopanje, da se proglase za mrtve naslednji pogrešanci iz svetovne vojne: Pavel Jurjevič iz Rateč, Franc Škof iz Vrzdence, France Simičič iz Šmartne pri Gorici in France Brenčič iz Zibers.

• X Podporno društvo železniških uslužbenecv in upokojencev v Ljubljani bo imelo svoj redni letni občni zbor dne 5. marca ob 8. zjutraj v dvorani OUZD v Ljubljani, Miklošičeva cesta 20. Udeleženci — samo člani; naj prinesejo članske izkaznice s seboj in prejmejo ob vstopu v dvorano z društvenim žigom opremljen listek, ki bo po potrebi služil kot voilni listek. Članom brez članskih izkaznic bo vstop v dvorano zabranjen. K obilni udeležbi vabi odbor.

• Premogokop v Konjski gori. Na željo Ferdinanda Ošlaka iz Maribora popravljamo naše zadnje poročilo pod gornjim naslovom od 18. t. m., da je edino on lastnik odtodnih prostoredov in rudarskih del in da nikdo drugi iz Maribora na Konjski gori ne kopije premoga.

• Za Tomo Zupanov sklad je nakazala C. M. podružnica v Kranju 200 Din. Iskrena hvala!

• Namesto cvetja za siromake. V Ložu je umrl gospod Lah Gregor, poštar v pokouju in posestnik, in namesto cvetja na krsto so darovali za ubože mesta Loža: Posojilnica za Stri trg-Lož in sosedstvo 300 Din, g. Karel Kovač, industrijec v Starem trgu, 300 Din, občina Lož 200 Din, in g. Viljem Kraje, mešar in posestnik v Starem trgu, 100 Din.

• Vesela vest za starejše je v teh težkih časih gotovo to, da je tovarna »Tivara« obklesila spet znižala svoje cene. V dobri povlačni cen raznih proizvodov in tudi sirovin so cene obklesale v toliki meri znižane, da lahko dandanes vsi starši svoje otroke lepo in

K Slamčju sem večkrat zašla,

tam sem ženina si našla.

Kdor pa tja ne hodi — oh —

spet bo letos vlekli ploho.

dobro oblečejo. Kvaliteta »Tivara« obklesala je v jedno večje število odjemalcev za to domačo tovarnico najboljšo priporočilo.

• Dvamesečnega otročička, zdravo srčkanca punčko, bi mlada mati, ki je trenutno brez vsakega zasluga, rada oddala dobri družini za svojo ali pa v oskrbo proti nizki oskrbnini. Ponudbe sprejme iz prijaznosti uredništvo »Jutra«.

Med neštetimi
ponesrečenci

Jutrovega nezgodnega zavarovanja ni bilo niti enega, kjer bi od Zavarovalnice »Triglav« izplačana zavarovana vsota po Din 10.000.— ne pomenila za preostale veliko, če ne vsega. Naročite »Jutra«, zagotovite svojem podporo.

• Nova knjiga o modernih družabnih in narodnih plesih od plesnega učitelja g. Stojčiča iz Beograda je ravno kar izšla. Knjiga je tiskana v latinici in cirilici ter vsebuje poleg bontonov, četvorce in narodnih kola tudi vse moderne plesne od Foxtrota pa do najnovejših Tanganile itd. Vsi plesi so narisani in tako opisani, da se jih lahko vsak začetnik iz knjige priuči. Knjigo priporočamo vsem interesentom tudi naši plesni mojstri g. Jenko. Knjiga se dobi za ceno 40 Din v Zvezni knjigarni in Tiskovni zadrugi v Ljubljani ali pri založniku Stojčiču, Beograd, Pašičeva 7.

• Kadarkoli pridete v stik z drugimi ljudmi, vas najboljšo obvarujejo pred naključnostjo hripe okusne Anacot pastile dr. Wandara, ki se dobi v vseh lekarnah za 8 Din.

• Času primerno. Zaradi pomanjkanja gotovine se je tvrdka A. & E. Skaberne v Ljubljani, odločila sprejeti plačilo tudi hranilne knjižnice. Glej današnji oglaš.

• Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škropljeno perilo v najlepšo izdelavo.

BARVE, LAKE, FIRNEŽ

in vse ostale pisane in slikane potrebščine — ako hočete biti res zadovoljni postrženi — kupite le v trgovini

„LUSTRA“ — V. LAZNIK
Ljubljana, Gosposvetska 8 (poleg Slamič). Tel. 2733
Pri vsakem odjemu znaten popust.

Iz Ljubljane

u. Sokol Ljubljana-šiška naznanja, da se bo vršila 3. marca ob 20. v veliki dvorani Sokolskega doma v Šiški telovadno-prosvetna akademija v proslavo biskupa Strossmayerja, ustanovnega člana šišenskega Sokola. Pri akademiji sodelujejo pri pevskih točkah operna in koncertna pevka ga Lovsetova in oktet »Ljubljanskega Zvonca«; pri glasbenih točkah pa g. Jermol, član opernega orkestra in društveni godalni orkester. Poleg tega govor, recitacije in telovadne točke. Pridite, da skupno počastimo spomin velikega narodnega in vseslovanškega borca.

u. Trboveljski slavčki. Vsakdo z največja nasloda in umetniškim užitek poslušaj ta zbor, ki je prav gotovo edinstven zbor v Jugoslaviji. Sto mladih, čistih g. je izvrstno izvežbal njihov zborovodja učitelj g. Suligoj tako, da so danes popolnoma kos tudi težim modernim dvo- in trosevom ki so napisani za mladinska grla. V nedeljo 5. marca nastopijo vnovič v uniojski dvorani s skoro popolnoma novim programom, ki obsega poleg nekaterih slovenskih narodnih pesmi tudi vrsto slovenskih, hrvaških in srbskih umetnih zborov. Na ta koncert opozarjamo vse naše občinstvo, predvsem pa tudi našo mladino, ki naj se ob prelepem petju Trboveljsčanov navdušuje za zvišen glasbeno umetnost. Vstopnice so že v predprodaji po običajnih koncertnih cenah v knjigarni Glasbene Matice.

P. Mačdič

razprodaja

blago po najnižjih cenah

v Franciškanski ul. 10

u. Ljubljanski komorni kvartet izvaja na svojem koncertu v petek 3. marca zvečer v Filharmonični dvorani dva godalna kvarteta in sicer Beethovnov kvartet op. 18, št. 4. in Debussyjev Godalni kvartet op. 10. Člani godalnega kvarteta so: Pfeifer (I. violina), Stanič (II. violina), Sušteršič (viola) in Bajde (čelo). Kot druga točka sporeda pa se izvaja prvič na javnem koncertu v Ljubljani Milojčevićeva sonata za violino in klavir. Izvajata jo g. Pfeifer (violin) in g. Gallatja (klavir). Ljubljanski komorni kvartet izvaja iz komorne sole drž. konservatorija v Ljubljani, ki jo vodi prof. Slaiz. Komorni kvartet je posebno srečno in uspešno nastopil v minulem letu na prvem festivalnem koncertu kot propagator moderne glasbe. Na tem koncertu ima poleg modernista Beograđana Milojčevića klasičen Beethovnov kvartet in znamenito delo francoskega skladatelja Debussyja, njegovo op. 10. Vstopnice so že v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice, cene od 6—15 Din.

u. Pustna prirediteljska društva »Tabor« bo, kakor že znano, v torek zvečer v dvorani Delavske zbornice. Na sporedu bodo pevske

in druge glasbene točke ter razni šaljivi prirediteljski ples. Nastopili bodo že znani »Taborovci« pevi ter drugi društveni odseki, pri plesu bo sviral priznan jazz, tako da je pričakovati, da bo družabni večer dočela uspel, in, kakor doslej vse »Taborove« prireditve, do kraja zadovoljili občinstvo. Priporočamo pa prirediteljske posebej zaradi tega, ker je njen čisti dobiček namenjen brezposelnim.

u. Sokol II. javlja žalostno vest, da je preminil brat Ciril Primožič, naš dolgoletni telovadec in vaditelj. Dolgotrajna zahrbita bolezen ga je iztrgala iz sokolskih vrst. Pozivamo vse naše članstvo, da se polnoštevilno v civilu z znakom udeležijo pogreba danes ob 16. izpred zavetišča Sv. Jožefa na Vidovdanskem cesti.

u. Danes ob 11. zadnjikrat »Rečna« kakovostna misel v Elitnem kinu Matici. Za pustno nedeljo bo predvajala ZKD svojim gostom film po znani komediji »Rečna« kakor cerkevna misel. Komedija je že na odru izvalila viharno odobravanje. Še večji uspeh pa ima v filmu, ker je zasledena s prvotnimi igralci. Komiki Fritz Grünbaum, Paul Hörbiger in Paul Morgan bodo izvalili salve smeha. Kdor se želi res dobro zabavati in od srca nasmejati, naj gre danes ob 11. v kino Matico. Cene so najnižje.

u. Krajevna organizacija JRKD za Šentpeterski kraj ima dne 8. marca ob 20 v gostilni g. Leopolda Zupančiča na Jegličevi cesti svoj letni občni zbor. Vsi člani in sočlanjeniki se vabijo k udeležbi.

u. Krajevna organizacija JRKD za Sp. Šiško ima v četrtek 2. marca ob pol 20. prvi redni občni zbor na Bellevue v običajnem dnevnem redom. Posebna vabila se ne bodo razpisovala.

u. Pevsko društvo Ljubljanski Zvon. Pevska vaje mešanega zbora bo v sredo 1. marca ob 20. Vsi v vse!

u. Za kavarno v nebotičniku je izdala reklama Saturn g. Leonova lep in pregleden urejen katalog glasbenih komadov, ki bo gostom dobrodošel pri popoldanskih in večernih koncertih, tuji pa bodo našli v njem tudi važna opozorila. Poleg vzornega reda je v katalogu tudi vozni karte, nadalje pregled letovišč, konališč in zdravilišč ter mnogo lepših slik iz slovenskih letovišč. Reklamne izdaje g. Leonova so vedno zanimive in popolnoma ustrezajo svojim namenom.

u. Krošnjarjenje v Ljubljani. Mestno načelstvo opozarja, da je po določilih ministrske uredbe z dne 8. marca 1932 v Ljubljani krošnjarjenje splošno prepovedano. Ta prepoved pa ne velja za prebivalce kočevskega srezu, prebivalce nekaterih občin novomeškega in črnomeljkega srezu glede kočevskega blaga, ter za prebivalce imotskega, duvanjskega in livanjskega srezu glede prodaje drobnega (galanterijskega) blaga. Tudi ne velja prepoved za krošnjarjenje z izdelki domače bišne industrije. Vsem drugim je pa vsake krošnjarjenje po mestu Ljubljani zabranjeno. Prestopniki se kaznujejo po § 397 obrtnega zakona z globo do 1500 Din. oziroma z zaporom do 30 dni.

28. II. 1933 (pustni torek)
velika maškarada
Ljubljanskega Sokola
Narodni dom

u. Umrljivost v Ljubljani. Lani je umrlo 1351 oseb in znaša povprečna umrljivost zadnjih 10 let 1260 oseb. Pretežno večino smrtnih primerov beleži seveda splošna bolnica, kjer je lani umrlo 776 oseb, v mestu samem pa 575. Stalnih prebivalcev Ljubljane je umrlo 716, od tega 282 moških, 299 žensk in 135 otrok, tujecev, ki ne prebivajo stalno v mestu pa 635, od tega 345 moških in 290 otrok. V zadnjih petih letih je v Ljubljani umrlo 3340 ljubljanskih domačinov in 3191 tujecev ter znaša povprečna letna umrljivost med domačini 678, med tuji pa 638. V odstotkih je razloženo, je lani umrlo v Ljubljani 1.17% domačinov in 1.03% tujecev, povprečna umrljivost v zadnjih petih letih pa je 1.13% v primeru s številom prebivalstva.

u. Otroški ringaraja Atene. Prijavnice se dobe danes ob 10. do 12. ure v Unioinu in pred začetkom zabave pri blagajni. Pričetek ob 16 uri. Vse mamic naj pripeljejo svojo dečo k tej nedolžni urici nepozabnega veselja. TKD Atena.

28. II. 1933 PUSTNI PLES
V KAZINI (VELIKA IN MALA DVORANA)
RONNY-JAZZ SOKOL II.

u. Zagrebčani prvič na plesnem turnirju v Ljubljani, ki bo v soboto 4. marca v Kazini kot zaključek letošnje plesne sezone s proslavo Jenkove 10. letnice. Tekmovalo se bo po skupinah v modernih družabnih plesih kakor tudi v valčku za naslov »Kralj valčka 1933«. Prvak dravske banovine v družabnem plesu pa prejme Jenkov prehodni pokal. Prijavljenih je že več parov iz Ljubljane, Celja, Maribora in posebno zanimivo iz Zagreba skupina APK s predsednikom g. veletrgovcem Kastnerom na čelu. Nove prijave in informacije vsakodnevno pri mostru Jenku v Kazini.

u. Dent. Pavla Marija Kocjančič zopet redno ordinira.

u. Ljubljanska mestna plinarna opozarja one svoje odjemalce, ki neredno plačujejo plinske, oziroma instalacijske račune, da poravnajo zapadle račune, oziroma instalacijske obroke najkasneje do 15. marca, ker se jim bo drugače brezpopojno odvzel plinomer in neplačani aparat. Za ponovno montažo plinomera se bo računalo 30 Din. V bodoče se morajo računati za plin poravnati takoj ob predložitvi inkasnatih ali najpozneje tekom 8 dni osebno v pisarni mestne plinarne ali po poštini položnici. Po preteku te dobe se bo brez predhodnega obvestila odvzel plinomer.

Dr. V. STACUL
Gospodstvena cesta 2
zopet redno ordinira. 2875

u. Društvo »Soča« naznanja udeležence izleta v Logatec, da se odpeljemo z vlakom od glavnega kolodvora ob 14.06 (2.6) popoldne. Opozarjamo, da bodo za event. uporabo na kolodvoru v Logatcu vozila za dovoz v Gornjo vas do gostilne Ambrožič, kjer bo družabni sestanek vseh izletnikov iz Rakeke, Logatca in Ljubljane. Izlet se vrši ob vsakem vremenu.

u. Sokol II. javlja žalostno vest, da je preminil brat Ciril Primožič, naš dolgoletni telovadec in vaditelj. Dolgotrajna zahrbita bolezen ga je iztrgala iz sokolskih vrst. Pozivamo vse naše članstvo, da se polnoštevilno v civilu z znakom udeležijo pogreba danes ob 16. izpred zavetišča Sv. Jožefa na Vidovdanskem cesti.

u. Danes ob 11. zadnjikrat »Rečna« kakovostna misel v Elitnem kinu Matici. Za pustno nedeljo bo predvajala ZKD svojim gostom film po znani komediji »Rečna« kakor cerkevna misel. Komedija je že na odru izvalila viharno odobravanje. Še večji uspeh pa ima v filmu, ker je zasledena s prvotnimi igralci. Komiki Fritz Grünbaum, Paul Hörbiger in Paul Morgan bodo izvalili salve smeha. Kdor se želi res dobro zabavati in od srca nasmejati, naj gre danes ob 11. v kino Matico. Cene so najnižje.

u. Krajevna organizacija JRKD za Šentpeterski kraj ima dne 8. marca ob 20 v gostilni g. Leopolda Zupančiča na Jegličevi cesti svoj letni občni zbor. Vsi člani in sočlanjeniki se vabijo k udeležbi.

u. Krajevna organizacija JRKD za Sp. Šiško ima v četrtek 2. marca ob pol 20. prvi redni občni zbor na Bellevue v običajnem dnevnem redom. Posebna vabila se ne bodo razpisovala.

u. Pevsko društvo Ljubljanski Zvon. Pevska vaje mešanega zbora bo v sredo 1. marca ob 20. Vsi v vse!

u. Za kavarno v nebotičniku je izdala reklama Saturn g. Leonova lep in pregleden urejen katalog glasbenih komadov, ki bo gostom dobrodošel pri popoldanskih in večernih koncertih, tuji pa bodo našli v njem tudi važna opozorila. Poleg vzornega reda je v katalogu tudi vozni karte, nadalje pregled letovišč, konališč in zdravilišč ter mnogo lepših slik iz slovenskih letovišč. Reklamne izdaje g. Leonova so vedno zanimive in popolnoma ustrezajo svojim namenom.

u. Krošnjarjenje v Ljubljani. Mestno načelstvo opozarja, da je po določilih ministrske uredbe z dne 8. marca 1932 v Ljubljani krošnjarjenje splošno prepovedano. Ta prepoved pa ne velja za prebivalce kočevskega srezu, prebivalce nekaterih občin novomeškega in črnomeljkega srezu glede kočevskega blaga, ter za prebivalce imotskega, duvanjskega in livanjskega srezu glede prodaje drobnega (galanterijskega) blaga. Tudi ne velja prepoved za krošnjarjenje z izdelki domače bišne industrije. Vsem drugim je pa vsake krošnjarjenje po mestu Ljubljani zabranjeno. Prestopniki se kaznujejo po § 397 obrtnega zakona z globo do 1500 Din. oziroma z zaporom do 30 dni.

28. II. 1933 (pustni torek)
velika maškarada
Ljubljanskega Sokola
Narodni dom

u. Umrljivost v Ljubljani. Lani je umrlo 1351 oseb in znaša povprečna umrljivost zadnjih 10 let 1260 oseb. Pretežno večino smrtnih primerov beleži seveda splošna bolnica, kjer je lani umrlo 776 oseb, v mestu samem pa 575. Stalnih prebivalcev Ljubljane je umrlo 716, od tega 282 moških, 299 žensk in 135 otrok, tujecev, ki ne prebivajo stalno v mestu pa 635, od tega 345 moških in 290 otrok. V zadnjih petih letih je v Ljubljani umrlo 3340 ljubljanskih domačinov in 3191 tujecev ter znaša povprečna letna umrljivost med domačini 678, med tuji pa 638. V odstotkih je razloženo, je lani umrlo v Ljubljani 1.17% domačinov in 1.03% tujecev, povprečna umrljivost v zadnjih petih letih pa je 1.13% v primeru s številom prebivalstva.

u. Otroški ringaraja Atene. Prijavnice se dobe danes ob 10. do 12. ure v Unioinu in pred začetkom zabave pri blagajni. Pričetek ob 16 uri. Vse mamic naj pripeljejo svojo dečo k tej nedolžni urici nepozabnega veselja. TKD Atena.

28. II. 1933 PUSTNI PLES
V KAZINI (VELIKA IN MALA DVORANA)
RONNY-JAZZ SOKOL II.

u. Zagrebčani prvič na plesnem turnirju v Ljubljani, ki bo v soboto 4. marca v Kazini kot zaključek letošnje plesne sezone s proslavo Jenkove 10. letnice. Tekmovalo se bo po skupinah v modernih družabnih plesih kakor tudi v valčku za naslov »Kralj valčka 1933«. Prvak dravske banovine v družabnem plesu pa prejme Jenkov prehodni pokal. Prijavljenih je že več parov iz Ljubljane, Celja, Maribora in posebno zanimivo iz Zagreba skupina APK s predsednikom g. veletrgovcem Kastnerom na čelu. Nove prijave in informacije vsakodnevno pri mostru Jenku v Kazini.

u. Dent. Pavla Marija Kocjančič zopet redno ordinira.

u. Ljubljanska mestna plinarna opozarja one svoje odjemalce, ki neredno plačujejo plinske, oziroma instalacijske račune, da poravnajo zapadle račune, oziroma instalacijske obroke najkasneje do 15. marca, ker se jim bo drugače brezpopojno odvzel plinomer in neplačani aparat. Za ponovno montažo plinomera se bo računalo 30 Din. V bodoče se morajo računati za plin poravnati takoj ob predložitvi inkasnatih ali najpozneje tekom 8 dni osebno v pisarni mestne plinarne ali po poštini položnici. Po preteku te dobe se bo brez predhodnega obvestila odvzel plinomer.

28. II. 1933 PUSTNI PLES
V KAZINI (VELIKA IN MALA DVORANA)
RONNY-JAZZ SOKOL II.

u. Zagrebčani prvič na plesnem turnirju v Ljubljani, ki bo v soboto 4. marca v Kazini kot zaključek letošnje plesne sezone s proslavo Jenkove 10. letnice. Tekmovalo se bo po skupinah v modernih družabnih plesih kakor tudi v valčku za naslov »Kralj valčka 1933«. Prvak dravske banovine v družabnem plesu pa prejme Jenkov prehodni pokal. Prijavljenih je že več parov iz Ljubljane, Celja, Maribora in posebno zanimivo iz Zagreba skupina APK s predsednikom g. veletrgovcem Kastnerom na čelu. Nove prijave in informacije vsakodnevno pri mostru Jenku v Kazini.

u. Dent. Pavla Marija Kocjančič zopet redno ordinira.

u. Ljubljanska mestna plinarna opozarja one svoje odjemalce, ki neredno plačujejo plinske, oziroma instalacijske račune, da poravnajo zapadle račune, oziroma instalacijske obroke najkasneje do 15. marca, ker se jim bo drugače brezpopojno odvzel plinomer in neplačani aparat. Za ponovno montažo plinomera se bo računalo 30 Din. V bodoče se morajo računati za plin poravnati takoj ob predložitvi inkasnatih ali najpozneje tekom 8 dni osebno v pisarni mestne plinarne ali po poštini položnici. Po preteku te dobe se bo brez predhodnega obvestila odvzel plinomer.

28. II. 1933 PUSTNI PLES
V KAZINI (VELIKA IN MALA DVORANA)
RONNY-JAZZ SOKOL II.

u. Zagrebčani prvič na plesnem turnirju v Ljubljani, ki bo v soboto 4. marca v Kazini kot zaključek letošnje plesne sezone s proslavo Jenkove 10. letnice. Tekmovalo se bo po skupinah v modernih družabnih plesih kakor tudi v valčku za naslov »Kralj valčka 1933«. Prvak dravske banovine v družabnem plesu pa prejme Jenkov prehodni pokal. Prijavljenih je že več parov iz Ljubljane, Celja, Maribora in posebno zanimivo iz Zagreba skupina APK s predsednikom g. veletrgovcem Kastnerom na čelu. Nove prijave in informacije vsakodnevno pri mostru Jenku v Kazini.

u. Dent. Pavla Marija Kocjančič zopet redno ordinira.

u. Ljubljanska mestna plinarna opozarja one svoje odjemalce, ki neredno plačujejo plinske, oziroma instalacijske račune, da poravnajo zapadle račune, oziroma instalacijske obroke najkasneje do 15. marca, ker se jim bo drugače brezpopojno odvzel plinomer in neplačani aparat. Za ponovno montažo plinomera se bo računalo 30 Din. V bodoče se morajo računati za plin poravnati takoj ob predložitvi inkasnatih ali najpozneje tekom 8 dni osebno v pisarni mestne plinarne ali po poštini položnici. Po preteku te dobe se bo brez predhodnega obvestila odvzel plinomer.

28. II. 1933 PUSTNI PLES
V KAZINI (VELIKA IN MALA DVORANA)
RONNY-JAZZ SOKOL II.

u. Zagrebčani prvič na plesnem turnirju v Ljubljani, ki bo v soboto 4. marca v Kazini kot zaključek letošnje plesne sezone s proslavo Jenkove 10. letnice. Tekmovalo se bo po skupinah v modernih družabnih plesih kakor tudi v valčku za naslov »Kralj valčka 1933«. Prvak dravske banovine v družabnem plesu pa prejme Jenkov prehodni pokal. Prijavljenih je že več parov iz Ljubljane, Celja, Maribora in posebno zanimivo iz Zagreba skupina APK s predsednikom g. veletrgovcem Kastnerom na čelu. Nove prijave in informacije vsakodnevno pri mostru Jenku v Kazini.

u. Dent. Pavla Marija Kocjančič zopet redno ordinira.

u. Ljubljanska mestna plinarna opozarja one svoje odjemalce, ki neredno plačujejo plinske, oziroma instalacijske račune, da poravnajo zapadle račune, oziroma instalacijske obroke najkasneje do 15. marca, ker se jim bo drugače brezpopojno odvzel plinomer in neplačani aparat. Za ponovno montažo plinomera se bo računalo 30 Din. V bodoče se morajo računati za plin poravnati takoj ob predložitvi inkasnatih ali najpozneje tekom 8 dni osebno v pisarni mestne plinarne ali po poštini položnici. Po preteku te dobe se bo brez predhodnega obvestila odvzel plinomer.

28. II. 1933 PUSTNI PLES
V KAZINI (VELIKA IN MALA DVORANA)
RONNY-JAZZ SOKOL II.

u. Zagrebčani prvič na plesnem turnirju v Ljubljani, ki bo v soboto 4. marca v Kazini kot zaključek letošnje plesne sezone s proslavo Jenkove 10. letnice. Tekmovalo se bo po skupinah v modernih družabnih plesih kakor tudi v valčku za naslov »Kralj valčka 1933«. Prvak dravske banovine v družabnem plesu pa prejme Jenkov prehodni pokal. Prijavljenih je že več parov iz Ljubljane, Celja, Maribora in posebno zanimivo iz Zagreba skupina APK s predsednikom g. veletrgovcem Kastnerom na čelu. Nove prijave in informacije vsakodnevno pri mostru Jenku v Kazini.

u. Dent. Pavla Marija Kocjančič zopet redno ordinira.

Če

a. Napredkovno predavanje. Mariborski Napredki, prireditelji današnjega dopoldneva ob pol 11. predavanja v Ljudski univerzi. Predavatelj bo g. dr. Josip Cepuder iz Ljubljane o slovenstvu v okviru jugoslovenstva. Vabljeni vsi.

a. Razne nezdore. Tekom večeršnjega dne so pripeljali v bolnišnico več ponesrečenec. Pri žganju drv se je v Zgornji Polskavi ponesrečil 18 letni mizarški pomočnik France Dobnik. Cirkularna mu je odrezala kazalec na desni roki. Silena nezgoda je doletela tudi 29 letnega Nikolaja Magiča v Ločah pri Poljčanah. V Lipi pri Dolnji Lendavi je posestnik Martin Horvat padel na poledici in si zlomil desno roko v komolcu. Pri sankanju pa se je v Spodnji Polskavi ponesrečil 9 letni šolar Štefan Brunec. Zaletel se je s sankami v neko grevo in si zlomil levo roko.

Iz Škofje Loke

š. Adreso na Nj. Vel. kralja je podpisalo preko 40 škofjoliških in okoliških društev, zadrug, korporacij in občin. Število onih, ki so podpisali adrese za raznimi izmaganji odklonili, je tako nizko, da so pravičarje bele vrane nasproti odločni izjavi Ločanov in okoličanov za močno in edinstveno Jugoslavijo.

š. Akcija za ustanovitev samostojnega sreza v Škofji Loki je krepko na pohodu. Spomenico, o kateri smo že poročali, so sedaj znatno razširili in jo s podpisami vseh županov škofjoliškega sodnega okraja predložili na pristojno mesto. V naših ljudih prevladuje trdno prepričanje, da dobimo še letos samostojno sresko načelstvo.

š. Gavilci so imeli pred kratkim svoj občni zbor, ki ga je vodil dolgoletni predsednik g. Kavčič, obično pa je zastopal podžupan g. Deisinger. Iz poročil funkcionarjev je bilo razvidno, da je bilo društveno delovanje sicer uspešno, a ni bilo lahko še lepše. Toda so se vgnezdile v društvo nezdre razmere, ki jemljejo našim gasilcem videz nepolitnega društva. Na tej točki je hiralo delovanje vse leto. G. Kavčič je ponovno izvolitev za predsednika odklonil. Gasilce vodi sedaj g. Šušteršič.

š. Pred selitvijo poštne urada. Zadnje čase se zopet prav živahno vrše razgovori, ki stremijo za tem, da loški poštni urad vendarle dobi primerne prostore, kakor so sedanj. Pošta naj bi se preselila v prostore davčne uprave ali pa k Balantu v Kapskino predmestje. Sklenjeno je, da se pošta v par mesecih izseli, kar toplo pozdravljamo, ker se takozvano poštno vprašanje srečuje pri nas že celo vrsto let. Utesnjenosti in temni prostori pa prav nič niso ustrezali svojemu namenu.

Iz Kranja

r. Sokolske tekme v smuku bodo danes ob 10. uri izpod vrha »Studenca« Sv. Jošta, cili pri postaji Sv. Jošt. Popoldne ob 3. bodo tekme v skokih na društveni skakalnici pod Šmarjetno goro. Prijavljeni so dobri skakači. Glavni darili sta prehodna pokala mestne občine in tvornice »Jugoslovske«.

Iz Tržiča

š. Šola in domača tuda. V Tržiču, v središču zvečer je bil sklican pripravljani zbor za ustanovitev društva »Šola in doma«. Predavatelj je dr. Dragotin Lončar iz Ljubljane o nameni društva. Dotaknil se je z največjo kritičnostjo vseh šolskih problemov. Učna tvarina se je v novejšem času razširila, učni čas se je narobe skrajšal in uspehi so naravno in skrajšani in razširjeni na negativno stran. Tako ne more iti dalje. Po predavanju so se prečitala pravila ustanovitvene skupine, izbral se je sedemčlanski odbor, ki naj nabere potrebno število članov in skliče ustanovni občni zbor, prebrala pa so se tudi nekatere priporočne pri različnih izdankih v šoli, ki so se odkazale na reševanje bodočemu zboru. Ob koncu se je ravnatelj »šolje« zahvalil g. predavatelju za izredno zanimiva izvajanja in pozval navzoče, da se v tako velikem številu odzovejo tudi naslednjemu klicu društva »Šola in doma«.

š. Kdor želi pristopiti k JRKD, naj se obrne do zaupnikov gg. Stegnarja Roka, Snoja Hinka, Lajovca Albina ali Mencingerja Ivana. Pri njih dobi pristopnice in plačajo takoj tudi letnino, ki znaša za Tržič 3 Din.

š. Bralno društvo ima svojo prireditel v turek zvečer v hotelu »Pošta«. Pevski zbor Bralnega društva bo letos po večletnem izostanku zopet nastopil pri župnem koncertu Hubadove župe in bo zapeel Jerebovo »Pisemec« in Križkowskega »Utonjenec«. Redne piske vaje so vsak turek in petek v mesecanski šoli.

š. Hripa razsaja v Tržiču prav pošteno. Skoro ni hiše brez bolnika. Po ugotovitvah ekspozituro OUZD je bilo prejšnji teden na hrpi obolelih 73 zavarovancev, od katerih je bilo 11 oddanih v bolnico. Upajmo, da se bo bolezen kmalu podelila, kakor so se po legle tudi mladinske nalezljive bolezni.

Iz Kamnika

ka. Neprijetne posledice snežnega meteža. Pravi, da v Kamniku še nismo doživeli tako hudega snežnega meteža, kakor je divjal v začetku tedna. To bosta prav lahko potrdila tudi kamniški mestni stražnik in mestni delavec. V najhujšem metazu sta stala ob levem robu kamniškega kopaljšča, kjer so delavci polagali kamni to podlago v odmrlem bazenu. Močan sunek viharja je odtrgal leseno ograjo kopaljšča in jo podri na oba moška, ki se nista mogla upirati velikemu pritisku. Vihar je oba vrgel v vodo in jima tako pripravil prav neprijetno kopel. Delavec je padel tako nesrečno, da je zadel s celom ob rob kamna in je moral takoj k zdravniku.

Iz Hrastnika

h. Rešeni velike rudniške katastrofe hodijo spet na delo. Rudarja Višnar in Kramerski hodita na šit, kakor smo že poročali, še dalje časa, tretji ponesrečenec Zajac pa je tudi okrevljal in se podal na delo. Seveda preti tudi tem trem po srečnem naključju otežitvami velikih negotovost dela in zaslužka. Ta teden so delali rudarji samo tri dni, za prihodnji teden pa jim ni zagotovljeno niti toliko.

h. Brezposelnost so na svojem zadnjem sestanku sklenili, da si ustanovijo Društvo brezposelnih, da tako zadostijo zakonom o družinah.

h. Konjunkturna v steklarni se polagoma zboljšuje. Na pepelnico sredo 1. marca bodo steklarji začeli delati na srebrni bani. Upati je da bodo vsi steklarji zaposleni vsaj 6 dni v 14 dneh. Sicer je to glede zaslužka zelo malo, a bolje je, ko nič. Ker prejemajo steklarji zaradi obrabljene rekordnega dela šele 14 dni po odpravljenem delu svoj zaslužek, bodo dobili zopet svojo prvo skromno plačo šele koncem marca. Hudo

bo opravljati v mesecu marcu težko delo pri ognju brez vsakih sredstev za prepotrebno tečno hrano.

h. Smrtna kosa. Po dolgem trpljenju je umrl 30 letni upokojeni rudar Dominik Pavlič. Pred leti se je ponesrečil v rudniku in je bil zaradi tega upokojen, sedaj pa ga je ugonobila jetika ter je zapustil ženo in 4 neposkrbljene otroke, od katerih je najstarejši star komaj 6 let. Za vso družino bo moral sedaj skrbeti pokojnikov oče, stari delavec kemične tovarne. — V četrtek je umrla 62 letna Marija Vezovičková, žena upokojenega rudarja, mesarju g. Senici pa je ugrabila smrt 14 mesečnega sinčka edinka Karola.

h. Zahvala. Odbor za brezposelne v Hrastniku se najiskrenejše zahvaljuje učitelstvu narodne šole v Murski Soboti za poslanih 200 Din.

h. Sokolski oder uprizori na pustni torek ob 7. zvečer v Sokolskem domu burko »Hlače«. Isti večer bo tudi maskarada.

Iz Laškega

l. Oseba vest. Od tukajšnje davčne uprave je bil premeščen v Gornji grad g. davčni kontrolor Devetak Slavko. Iz Gornjega grada pa pride na njegovo mesto v Laško davčni kontrolor g. Pleškovič Stanek. Zelenč g. Devetaku na njegovem novem službenem mestu vso srečo, ključno obnem g. Pleškoviču priskočeno dobrodoščilo.

l. Strelška družina je imela ob številni udeležbi v hotelu »Henke« svoj ustanovni občni zbor. Po sprejetju pravil je povelj besedo delegat celjske okrožne strelske družine g. kapetan Milutinovič ter v zbirnih besedah orisal naloge strelskih družin. Govornik je žel za svoj patriotsko zasnovani govor navdušeno priznanje. Za predsednika družine je bil soglasno izvoljen g. inž. Homan, v odbor pa gg. Cilenšek, Jeršek, Milko Mayr, Pleškovič, Slavec, Svetina, Šipek, Raspotnik in Zupan. Da vlada za strelsko družino zanimanje in pravo razumevanje, dokazuje že to, da so vsi zborovalci brezizjemno prijavili svoj pristop k družini.

l. V dobi rekordov je doseglo tudi Laško svojevrsten rekord. V ponedeljek dne 20. februarja je stalo pred oltarjem v tukajšnji župni cerkvi nič manj kakor 7 parov zakonskih kandidatov. Baje je bilo predvidenih celo 8 parov, toda ena izmed nevest je imela naloženo doto v hranilnici, na kar se je ženin premislila, češ, na hranilno knjižico se pa ne ženim. Dokaz, da so prišli ljudje do prepričanja, da je vendar lažje prenašati tegobe življenja v dvojici, je brezdvomno dejstvo, da so bile zastopane pri teh novoporočencih vse starostne dobe. Dotim je šla najstarejša nevesta 47 let, je imela najmlajša jedva 19 let. Izmed ženinov je bil najstarejši 55 in najmlajši 23 let star. Novoporočencem, ki so nehoti pripomogli Laškemu do tega rekorda, naše priskrbe čestitke in obilo sreče!

l. Matijeve selem je bil precej živahen. Osobito na živinskem sejmu, kamor je bilo prignanih preko 200 glav živine, je bila kupčija zelo živahna, akravno ni bilo tu kg. kupcev. Srednja cena je bila 4 Din za kg. Par volov pa je bil prodan celo po 5,25 Din kg.

Iz Ptuja

j. Volilni kmetiki so za tekoče leto od okrajnega sodišča po izvršenih uradnih popravkih potrjeni. Volilni imeniki so sedaj pri mestnem načelstvu razgrnjeni na vpogled prebivalstvu. Vsakdo zja volilne imenike pravico pregledati, prepisati, razglasiti in natisniti ter bodisi zase, bodisi za drugega zahtevati njegov popravek. Seveda smejo pri volitvah glasovati samo oni, ki so vpisani v volilni imenik.

j. Naraven jez preko Drave. V višini dominikanske vojašnice se točno opazi jez v Dravini strugi, ki sega do desnega brega. Ta jez pa v veliki meri ovira, da ni dovolj vode na levi strani struge, kar se posebno čuti ob suhi, še bolj pa se to pozna mestnemu kopaljšču, ki je na levem bregu. Ob sedanjem nizkem stanju vode, bi se dala ta ovira kaj lahko odpraviti. Mestna občina naj bi stopila v stik s hidrotehničnim oddelkom in pa z vojaško upravo, ki bi ta jez ob malih stroških razstrelila.

j. V varstvo zaščene živine. Mestno načelstvo Jdreja, da se mora vsa živina, ki je priprajana v Ptuj za klanje, odpeljati v mestno klanjico, kjer se mora poklati najkasneje v 48 urah, računajoč od ure izvršenega uvoza. Vsi za klanje namenjeni prašiči, ki se pripeljejo v Ptuj po železnici, se morajo prevoziti v klanjico na voze ali pa s tovornimi avtom, ki pa morajo biti tako pripravljeni, da ne more iz njih padeti blato in drugi odpadki ter se morajo po uporabi takoj razkužiti. Odgon živine iz mestne klanjice je prepovedan.

j. Nasilen gost. V hiši vinarke Ane Dajnko pri Sv. Boženu v Haložah, ki je ravno došla svojega štiri mesece starega otroka, se je pojavil posestnik Unuk Janec in začel Dajnko s pestjo tepsti po glavi, da je padla s postelje na kateri je sedela pri loženju. Ko je ležala na tleh, jo je še z nogo osuval, nakar je še pograbil nogo stola in jo začel tepsti po rokah in životu, da je morala iskati zdravniške pomoči. Unuk pravi, da jo je nabil zato, ker je baje natekla njegovega sina.

j. Psi je hotel pokončati, pa jo je sam izkupil. Alojzij Megla iz Hlapovnega nikakor ni mogel trpeti sosedovega psa. Nedavno noč se je spizljal s puško v roki ponoči na dvorišče sosedov Antona Kontarčka in je iz neredne bližine streljal na psa in ga ranil v glavo. Gospodar je prišel v sami spodnji obleki in z nožem v roki. Megla pa se je skril za jablo in naperil puško proti Kontarčku. Gospodar nočnega gosta v temi ni spoznal in ga je pozval, naj odide. Ker pa se je protivil, je Kontarček odvezal psa, vendar je imel neznanec puško vedno naprejeno proti Kontarčku. Ta je slednjič slepo zamahnil proti neznanec, ki je nato bliskovito bežnil. Kontarček je šele, ko se je vrnil v hišo, opazil, da je neznanec moral raniti, in ker je bil nož krvav, Megla si je rano, ki jo je dobil v desno plečo, prvotno sam zdravil doma. Ker pa je postajalo vedno hujše je zdaj moral k zdravniku in tako se je izvedelo, da je bil on tisti nočni gost.

Iz življenja na deželi

BOHINJ. Smučarske tekme za državno prvenstvo in prvenstvo Sokola KJ so za nami. Vršile so se ob najlepšem vremenu. Organizacija je bila obkrajno dobro izvedena. JZSS je s tem dokazal svoje velike sposobnosti. Videlo se je pa tudi, da zbog splošno ugodnih snežnih razmer Bohinji posebno ustreza za te vrste prireditve. Tudi lepota kraja sama na sebi pripomore do dobrega razpoloženja tekmovalcev. Inozemski tekmovalci so odnesli iz Bohinja kar najboljše vtise. Niso mogli prehaliti romantične bohinjske doline, obdane od še lepših gorskih vrhov. Hotel Sv. Janez, ki služi kot središče zimsko-sportnih prireditvev, bi moral biti oboje, najlažje kraja primerna stavba. Pa tudi v okolici jezera se premalo gradi, četrtno je precej slabega sveta v rokah denarnih kolikor toliko dobro situiranih ljudi. Dejstvo je, da je pomanjkanje tekoče vode velika ovira gradbeni delavnosti. Napeljava vodovoda je pač zadeva, ki je ne smemo pustiti iz vidika.

DOLNJA LENDAVA. Prejšnjo nedeljo je priredila lendavska podružnica »Soče« v Murskem Središču družabni večer. Vsi prostori Fwiserjeve restavracije so bili nabito polni ljudi, iz bližnjih primorskih kolonij so prihitali kolonisti. Središčani pa v tolikšnem številu, da je zmanjkalo prostora. Večer je otvoril predsednik »Soče« solunski dobrovoljec g. Grča. Pevski zbor »Soče« je zapel pod spretno taktirko g. davčnega uradnika Podobnika prav dovršeno 12 pesmi. Vse so bile sprejete z burnim plaskanjem. Več pesmi je moral zbor ponoviti. Prav lepe besede sta izpregovorila gospoda Pero Bodlovčič in menur domaćin ter br. Gaber, starosta murskosred. Sokola, ki se je povzpel v teku 2 let na zavidanja vredno višino, kar je pač plod složenega dela, bratstva in nesebične ljubezni do stvari. Oba govornika sta v vznemelih besedah hvallila lepoto in osvajaško moč jugoslovenske pesmi, poudarjajoč njen izredno velik pomen ob naši severni meji, ob katero butajo razni sovražni valovi. Soča in Jadran naj bosta našim »Sočanom«, ki so našli v Prekmurju svojo novo domovino, simbol hrepenenja, nade in vstajanja. — Njima in vsem prisotnim se je v toplih besedah zahvalil »Sočin« podpredsednik g. šolski upravitelj Petermel. Svoj govor, ob občinstva navdušeno sprejet je zaključil s klicem jugoslovenski domovini, narodu in kralju. — »Sočinemu« pevskemu zboru in njenemu pevovodji pa čestitamo na velikem uspehu. Slovenska pesem je rešila slovenski narod, ko mu je pretih za časa Avstrije pogin v valovih germanstva. Tudi danes osvaja jugoslovenska pesem vsa srca z isto elementarno silo kakor nekda.

SLOVENJGORADEC. Krajevni odbor Rdečega križa je proslavil svoj zimski dan s slavnostnim zaključkom samaritanskega tečaja. Prostrana dvorana v hotelu Goll se je napolnila do zadnjega kotička. Že dolgo v našem mestu ni bilo tako dobro obiskane prireditve. Razen absolutov tečaja, članov društva in pomladka so prisostovali vsi sloji, kar je viden znak, da je ideja Rdečega križa začela prodirati v širše plasti.

Predsednik RK in šef tečaja dr. Makso Pohar je pozdravil navzoče in podal kratko zgodovino samaritanskega tečaja, katerega je obiskovalo 50 slušateljev in položilo izpit večinoma s prav dobrim uspehom. Nato se je zahvalil inspektor v p. Wester za topli sprejem in krasno udeležbo. Z vznemirjenimi besedami je bodril samaritanke, podmladek in ostalo članstvo v delovanju za Rdeči križ, ki ne vrši samo človekoljubne naloge v vojni, ampak pred vsem tudi v miru. Sledila je razdelitev diplom in samaritanskih značk. Po prečitjanju zaoblube je vsak samaritan prejel lično diplomu in znak Rdečega križa. Nato so se postavili podmladkarji s svojimi deklaracijami, ki so bile ob občinstva burno aklamirane. Inspektor Wester je predaval o zaščiti prebivalstva v zračni vojni. Predavanje je bilo nad vse zanimivo in mu je občinstvo sledilo z napepitim zanimanjem. Sedelo je predvajanje velikega zdravstvenega filma, ki v raznih slikah predločuje posledice alkohola, s katerim se naš narod tako zastruplja. Tudi ta film je imel popoln uspeh. Predsednik dr. Pohar se je še enkrat zahvalil številno navzočemu občinstvu za tako častno udeležbo in pozornost z iskreno prošnjo, da širijo povsod kamor pridejo miroljubne ideje Rdečega križa, ki ni samo zaščitnik v vojni, marveč tudi pomoč bednim in nesrečnim v sedanjih težkih razmerah.

VIŠNJA GORA. Zadnje dni smo imeli pri nas kar tri občne zbornice. V petek zvečer je zborovala Jugoslovenska Manca. Ker je funkcijska doba dosedanjega predsednika g. dr. Tomiška potekala, so izvolili za novega predsednika starejšino okrajnega sodišča g. dr. Močnika. V novem odboru pa sodelujejo poleg njega še kot namestnik predsednika notar g. dr. Pehani Beno, kot tajnik učitelja ga. Thurnherjeva, blagajno vodni vodja zemljiške knjige g. Lozar, dvoje namestniških mest sta pa prevzeli učitelji gg. Benedičičeva in Hötzelova. — V soboto 18. t. m. se je vršil v sokolski telovadnici izredni občni zbor Sokola, katerega je kot izredni delegat prisostoval župni tajnik br. Plegar. Med debato se je temeljito razčistevalo o vzrokih, ki so privedli do izrednega občnega zbora. Namesto dosedanjega društvenega starostar br. Turka Alojzija so si navzoči izvolili novega v osebi br. Znidaršiča Leopolda. V ostalem je pa odbor ostal domala neizpremenjen. — Pretekli četrtek so pa imeli svojo leto glavno skupščino v Ivančini gorici gostilničarji višnje gorskega sodnega okraja. Udeležencev je bilo malo. Upravni odbor je ostal dosednji z g. Avgustom Karlingerjem kot predsednikom in g. I. Borštnikom kot tajnikom na čelu. — Pustni ponedeljek za blago in živino, ki se je vršil v ponedeljek 20. t. m. je bil kaj slabo založen. Živine je bilo le kakih 150 glav, stoinac pa, da bi jih lahko seštel na prstih obeh rok, pa bi še precel prstov ostalo. Vzrok je bil v tem, ker je zapadlo v noči tik pred sejmom obilo snega, ki je vse oddaljenejšje ljudi zadržal doma. Tega lepega belega daru so pa bili izredno veseli smučarji.

Sport

Skakalna tekma v Ljubljani

Za skakalno tekmo, ki se bo vršila danes ob otvoritvi nove ilirjanske smučarske skakalnice na Mostecu v Ljubljani vlada tudi med tekmovalci velika zanimanost. Smučarski klub Ljubljana je prijavil 12 tekmovalcev, med njimi Palmeta, ki je dosegel v Inomestu med 104 tekmovalci 39. mesto, pustivši za seboj 12 Nemcev, 19 Avstrijcev, 1 Angleža, 5 Čehov, 7 Švitarjev, 4 Italijane, 3 Poljake in 1 Rumuna; nadalje šramla, istotako našega internacionalca, ki nastopi prihodnje dni na prvenstvu Češkoslovaške v Harrachovu, da je Beveca, Poljeta in dr. Smučarski klub Dvojce-Mojstrana pošlje ambicioznega Albina Jakopiča in Klančnika; Bohinj žena, Sodoj in Markeža, SK Kamnik Stigarija. Od Ilirije nastopijo Subic, Pribovek, Istinič itd., od SK Maribora Mušič. Imeli bomo tedaj na startu najboljše naše skakalce.

Tekma se prične točno ob 15. Vsi dohodi bodo markirani, tako da bo vsakdo lahko našel skakalnice. Kakor že omenjeno, je mogoč dostop od Drenkovskega vrha, od stare skakalnice proti Drenkovemu vrhu, od Bečevca proti dolini Mostec po vozni cesti, od Štepcia v šiški proti Zg. Šiški za dr. Oblakovo vilo naprej ali od Večne poti.

Nogometni program na igrišču Primorja. Ob 13.45 Primorje A : Primorje B. Ob 15.30 Svoboda : vojaški team 40. peš. puk Triglav. Zadnji prosti termin pred tekmovalcem v nacionalni ligi izrabi Primorje, da preizkusi svoje najboljšje moči in na podlagi te preizkušnje sestavi definitivni tim, ki bo šel prihodnjo nedeljo v Zagreb. V glavni tekmi pa nastopi Svoboda proti vojaškemu timu, v katerem igrajo igralci nekaterih privrazrednih klubov, ki sedaj služijo kadroviski rok. Svoboda bo v tej tekmi preizkusila tudi nekatere mlajše moči, katere namerava porabiti v predstoječem tekmovalstvu v poudarjenju ligi. Ker bo igrišče očistočeno snega, bo omogočena lepa igra ter bo sportna publika sigurno prišla na svoj račun. Vstopnina je zelo znižana.

Naša reprezentanca za prvenstvo CSR v smučanju. V ponedeljek odidejo na tekmovalstvo v smučanju naši smučarji, in sicer Josko Janša. Smolej Franc, Jakopič Albin in Bogo šramel. Tekmujejo 2. marca na 50 km, 4. na 18 km in v kombinaciji, dne 5. v skokih in v kombinaciji. Tekme se vrše v Harrachov-Noví svet, tedaj v istem kraju, kjer je pred 10 leti Jugoslovij prikrat nastopil na mednarodnih tekmah. Takrat so nastopili kot naši tekmovalci Zdenko Švigelj Anton Seljak, Dušan Zinaja in Ivo Benkovič pod vodstvom pokojnega predsednika dr. Frana Jesenka.

V poljsko javnosti poudarjamo, da skakejo nekateri smučarji dopoldne v Lescau, med njimi tudi Gutormsen, a pridejo z opoklanskim vlakom v Ljubljano, ker v Lescau ni smučske tekme, temveč je dopoldne. K skakalni tekmi danes je doletena vstopnina Din 8 za osebo in Din 5 za dijak, ki je treba vstopnice vidno nositi. Opozorjamo da bo začetek točno ob 15. uri.

Gutormsenov tečaj v skokih se bo pričel v ponedeljek ter se bo vršil na skakalnici Ilirije v Mostecu, in sicer vsak dan dopoldne ob 10. do 11. in od 14. do 15. Prijaviti se je na skakalnici Gutormsenu s pisмено prijavo kluba. Oni, ki lahko pridejo dopoldne, naj se poslužijo te ure, popoldne pa naj ostane za tiste, ki dopoldna niso prosti.

SK Bloke bo priredil 5. marca svojo prvo medkubsko smučarsko tekmo na progi 12 km. Pričetek tekme ob 15. Prvi trije plasirani tekmovalci prejmejo diplome. Prijavnina 10 Din. Vabijo se vsi odseki in smučarski klubi, ki so članjevi pri JZSS, da pravočasno prijavijo točno število tekmovalcev, in sicer do 5. marca do 12. pisмено ali ustmeno. Za hrano in prenočišča prisrbljeno. Vse nadaljnje informacije daje brezplačno pisarna SK Bloke. V primeru vremenskih neprilic bo tekma preložena, kar bo pravočasno naznanjeno.

MK Ilirija. Motokrosigra se vrši danes v Kranju. Začetek točno ob 13. Proga Naklo-Kranj. Trening na progi ob 10. dopoldne. Dirkači dobe vse informacije pri tajniku sekcije Kranj, hotel »Stara pošta«. Sestanek sportne komisije in tekmovalcev, pregled vozil in razdelitev števil točno ob 12. v hotelu »Stara pošta«. Po tekmi istotam razglasitev rezultatov in sportni sestanek. Dirkači iz Ljubljane se snidejo ob 8. pred kavarno »Evropa«, potem skupni odhod v Kranj.

MK Ilirija (Ljubljana) ustanovljen je ta 1913. Na temelju § 13. klubskih pravil se sklicuje za 12. marca XXI. jubilejni redni letni občni zbor, ki se bo vršil ob 8.30 v dvorani hotela Štrucker v Ljubljani z naslednjim dnevnim redom: pozdrav predsednika, poročila tajnika, kolestarske sekcije, moto-sekcije, blagajnika, o stanju imovine kluba, revizijskega odbora, podelitev auctoritativne upravne odboru, volitev odbora, vloženih predlogi odbora in samostojni predlogi članov. Ob nesklepnosti se vrši pol ure po prvotno določenem času nov občni zbor, ki je sklepčen brez ozira na število prisotnih članov (§ 13. zadnji odstavek). Samostojne predloge morajo izročiti člani odboru s podpismi najmanj 5 do gostiljavna upravičenih članov vsaj 8 dni pred občnim zborom upravni odboru (§ 13. točka 5.).

Zimski sport v Trzinu. Končno je padlo toliko snega da ga je že skoro preveč. 5. marca bo tekma v akademskem smuku na Zelenici, 12. marca splošna tekma za prehodni Zelenički pokal na Zelenici in ena zaključna tekma, menda na Kofcah. Za to nedeljo napovedana tekma se je morala zaradi otvoritve skakalnice v Lescau in v Ljubljani preložiti. Drsalnice SKT je stalno odprto.

SK Reka. Danes ob 10. dopoldne klubska smučarska tekma seniorjev in juniorjev pod Rožnikom. Tekmovalci naj se javijo pol ure pred startom. Zbranjev istotam. — Redni občni zbor bo 5. marca ob 9.30 dopoldne v gostilni Strelšča pod Rožnikom. Zadnja seja u. o. 2. marca.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Prvo moštvo in rezerva morajo biti danes ob 13. v garderobi.

SK Ilirija (lahkotletska sekcija). Drevo ob 20 v kavarni Evropa seja načelstva, katerega naj se udeležijo: Banko, Grünfeld, Jernič, Leika, Gradšar in Habič. V turek ob 19.30 iz garderobe na igrišču skupen trening in sicer za vse dogodoprogas, metalce ter sprinterje. Garderoba kurjena.

Ljubljanski zimsko-sportni poudavez Klube opozarjamo, da je verificiranim članom zabranjen start na motokrosigru, ki ga priredi MK Ilirija. — V redno članstvo poudaveza sta sprejeta Sm K Bloke in SK Pristava. Zabrana starta verificiranim članom na tekmah Sm K Bloke se s tem dvigne.

VREMENSKO POROČILO

Kranjska gora, Kateče, Planica. —11. stara podlaga 30 cm, nova 60 cm. Kofa pri Tamarju v Planici. —5. mirno, jasno, na podlagi 45 cm snega, brez podlage 100 cm, prišč. smuka idealna, skakalnica uporabna, izgledi za nedeljo dobri, za smuške ture Tamar dobri. Bled. —8. srez 50 cm, 20 cm ledu. Bistrica. —10. 60 cm snega. Kofeje. —6. oblačno, 50 cm snega. Vel. Lašce. O snega 40 cm, vreme ni južno, vendar sneg ni pršen, smuka izborna. Lo. gatec. —1. oblačno. Mrzli Studenec. —10. novega snega padlo 1 m. Ako ne bo spremembe za nedeljo bo smuka idealna. Sv. Planina. —4. snega na podlagi 80 cm, smuka idealna, veter severovzhodnik, prišč. izgledi za nedeljo prav dobri. Sodra, žica. —2.5 oblačno, veter jugovzhodnik, na podlagi 55 cm snega, izgledi za nedeljo in smuške ture manj ugodni. Katari. na 40 cm snega.

Spremembe v železniški službi

Ljubljana, 25. februarja.

Premešeni so: uradniki VIII. polož. skupine: Paunčnik Anton, nadzornik proge Vuzenica, progovne sekcije Maribor kor. proga v Maribor kor. kol., Kranje Alojzij, nadzornik proge v Škofji Loki, progovne sekcije Ljubljana gor. dol. progi k gradbenemu oddelku direktorije; Uradniki IX. položajne skupine: Omanen Janez, nadzor. proge na Rakeku, progovne sekcije Ljubljana glavna proga v Zalog iste progovne sekcije; Kralj Viktor, nadzornik proge na Lescah-Bled, progovne sekcije Jesenice na Rakek, Novak Janez, nadzornik proge v Savaškem Marofu, progovne sekcije Zidani most v Škofjo Loko, Drovšek Jožef, nadzornik proge v Slovenjgradcu, progovne sekcije Maribor kor. proga v Trbovlje, Jelenec Francisek, nadzornik proge v Sevnici, progovne sekcije Zidani most k progovni sekciji Novo mesto; Bužan Ivan, nadzornik proge v Dolnji Lendavi, progovne sekcije Ptuj, v Sevnici; Drovček Emerik, nadzornik proge v Brežicah, progovne sekcije Zidani most, v Brezno-Ribnici; Divjak Jožef, nadzornik proge, progovne sekcije Jesenice v Slovenjgradcu; Salamon Franc, nadzornik brzojava v Čakovcu, signalne delavnice Ljubljana v Maribor glav. kol.; Gobeč Martin, nadzornik brzojava v Celju signalne delavnice Ljubljana v Čakovcu iste delavnice; Gaber Janez, oficijal, gradbeno oddeljenje direktorije v signalno delavnico Ljubljana; Batista Ivan, oficijal, gradbeno oddeljenje direktorije k progovni sekciji Ljubljana glav. proga; uradniki X. položajne skupine: Ivanušič Matija, pomožni nadzornik proge v Brezno Ribnici, progovne sekcije Maribor kor. proga na Lesce-Bled, progovne sekcije Jesenice; Pezdri Gregor, pomožni nadzornik proge v Kamanju v Vuzenici, Dobovšek Ciril, pomožni nadzornik proge v Trbovljah, progovne sekcije Zidani most k progovni sekciji Jesenice; Majer Anton, pom. nadzornik proge v Ljutomeru, progovne sekcije Ptuj v Brežice, progovne sekcije Zidani most; uradniški pripravnik: Anko Alojzij, v Ljubljani glav. kol. progovne sekcije Ljubljana, glav. proga v Sarški Marof Zvaničniki II. kategorije: Majski Marof Zvaničniki II. kategorije: Dobravčen Ivan, kretnik na Rakeku v Dobrovintgar; Berdnik Jernel, kretničar v Poljčanah v Malo Sobotico; Plaznik Martin, premikač v Zidanem mostu v Hrastnik; Urbič Anton, desetar na Rakeku v Ljutomer; dnevnikači: Dolgan Jožef iz Kresnice v Ponikvo; Zvolf Josip iz St. Ilje v Semč; Lapanja Bogomir iz Škofje Loke v Logatec. — Namešeni so: za uradniška pripravnika: Selimbegović Šerkinja v Ljubljano gor. kol.; Šetina Franc v Vuzenico Muto; za zvanika I. kategorije: Kocbek Jožef za nadzornika kretnic v Maribor glav. kol. — Upokojena sta: zvanik I. kategorije: Pečar Franc v Tezenu in zvanik II. kategorije: Pleunik Ivan v Mariboru glav.

Zbor Društva industrijcev in veletrgovcev za dvig poslovne morale

Kakor smo že kratko poročali, se je vršil pretekli ponedeljek dopoldne občni zbor Društva industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani. Zbor je vodil predsednik g. Stane Vidmar, ki je ob otvoritvi pozdravil družbene člane in goste, zlasti trgovinskega svetnika g. dr. Pfeifferja, ki je zastopal bansko upravo dravske banovine, potem zastopnike Zbornice za TOI, nestorja slovenskih gospodarstvenikov zbornice tega svetnika Josipa Lenarčiča z Verda pri Vrhniki in zborničnega tajnika dr. Plessa, apelacijskega svetnika dr. Rudolfa Sajovca, ki je zastopal predsedstvo višjega deželnega sodišča, predsednika Zveze trgovskih združenj Josipa Kavčiča, predsednika Združenja trgovcev v Ljubljani Ivana Gregorčiča, zastopnika trgovskega društva Merkurja Zvonimira Lukiča, tajnika Zveze industrijcev za dravsko banovino inž. Milana Sukljeja, glavnega tajnika ljubljanske borze dr. Marija Dobrila, zastopnike Jugoslovenskega društva za zaščito upnikov v Zagrebu predsednika Huga Wollnerja in ravnatelja Dinko Šulentića, zastopnika društva Creditorenverein von 1870, Wien, odvetnika dr. Franca Pojete, vodjo društvene ekspoziture v Mariboru Dragotina Klobučarja, društvene pravne zastopnike odvetnika dr. Alojza Vrtačnika in dr. Ferdinanda Majarona iz Ljubljane in dr. Slavka Fornazarića iz Maribora in naposled zastopnike slovenskega časopisa. Dalje je predsednik prečital br. zobjavni pozdrav novosaškega Udruženja za zaščito povetila in omenil da po zdravilja zbor tudi predsednik trgovskega društva Merkurja g. dr. Fran Windischer.

Nato je g. Stane Vidmar podal

PRESEDSTVENO POROČILO,

Iz katerega povzemamo: Na lanskem zboru izvoljeni društveni odbor se je na prvi seji že pečal z reorganizacijo društvenega urada.

Razdelili smo urad v pet oddelkov: za insolvence, za opominjalno službo in tožbe, za informacije, za administracijo in za korespondenco. Vsakemu oddelku smo postavili na čelo kvalificiranega uradnika. Delo vseh oddelkov je bilo v preteklem letu ogromno.

Levi del vsega ogromnega dela je nosil oddelk za insolvence

pod vodstvom g. Kozmana. Kdor ve, koliko dela je v vsako posamezno insolvenco, kdor ve, kako težavno je ob priznani brezbržnosti upnikov zastopati njihove interese, bo razumel ogromno delo, ki ga je opravil ta oddelk. Leto 1932. pa je zahtevalo mnogo več kakor dvojno delo. Poleg dela z insolventami je moral ta oddelk zbirati tudi dragoceno gradivo za naše intervencije na odločilnih mestih za izboljšanje obstoječih predpisov.

Najtežje pri tem oddelku je pa dejstvo, da upniki sami sabotirajo prizadevanja društva, ker v svoji nezavednosti ali spono ne dajo pooblastil društvu ali pa že dana pooblastila preklicujejo. Ugovori moram javno, da vemo, da se v posameznih primerih sklepajo za hrbtom upniške organizacije in ostalih upnikov posebni dogovori. Ti dogovori so protizakoniti in kaznivili. Pa ne samo to. Večina obljub in obvez, ki jih daje na glasovanje v prilog poravnave dolžnik, pade kasneje itak v vodo, ker jih dolžnik ne izpolni, upnik pa ne more zahtevati izpolnitve, ker se boji sam zakonskih posledic.

Tožbeni in opominjalni oddelki je vodil g. Pakj. Če bi naši člani imeli več zavednosti in bi bolj poznali koristi, ki jih nudi ta panoga društvenega dela, bi bil ta oddelk lahko dosti uspešnejši.

Oddelk za informacije je dobil v g. Trebuc vodjo, ki razpolaga s širokim strokovnim znanjem, dolgoletno prakso v največjih inženirskih informacijskih podjetjih. Pod njegovim vodstvom je bil ves arhiv ki reprezentira danes velikanske zaklade neprecenljivega informacijskega materiala, preurejen po najmodernejšem načinu. Ta oddelk vidno napreduje, naše informacije so izredno točne in zanesljive, pri tem pa mnogo cenejše kakor povsod drugod.

Administrativni oddelki

je bil pod vodstvom g. Mazeleta, po njegovem odhodu pa ga vodi g. Popović. Ta oddelk je prav tako kakor vsi ostali preživeli letos popolno prerodjenje. Vse knjige, vodstvo in ves način denarne manipulacije smo izpremenili modernizirali in prilagajali doli velikanskim zahtevam, ki jih stavlja na ta oddelk ostali oddelki, pred vsem pa insolventni.

In naposled naj omenim še korespondenčni oddelk pod vodstvom g. Oražna. Ta oddelk je bil največ zaposlen s korespondenčnimi deli, izvirajočimi iz neusmiljenega vleca insolventnega oddelka.

Personalne zadeve, korespondenco splošnega in organizatoričnega značaja, nadzorstvo nad društvenim uradom je opravljali društveni ravnatelj ki je imel poleg tega tudi važno nalogo zastopanja društva in vzdrževanja kontakta in zveze s sorodnimi organizacijami, ter evidenco vseh pojavov ki vplivajo na gospodarsko življenje. Če sem v svojem poročilu omenjal le vodje posameznih oddelkov, nsem hotel prezeti ostalega uradništva, ki je brez izjeme v zboru vršilo svoje dolžnosti. Motor tega velikega aparata je bil tudi letos v delavni društveni upravi. Glede na široko razpredenost dela društvenega urada so posamezni oddelki prevzeli poleg običajnega dela še posebno nadzorstvo nad oddelki.

Naposled moram še omeniti, da smo stiske, katere smo navezali na lanskem občnem zboru

z Jugoslovenskim društvom za zaščito upnikov v Zagrebu izpopolnili in izgradili. Po vsestranskih razgovorih smo se s tem društvom sporazumeli glede vseh postopanj v insolventnih zadevah. Dogovorili smo se tudi glede enotnega obravnavanja in uredili medsebojno razmerje tako da vodi vse zadeve na teritoriju dravske banovine naše društvo tudi za člane zagrebskega društva in savi banovini pa zagrebsko društvo tudi za naše člane v vseh ostalih banovinah na ono društvo ki ima več pooblastil. Tesne vezi z zagrebskim društvom so rodile že lepe uspehe.

Važno je

razmišljanje o naši čisto domači krizi, ki bi se dala ozdraviti ob smotrni gospodarski politiki. Svetovna kriza je opazila s svojim repom tudi naše gospodarstvo. Vse je začela in vendar bi prenesli tudi ta udarec, ker ima svetovna kriza svojo jasno obliko, tako da vsak gospodar lahko prilagodi svoje gospodarjenje zakonom te krize. Ni pa tako z našo domačo krizo.

Delo našega društva je diktrirano v veliki meri po izpremenbah v osnovnih načelih našega gospodarstva. Ze

zakon o prisilni poravnavi

je zadal udarec osnovnim načelom gospodarstva in poslovnim morali, ki je moral omajati ves kreditni sistem. Mi smo neshotkrat zahtevali izpremembe in popravke in smo v svojih prizadevanjih sodelovali na vseh posvetovalnih in se udeleževali vseh anket. Skupno z zagrebskim društvom smo storili pač vse, da se doseže izprememba tega zakona, ki je uničil veliko število podjetij in skoro vsem prinesel velike izgube, pa brez prave koristi za tiste, katerim je bil namenjen. Po zagrebski in beograjski anketi, na kateri smo skupno z zagrebskim društvom prinesli obilno in točno izdelano gradivo, je ministrstvo za trgovino in industrijo izdelalo načrt za izpremembo tega zakona in dalo ta načrt ministrstvu pravde, kjer je ostal dolgo časa. Predlog osvaja v glavnem vse naše zahteve in, žal, prihaja zelo pozno. Mi smo novi predlog takoj temeljito pregledali in stavlamo konkretne in utemeljene predloge za popravek tega načrta.

Zakon o zaščiti kmeta

je bil že dovolj obravnavan in ni potrebn obdelavati še tukaj njegove slabe strani. Popravki zakona so gotovo nujno potrebni.

Se nekaj besed o

o naših denarnih zavodih,

ki so pogodeni tudi s tem zakonom in katerim nudi istosčasno ta zakon tudi zaščito. Jasno pa je, da je vprašanje denarnih zavodov eno najbolj perečih vprašanj našega gospodarstva, ker je vse gospodarstvo kakor zadušeno zaradi izpada delovanja denarnih zavodov. Narodna banka bi bila v nesrečni jeseni leta 1931, z le malo velikopoteznosti lahko rešila situacijo. Ta, ki se zadeva ne sme razvijati naprej. Mi si ne moremo privoščiti luksuza, da enostavno izločimo denarne zavode iz gospodarstva življenja, ker sestavljajo ti tako bistven del vsega našega narodnega gospodarstva, da je brez njihovega življenja utripanja nemogoče misliti na poživljenje delovnosti in normalizacijo razmer. Državna oblastva naj nemudoma ukrene vse potrebno, da se vzpostavi zaupanje v naše denarne zavode, ki tega zaupanja niso morda zaigrali s slabim gospodarstvom, ampak so postali žrtve panike, ki je udarila med vlagatelje zaradi pojavov, ki so izven območja zavodov in ki so v svetu rusili vsesplošno zaupanje. Naše denarstvo je v svojem jedru zdravo, pošteno in vestno je gospodarilo in je zadeva vsega našega narodnega gospodarstva, da se s sodelovanjem odločilnih faktorjev, pa tudi s poživljanjem in spoznavnim sodelovanjem vseh slojev našega naroda vzpostavi popolno zaupanje vanj in omogoči redno poslovanje in s tem oploditev gospodarstva in gospodarske podjetnosti. Vsi moramo in hočemo pomagati.

Naj omenim še eno zahtevo, ki je v vsakem oziru utemeljena V

naši podružnici Pošne hranilnice

se steka skoro vsa gotovina naših podjetij. Te vloge naj se pasirajo in uporabljajo samo v naši banovini za oploditev našega gospodarstva. Isto naj velja za tukajšnje podružnico Državne hipotekarne banke.

Uredba o posredovalnem postopku

izpopolnimo poslovno moralo in jo celo prezahtevno odklanjajo ker nekako vzbujajo misljenje, da od sedaj naprej lahko plača svoje dolgeve samo tisti, ki hoče.

Se ene stvari se moram dotakniti. To so

predpisi glede deviz.

Kdor je kot podjetnik vsaj deset let delal v labirintu naredb odredb predpisov in prepovedi pozna vse težave na trnjevem potu preskrbe plačilnih sredstev za uvoženo blago. Zato nima niti namena da se naložijo visoke kazni vsem ki so se prekrbili z devizami in valutami na tako zvani črni borski ali po privatnem potu. Tak postopek je nemusen dokler ne bo na drug način preskrbljeno da bomo mogli zadostiti svojim obvezam napram našim dobaviteljem po rednem potu Eksemplari ne naj bodo kaznovani le tisti ki so iznešli milijardne vsote v tujino in s tem povzročili vse te stiske ker so ti največji škodljivci države in naroda. Pri današnjih razmerah bi bilo nujno potrebno da se skliče že davno sklenjeni in

tako nujno potrebni gospodarski svet.

Ab ne čutimo vsi sprčo neurejenih gospodarskih razmer nujne potrebe po instituciji, ki bi uredila vse predpisane navedbe in uredbe gospodarskega značaja iz enotnega vidika ter izdelala široko zasnovan načrt za obnovno našega gospodarstva. V tem oziru nujno potrebujemo sistematičnega delavca, trdnih smernic in jasnih otopov da ne bomo zvali v tem in negotovosti. Naj bo do razmere še tako hude, mi hočemo delati se boriti za ozdravljenje našega gospodarstva, ker smo v njem zasidrani ne samo z interesi, ampak tudi s srcem. Potrebujemo gospodarski svet ki bo sestavljen iz naših najboljših gospodarstvenikov, ki imajo široko poznanje gospodarstva in so globoko zasidrani v gospodarskem življenju in v stalnem kontaktu z njim. Hočemo vzoren in avtoritativen gospodarski svet, in to nujno. Se en značilen pojav moram omeniti: Zagrebsko Udruženje trgovcev za mesto Zagreb in sreže Zagreb in Dugo selo je objavilo v časopisih svoje sklepe

glede na nov načrt ministrstva pravde za izpremembo zakona o prisilni poravnavi

V svojih sklepah zahtevajo da se zakon ne izpremeni niti v kakršnem koli in da se z njo naredbo razpuste Društvo za zaščito upnikov in slična podjetja, ki se bavijo s posli posredovanja med upniki in dolžniki.

Obrazložjenje teh zahtev je takó, da mo-

ramo tudi mi reagirati nanje V poročilu sem grajal ukrepe, ki so zmožni izpodkoptati poslovni kredit in umajati medsebojno zaupanje. Takim ukrepom in dejanjem se je treba skrbno izogibati, če naj ohranimo kredit in s. oves. Mi, ki smo v stalnih zvezah z zagrebskim trgovcem, vemo, da vsa sonda zagrebska trgovina obseja take nepremišljene zahteve. Ni pa tako s tujino, ki od daleč motri te pojave in si ustvarja po teh pojavih tudi lastno sodbu, in ta sodba mora biti za Zagreb zelo slaba.

Sklepi zagrebskega združenja pa dokazujejo tudi, da gospodje niso niti temeljito preštudirali novega predloga, kajti sicer bi se prepričali, da nudi novi načrt poštenemu dolžniku več možnosti in več ugodnosti kakor stari zakon. Vitiški tega prenašljenega sklepa so, kakor rečeno, izredno neugodni in imajo lahko neugodne posledice za zagrebsko in s tem v zvezi tudi za ostalo našo trgovino. Zato jih moramo kar najodločneje obsoditi. Pa tudi naši tovarishi v Zagrebu, Jugoslovensko društvo za zaščito upnikov v tem oziru pri lastnih članih ni bolje odrezalo.

Vemo, da je zagrebskim trgovcem hudo, vemo, da je tudi vsem drugim hudo, vemo pa še tudi to, da je nam najtežje. Razmere so pač takšne, da ni nikomur postlano z rožicami. Toda pošten trgovec bo do skrajnosti vršil svoje dolžnosti, bo do zadnje možnosti izkušal zadostiti svojim obvezam in ne bo izkušal umakniti se jim, čeprav se vidi skoraj nepremagljive. Če pa so v posameznih primerih razmere silnejše od moči posameznika, ima vendar zakonskih možnosti več kakor dovolj, da si preskrbi olajšave in si ohrani eksistenco.

Zahteva po razpustu upniških organizacij sama na sebi je tako smešna, da o rji ni potrebno niti govoriti. Zagrebsko trgovstvo naj napravi v lastnem interesu konec takim neumestnim zahtevam.

Mi nismo nikdar malodušni in ne vržemo puške v koruzo. Smo konstruktivni element prvga reda in se ne odrekamo nobenim žrtvam za državo. Prav zato tudi povemo jasno in odločno, kaj ni prav. Hočemo ozdravljenje naših gospodarskih razmer, ker je to osnova narodne zadovoljnosti in blagostanja, ter hočemo sodelovati pri tem delu z vsemi silami. Zavedamo se svojega poslanstva in nalog v teh hudih časih ko se presnavlja in preraja struktura gospodarstva, ko se vse življenje na novo oblikuje in usmerja v nove struge. Mi vidimo in čutimo to novo pomlad čutimo porajanje novih, boljših in pravičnejših oblik ter s polnim razumevanjem gledamo v gospodarsko bodočnost.

Po tem poročilu, ki je bilo sprejeto z dolgotrajnim odobravanjem, so zbor še osebno pozdravili za Zvezo trgovskih združenj g. Josip Kavčič in Ivan Gregorčič za ljubljansko Združenje trgovcev in za društvo Trgovski dom v Ljubljani, g. Josip Lenarčič za Zbornico za TOI v Ljubljani, dalje dr. Franc Poje za Creditorenverein von 1870, Wien, g. Hugo Wollner za Jugoslovensko društvo za zaščito upnikov v Zagrebu in g. dr. Marij Dobrila za ljubljansko borzo.

Potem, ko je predsednik Jugoslovenskega društva za zaščito upnikov v Zagrebu g. Hugo Wollner končal svoj pozdravni nagovor, je prečital še izjavo tega društva, ki se beča z napadom zagrebskega Združenja trgovcev na upniške organizacije in z zakonom o prisilni poravnavi.

Nato je prečital tatnik društvenega odbora g. Jernej Jelenič

TAJANSKO POROČILO,

iz katerega povzemamo:

Insolventni oddelk je v preteklem letu interveniral v 744 insolventnih primerih na sproti 279 primerov v letu 1931. Pri tem je izvršil sdnih prijav v prisilne poravnave 2117 za skupno vsoto 12 016 003 88 dinarjev nasproti 847 prijavam za 5 milj. junov 528 660 Din v letu 1931 v konkurre pa 377 prijav za 3.321.463.13 nasproti: 412 prijavam za 1.276.452.63 Din v letu 1931

Tožbeni oddelk se bavi pred vsem z zbiranjem tožbenih nalogov članstva in z oddajo teh nalogov društvenim pravnim zastopnikom da jih izvršijo. Potrebne prve poizvedbe v premoženjskem stanju dolžnikov izvršuje za ta oddelk informacijski oddelk. Skupno je tožbeni oddelk v preteklem poslovnem letu prejel 640 tožbenih nalogov za skupno vsoto terjatev v znesku 1.772.042 09 Din nasproti 211 nalogom v letu 1931 za vsoto 690.362 71 Din. Dotok tožbenih nalogov je bil najjačji meseca februarja ko jih je bilo 122, potem pa je število padalo od meseca do meseca in je bilo v oktobru le še 11 nalogov. Vzrok padanja se različni glavni razlog je pa v tem, ker tožbe v večini primerov niso imele praktičnega uspeha. Tožbeni oddelk se bavi dalje tudi z opominjalnim postopanjem in sprejema od članov v neposredno izterjavo tudi terjatve proti dolžnikom v takih krajih kjer ima društvo zanesljive zaupnike. Uspehi tožbenega oddelka kažejo da se članstvo premalo poslužuje društvenega tožbenega in opominjalnega postopanja.

Informacijski oddelk obavlja društveno informacijsko službo. Ta oddelk zbira podatke iz vse države o otvorjenih in dokončanih prisilnih poravnavih in konkurnih postopanjih dalje podatke o fakturiranih in meničnih tožbah, o meničnih pretehtih o rubežnih o prisilnih, dražbah o izterjavah in opominjalnih postopanjih o predlogih za otvorenje konkurne ali poravnalne postopanja in o predlogih za uvedbo posredovalnega postopanja in naposled vse podatke za individualne informacije. Podatki o otvorjenih in končanih prisilnih poravnavih in stečajih se objavljajo trikrat mesečno v posebnih okrožnicah, ki jih prejemaajo vsi člani. Takih okrožnic je bilo v preteklem poslovnem letu izdanih 36 in je bilo v njih vsega skupaj izkazanih 698 razglašanih konkurzov nasproti 481 v letu 1931, 1069 razglašanih prisilnih poravnav nasproti 694 v l. 1931, 504 končanih konkurzov nasproti 440 v l. 1931 in 926 končanih prisilnih poravnav nasproti 303 v letu 1931. Vseh skupaj na l. ta oddelk izdal v preteklem letu 4100 informacij nasproti 4616 v preteklem letu.

V preteklem letu je bilo tudi popolnoma preurejen informacijski arhiv ki razpolaga danes s 40.000 informacijami iz vse države in delno iz inozemstva. Te informacije se dnevno izpolnjujejo z raznimi važnimi podatki. Krog društvenih informacijskih

služb zaupnikov in poročevalcev se vedno bolj širi in razpolaga informacijski oddelk danes po vsej državi z zanesljivimi zaupniki, katerih število presega že 4000. Želeli bi bilo, da se društveni člani v večjem obsegu poslužujejo te pomproga zanesljive društvene informacijske službe.

Korespondenčni oddelk obavlja korespondenco splošnega značaja in korespondenco za insolventni oddelk, medtem ko skrbita informacijski in administrativni oddelki vsak sam za svojo korespondenco. Dalje se v korespondenčnem oddelku sprejema pošta in oskrbuje ekspedicija pošte celotne pisarne. Končno oskrbuje ta oddelk vsa razmnoževalna dela in drugo.

V preteklem poslovnem letu je društveni odbor ustanovil v Mariboru podružnico društvene pisarne. Društvena pisarna v Ljubljani je nameščena v 6 sobah v Trgovskem domu. Za svojo informacijski oddelk je naročila na vse službene liste, kolikor jih izhaja v naši državi in na važnejše časopise dravske banovine in na nekaj strokovnih časopisov.

Poročilo je vzel zbor soglasno in z odobravanjem na znanje.

Zatem je podal

BLAGAJNISKO POROČILO

društveni blagajnik, član odbora, ravnatelj g. Josip Ljubčić.

Iz tega poročila sledi, da znaša prebitke lanskega leta denarnega poslovanja 12 tisoč 110.93 Din, ki bo služil za okrepitev društvene rezerve. Splošni upravnih stroški, ki so ostali nasproti prejšnjemu letu skoro neizpremenjeni, znašajo 222.368 62 Din in vsebujejo v glavnem izdatke za plačilo osebja, bolniško in pokojninsko zavarovanje, službeni davek, razne druge davke in takse za socialne davke, za kurjavo in razsvetljavo in za čiščenje društvenih prostorov za pisarniške potrebščine, tiskovine, časopise, telefon, brzojave, poročila in znamke, za stroške Poštne hranilnice in denarnih zavodov in za drugo.

Blagajniške in knjigovodstvene posle je obhajal administrativni oddelk društvene pisarne. Ta oddelk vodi evidenco o dohodkih poravnalnih obrokih skrbri za opominjanje dolžnikov in porokov, če se obroki ne plačujejo pravočasno. Ta oddelk je v preteklem letu izterjal in izplačal v 503 insolventnih primerih 3.522.918 Din.

Denarni promet pri ljubljanski podružnici Poštne hranilnice je znašal 5.541.532 34 Din, denarni promet v blagajni 3.505.907 70 Din, promet pri raznih denarnih zavodih pa 1.552.678 31 Din. Celotni promet se je nasproti poslovnemu letu 1931 dvignil 5krat in je v preteklem letu presegal vsoto 10 in pol milijuna dinarjev.

Nato je v imenu društvenega nadzorstva izjavil g. Franc Urbanec, veletrgovec v Ljubljani, da je nadzorstveni svet ugotovil pravičnost računov in je predlagal razrešeno društvenemu odboru, ki je bila soglasno podeljena.

Društveni ravnatelj je nato poročal o predlogu društvenega odbora,

da se v nekaterih točkah izpremenijo društvena pravila.

Tudi ta predlog je bil od občnega zbora soglasno sprejet.

V razpravo je prišel zatem predlog odbora.

da se v okviru društva ustanovi posebni evidencijski osek o nadzorstvu občnega kreditnega stanja trgovskih podjetij v državi.

Odboru se naroči da čim prej izdela tehnične podrobnosti o notranjem poslovanju tega osekda in ga spravi čim prej v funkcijo. Koristi, ki bi jih imeli člani iz takega osekda so jasne.

Društveni ravnatelj je prečital

RESOLUCIJO,

ki vsebuje v glavnem:

Devize.

Produkcija naših podjetij trpi veliko škodo, ker ne dobivamo na razpolago tujih plačilnih sredstev v razmerju z našimi potrebami. V dravski banovini je industrija navezana na uvoz sirovin iz inozemstva. Sprito teh dejstev naj Narodna banka v večjem obsegu upošteva faktične potrebe našega gospodarstva.

Persekucije proti nim, ki so si v teh hudih časih pri nabavi deviz poizkušali pomagati izven okvira dotacij Narodne banke, naj se ne vrše.

Narodna banka.

Dravska banovina je glede na obseg industrije in veletrgovine preslabo dotirana s krediti Narodne banke in je v interesu njenega ekonomskega prospeha in da se ublažijo socialne prilike potrebna dodelitev novih in izdatnih kreditov, ki bodo v pravičnem razmerju z obsežnostjo naše industrije in trgovine.

Poštna hranilnica in Državna hipotekarna banka.

Naša podružnica Poštne hranilnice ima velike vloge gospodarskih podjetij dravske banovine in v interesu vsega gospodarstva je, naj se iz teh prihrankov nabrana sredstva plasirajo izključno v dravski banovini. To naj velja tudi za Državno hipotekarno banko.

Davki in javne davjave.

Davčne in druge davjave presegajo davjane moči gospodarstva, pritisk pri izterjavanju pa položaj še poostrejuje, ker ni dobiti niti do denarnih zavodih potrebnih plačilnih sredstev. Zato naj se pri odmeri davčnih predpisov upošteva poslabšanje gospodarskega položaja in naj se v upravljenih primerih dovoljuje odlaševanje starih zastankov in obrokih tudi tedaj, kadar spada odločitev pod delokrog finančnega ministrstva.

Denarni zavodi.

Da je večina denarnih zavodov postala neizkividna izvira v velikem obsegu iznezaupanja, čeprav to nezaupanje pretežno ni utemeljeno. Zahtevamo zato, da se ne dopušta objava napadov na denarne zavode. Treba je vzbuditi zaupanje v našo lastno moč in sposobnost in v vzajemno pomočjo pomiriti širke ljudske sloje. Če je proti kakemu zavodu kaj utemeljenih pritožb, naj se razčistijo pred sodiščem, ne pa v javnih glasilih.

Dalje zahtevamo, da se pristopi k vprašanju zaščitenosti novih vlog. Tozadevno je bil menda že predložen, pa še do danes ni odmeva. Z zaščitenjem novih vlog bi se gotovo vrnilo zaupanje v denarne zavode, ki bi iznova prišli v položaj vsaj delnega oploplavanja našega gospodarstva s tekočimi plačilnimi sredstvi.

Uredba o posredovalnem postopku in o veliranju zakona o prisilni poravnavi izven konkurne

Najsi so obstojali še tako dobri nameni pri izdaji uredbe o posredovalnem postopku, praktično pa se uredba ni obnesla. Zato naj se takoj ukine. Pospeši naj se no-

veliranje zakona o prisilni poravnavi izven konkurne v smislu nedavno izdelanega osnutka ministrstva pravde, ki je bil izdelan v soglasju s prizadetim gospodarskimi organizacijami.

Gospodarski načrt in gospodarski svet.

Skrajno potrebno je, da se sestavi gospodarski svet, ki naj bi izdelal načrt splošnega gospodarstva vsaj za nekaj let naprej. Naše gospodarstvo mora dobiti gotove smernice, da pride red in mir v poslovanje.

Samouprave.

Naj se kar najhitreje izvede širokopotezna dekoncentracija uprave in se razširi delokrog in kompetenca banovin ali pokrajin. Že davno objavljen samouprave naj se nujno vzpostavi v najširšem obsegu.

Resolucijo je občni zbor soglasno sprejel. Nato so se na predlog predsednika oddelka brzojav pozdravili ministru trgovine in industrije dr. Iliji Šumenkoviču, ministru dr. Albertu Kramerju in ministru za socialno politiko in narodno zdravje g. Ivanu Puclju.

PRI VOLITVAH

so bili na predlog g. Josipa Lenarčiča za tekoče upravno leto izvoljeni naslednji funkcionarji: za predsednika dosedanjega predsednik g. Stane Vidmar, industrijec v Ljubljani; za podpredsednika dosedanjega podpredsednik g. Ivan Jeras, ravnatelj tvrdke »Sladkora« v Ljubljani; za odbornike gg.: Antan Agnola, veletrgovec v Ljubljani, inž. Dračar, industrijec v Mariboru; Franc Heinrichar, Jernej Jelenič in Zdenko Knez, vsi industrijci v Ljubljani; Avgust Kuster, ravnatelj tovarne »Peko« v Trzinu, Josip Ljubčić, ravnatelj Jugoslovenske banke v Ljubljani, Ferdo Pinter, veletrgovec v Mariboru, Oskar Schmitt, veletrgovec v Ljubljani; za namestnike gg.: Gvido Birola, industrijec v Zagorju, Evgen Ivanc, industrijec v Sodražici, Ivan Prešeren, industrijec v Kranju; v nadzorstvenem svet gg.: Albin Smrkolj, Franc Urbanec in Avgust Volk, vsi veletrgovci v Ljubljani.

Sokol

Važna seja Zveze slovenskega Sokolstva v Ljubljani

Danes se bodo sestali v Ljubljani predstavniki vseh slovenskih sokolskih organizacij k skupni seji predsedništva Zveze slovenskega Sokolstva. Posvetovanja bo vodil poslednjič podstarosta Zveze brat Adam Zamojski, starosta Zvonska Sokolstva v Poisci, ki nadomešča umrlega starosta br. dr. Šajnerja. Za češkoslovaško Sokolstvo bodo prisotni poleg tajnika Zveze, br. Štepanka, še starosta COS br. dr. Stanislav Bukovski, načelnik Aha Heler in prosvetar Antonin Krejčí. Jugoslovensko Sokolstvo pa bo zastopano po svojih predstavnikih, br. I. podstarosti Gangiu, II. podstarosti Paunkoviču in načelniku Ambrožiču. Na dnevnem redu so nekatera važna vprašanja, ki se tičejo v prvi vrsti organizacije kot take, dalje se bo razpravljalo o pokrajinskem zletu v Ljubljani ob priliki 70letnice Ljubljanskega Sokola, o ruskem Sokolstvu itd. Bratski gostje so dospeli v Ljubljano večeraj ob 17. uri s praskim brzim vlakom. Pozdravljeni v naši sredini!

ZAKLJUČENO ZASEDANJE BANOVINSKEGA SVETA

Banovinski svet je v noči od petka na soboto odobril novi proračun in včeraj končal svoje letošnje zasedanje

Ljubljana, 25. februarja. Banovinski svet je svoje delo tako pospešil, da je zaključil proračunsko razpravo že danes opoldne. Zato pa je včeraj zasedal ves dan in je imel seje dopoldne, popoldne in zvečer; večerna seja se je pre- tvorila v nočno, saj je bila končana šele ob 2. jutraj. Danes so se člani banovinskega sveta, med katerimi je le pet, šest Ljubljančanov, zopet odcepili na svoje domove.

Iz razprav na včerajšnji popoldanski in nočni seji prinašamo še najvažnejše podatke. Ko je bil odobren proračun tehničnega oddelka (ceste), je prišla na vrsto socialna politika.

Poleg obširnega poročila načelnika socialnega oddelka, ki je bil razdeljen pisмено med banovinske svetnike, je podal tudi načelnik finančnega oddelka ban. svet. Ivan Tavčar obširno poročilo. Uvodoma navaja, da se kulturnost naroda in države oca-

njuje v svetu s stankom njegove socialne politike. Benem je pa socialna politika me- rilo, v koliko se čuvajo v državi življenjski interesi najširših plasti naroda. Nato ob- ravnavala poročilo katastrofalno stanje po- kojinskega zavarovanja rudarjev, ki za- hteva intervencijo javnih činiteljev, raz- pravljala dalje o socialni bedi današnje mladi- ne, o preskrbi invalidov dela in se bavi z našo emigracijo. V deceniju 1920-30 je znašala po podatkih Delavske zbornice po- prečna letna emigracija v dravski banovi- ni 4800 oseb. Vse te delovne moči so na- šle svoj zaslužek v ostalih delih države in v inozemstvu, večinoma v Franciji, Nemci- ji in Holandiji. Vselej sološne gospodarske krize je pa v letih 1931 in 1932 izvoz naših delovnih moči popolnoma zastal. Leta 1932 se je vrh tega vrnilo iz tujine 1092 izseljen- cev s svojimi družinami. Pritisk na delovni trg je od meseca do meseca silnej- ši, brezposelnost vedno večja.

takega ugotovil, kar bi upravo ali uradnike moglo postaviti v slabo luč ali pa utemeljiti očitke, da se je mogoče malomarno gospo- ril o poverjenim denarjem.

Ban. svet. Lovšin reagira na kritiko dr. Roša. Občni zbor, v katerem so zastopani de- lejmalci in delodajalci, je pred tremi leti, ko je bilo še mnogo denarja na razpolaganje, sklenil zidati to veliko stavbo. Načelno in upravnih odbor sta in sklep izvršila. Sklep je bil potrjen od ministra za socialno politiko. Preko tega ne moremo iti. Nebohtičnik stoji in mi gledamo na to delo s ponosom. Zavod izkazuje 16 milijonov izgube na državnih papirjih. Zavod mora nalagati en del svojih sredstev v papirjih, en del v nepremičninah, z ostalim delom daje kredite. Po likvidaciji avstro-ogrske monarhije je zavod ostal popolnoma prazen. Dobil je le nekaj zabojev voja- nega posejila. Velike krasne stavbe so ostale v Gradcu, na Dunaju in v Trstu. Mi bomo še naprej nalagali denar v državnih papirjih, v hišah in v kreditih. Na večja varnost se doseže, da se denar naloži enakomerno na različne načine. Zidali smo v Mariboru hišo za preko 12 milijonov, danes nismo komaj 1/2. Stavba na Miklošičevi cesti je nosila do zadnjega neto 9%. Vsaka stavba ima svojo vrednost. Ne sme se tako pavšalno oboeati kakšna akcija. Pred 3 leti je bilo javno pove- dano, da je občni zbor sklenil zgradbo nebohtič- nika. Tedaj bi bil lahko vsak se javil in protestiral, sedaj je prekasno.

Na to je bil pri glasovanju sprejet prora- čun oddelka za trgovino, obrt in industrijo, enako je bilo brez debate sprejeto nadaljnje poglavje: komisija za agrarne operacije in zadnje poglavje: rezervni kredit.

Proti uradniškemu kuluku

Ban. svetnik Tavčar je predložil resolucijo za ukinitev kuluka, ki ga morajo javni nameščenci še vedno plačevati, čeprav ga je banovina pravčasno odpravila za svoje potrebe. Po zakonu o samoupravnih cestah morajo namreč javni nameščenci kuluk pla- čevati kljub ukinitvi. Javne uslužbence težje prenašajo prevelike javnih bremen drugih davčnih zavezancev. Ta stan je torej prehudo obtežen. Njihovi prejemki pa komaj zadostja- jo za kritje najnujnejših potrebščin. Zato predlaga resolucijo, naj se ta anomalija od- pravi in tudi javni nameščenci oproste kul- kula. Do sedaj pobrani kuluk naj se pred- kaže banovinskemu bednostnemu skladu kot prispevek javnih uslužbencev za pobiranje brezposelnosti.

Resolucija je bila sprejeta soglasno.

Banovinske davščine

Na večerni seji je banovinski svet takoj po odobritvi izdatkov banovinskega proračuna pričel razpravljati o dohodkih.

Za leto 1933. se bo po predložitvi večine fi- nančnega oddelka pobirala na vse neposred- ne davke 35-odstotna obča banovinska da- včina in 25% nadomestna cestna določila. Razen tega se bo pobirala na ozemlju zdu- ženih zdravstvenih občin 10-odstotna doka- la da na vse neposredne državne davke.

Banovinska trošarina na vino bo znašala 1 Din od litra, na pivo 60 Din od hektolitra, na esence, ekstrate in cetera olja z alko- holom 400 Din od 100 kg, na likerije in spirit 7 Din od hektolitrske stopnje, na žganje pa 5 Din od hektolitrske stopnje.

Na porabo ooljkove kisline se bo po- birala banovinska trošarina 5 Din od kilogra- ma za proizvodnjo brezalkoholnih pijač in 2,50 Din za ostale namene. Za porabo mine- ralnih vod znaša trošarina pri stekleniča- nju 1 litrom vsebine 0,20 Din, pri stekleniča- nju od 1 do 2 litrov 0,30 Din, pri večjih ste- klenicah pa 0,20 od vsakega začete litra vsebine.

Trošarina za polnoščno ooljne kisline zna- ša 3 Din od 1 kg 100% jakosti. Trošarina za kvas znaša 2 Din od kg. trošarina za pne- matiko znaša pri motornih 75, pri ostalih mo- tornih vozilih za 100% banovinske davščine na motorna vozila. Na državno trošarina na bencin in mešani bencin, se po- bira banovinska določila 100 Din od 100 kg.

Trošarina za porabo električnega toka v industrijske namene ostane ista kakor lani, za razveševanje pa se uvede enaka stopnja 15 par od kilovatne ure. Trošarina na premo- go znaša za kosovce 5 Din, grabovce 3 Din, za lignit pa 50% manj kakor rjavi. Banovinske tekse za zabave ostanejo dosedanje, uvede pa se 40-odstotna določila na državno vese- lišno takso. Banovinska taksa na sešino gozdov znaša 2% od prodajne cene lesa ali od vrednosti posekanega lesa, namenjenega za prodajo. Banovinska davščina na lovšča znaša 10% od letne zakupnine in poleg tega še 25 par od vsakega hektarja lovšča. Dav- ščina na ribolove znaša 25% letne zakupni- ne. Od vsakega krenova neopremljenega se po- bira 1% taksa. K preživalni dopolnilni prenos- ni taksi se pobira 50-odstotna banovinska določila. Od vsakega trsa šmarnice se pobira davščina po 0,15 Din. Banovinska taksa na na motorna vozila ostane ista kakor lani. V ostalem se banovinske davščine ostale ka- kor lanske leto.

Nova je banovinska davščina na izkori- ščanje vodnih sil, ki znaša 30 Din od kon- ske sile na leto, oziroma pri elektrarnah, ki jim služi vodna sila za pogon 1,5 pare od vsake kilovatne ure, dokler ta davščina pri elektrarnah ne vrste ne doseže zneska, ki odgovarja obdavčenju 30 Din na konisko al- lo leto. Pri prirediteljskih vodnih napravah izpod 10 konjskih sil predvsem pri žagah in mlinih se odmeri davščina pavšalno po šte- vilu reži, oziroma kamnov in sicer za prvi list oziroma težaj 50 Din na leto, za vsak nadaljnji list oziroma težaj 25 Din, kar ve- lia največ za štiri težaje, oziroma liste. Dav- ščine ne plačujejo naprave, ki služijo zaseb- nemu kmetijskemu gospodarstvu, od kate- rega se ne plačuje davka na poljstva, vodne naprave za proizvajanje električne energije, ki je že obremenjena z banovinsko trošar- no, v kolikor se tok ne oddaja družim proti odškodnini, ter končno točne naprave, ki služijo in neposredno za humanitarne, sani- tarne in melioracijske namene. Nadalje je

Ivan Tavčar, Biroša, Stane Vidmar in Janžekovič.

Končno je bila odobrena tudi v celoti finančna uredba za izvajanje proračuna. Pri postavitvi o najemnih ali banovini- ski svetnik dr. Roš v podrobnih debati predlagal resolucijo, naj banovinska upra- va prepusti vojašnico kralja Petra I. v Ljubljani v last vojnemu erarju ter pri tem skuša doseči primerno protidajatev z zamenjavo objektov ali pa v obliki držav- ne dotacije k banovinskemu proračunu.

Resolucija o pospeševanju kmetijstva

Ban. svet. Janžekovič je predlagal naslednjo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta:

»Kmetijski stan se nahaja v težkem po- ložaju ter hudo občuti gospodarsko krizo

zaradi pomanjkanja denarja, nizkih cen kmetijskih pridelkov in nesorazmerno visoki cen najpotrebnejših industrijskih pro- duktov. Zato naj gre vse pospeševanje kmetijstva v banovini v tem pravcu, da se vse panoge kmetijske produkcije kvalite- no dvignejo do najvišje stopnje in da se z intenzivnim gospodarjenjem usposobi in iz- koristi sleherna ploskev v banovini za po- tjelelsko proizvodnjo. Gospodarska politika države pa naj upošteva povsod in vsi- kdar zlasti potrebe širokih kmetijskih slo- jev, da se jim olajša položaj in omogoči ne le eksistenca, temveč tudi rentabilno gospodarjenje. Pri tem naj se ima predi očni, da je povenitev kmetijskega kredita, pospeševanje zadružništva in znižanje cen industrijskih produktov bistveni predpogo- ji za omiljenje kmetijske krize.

Seja je bila zaključena ob 2. ponoči.

Zaključna seja

Ljubljana, 25. februarja.

Danes popoldne je bila zaključna seja letošnjega zasedanja banovinskega sveta. Seji je nekaj časa prisostvoval tudi minister za socialno politiko g. Ivan Pucelj, ki ga je g. ban. ko je ob 10. otvoril sejo, tonlo pozdrav- ljal. »Zdi se mi, je rekel ban. dobro zname- nje, da imamo na zadnji seji, ko smo izvršili delo okrog proračuna, ki se imenuje z vse- pravico socialni proračun, v naši sredi in mi- stra, kateremu bomo imeli priliko predložiti naše težnje in želje. Zato sem zadovoljen, da g. minister prisostvuje seji, in ga v imenu vseh banovinskih svetnikov še enkrat toplo pozdravim.

Ban. svet. Ivan Tavčar pozdravlja tudi s svoje strani g. ministra, ker ima banovin- ski svet priliko, da prisotnemu ministru predloži svoje vloge, ki večinoma spadajo v njegov resor. Velik del naših razprav se je gibal okrog vprašanja, kako pomagati ban- novnemu ljudstvu. Vsi poročevalci so ugotovili, da je naše ljudstvo povsod v veliki stiski, na kmetih, v industrijskih krajih, po trgih in mestih. Ugotovili smo številne brezposelnih in prišli do strahnih števil. Zato smo skla- nili, da pokrenemo akcijo v pomoč bednim in v to svrhu uvedemo davščine, ki bi naj vrge 23 milijonov za omiljenje brezposel- nosti. Pred vsem nam bi se iz nabrane dena- rja izvršila razna investicijska dela, da pomagamo brezposelnim do skromnega za- služka. Le v drugi vrsti bi se dajale tudi di- rektna podpora. Fond bo uravljaval g. ban. s sodelovanjem oddelka, izvoljenega iz sre- de banovinskega sveta. Zavedamo se dolgoro- nosti svojih sklepov. Mislimo pa, da v inte- resu našega reneva ljudstva smemo ap- lirati na vse tiste, ki se lahko dajo. Prosimo Vas, g. ministri, da te naše predloge za- varuate in podpirate, in srečni bomo, če bo- mo tudi v Beogradu v najkrajšem času naši razumevanje za naše delo in bo tudi central- na vlada pristala na naše sklepe.

Nagovor ministra Pucelja

Minister g. Pucelj, nardušeno aklamiran, se je zahvalil za pozdrav in izrazil svoje ve- selje, da je slišal prizadevanja banovinskega sveta. »Ker sem že preko 14 mesecev vodja svojega resora, je nadaljeval g. ministri, me je zelo zanimalo, kako rešitev ste našli v tem problemu. Tudi jaz sem se intenzi- vno bavil s tem vprašanjem, pri katerem mo- rajo sodelovati vsi faktorji, država, banovi- ne, arezi, občine in privatne organizacije. Slovenija je po svoji geografski leži in ker je močno industrializirana, ena najbolj bed- nih pokrajin, zato je potrebna podpora. Va- še ideje se ujemaajo z mojimi, da se sred- stva za tako akcijo pošljejo pri socialno naj- krenkejših. Mene izredno zanima, kako ste našli rešitev tega problema. Zavzel se bom skupaj z našo delegacijo za Vaše predloge z vso silo, da dobim odobrenje Vaših sklepov. Našlo se bo najbrž mnogo takih, ki bodo protestirali, vendar ne pojmiyo prav svojega položaja, kajti če kaj zavržejo, ščitijo sami sebe. Ker sem še drugod zadržan, ne zam- rite, da vas zapuščam in Vas še enkrat po- zdravljam.

Toplo pozdravljen od navzočih je nato g. ministri odšel.

Naredba za pobiranje brezposelnosti

Ban. svet. Lovšin ni mnenja, naj bi vo- ljeni odbor bila eksekutiva banovinskega sveta za upravljanje brezposelnega fonda. G. ban. naj skliče ponovno banovinski svet za kratko zasedanje, čim bo naš predlog od finančnega ministra sprejel. Na tem zaseda- nju naj bi odbor prejel smernice, kako naj se uporablja fond.

Ban. svet. Tavčar predlaga, naj se v včeraj izvoljeni šestčlanski odbor izvoli kot zastopnik delavstva še Rudolf Golouh. Pred- loz je bil sorjet.

Ban. svet. Tavčar je potem v daljšem govoru razljal načela, na podlagi katerih naj bi banska uprava izdala naredbo za pobir- anje brezposelnosti. V vsakem kraju, v vsa- ki občini banovine naj se osnuje odbor, ki naj vodi evidenco o brezposelnosti, zbira sredstva ter daia iniciativne nasvete, kako naj bi centralni odbor pomagal. Taki odbori so v posameznih občinah že ustanovljeni in dobro funkcionirajo. Gre za to, da vsi ti or- bori doka enaka navodila za svoje poslovanje in neko sankcijo, da so oficijozni faktorji, na katerem se bo banska uprava v vsakem slu- čaju lahko obračala. Naredba naj ima mal- družim tudi predp, da se v vsaki občini izvede popis brezposelnih, da vsak brezpo- selni dobi legitimacijo, na katero se vpiše vsakokratna podpora. Najostreje mere mo- rajo biti predvidene za notorične delomr- neže in nadaljnje mere proti pokličenemu be- račanju. Banska uprava naj na teh načelih v najkrajšem času sestavi in izda tako na- redbo. Predloz je bil sprejet.

Resolucija o ureditvi denarnega prometa

Nato je bila sprejeta resolucija, predložena od ban. svet. Vidmarja za ublažitev kri- ze v trgovini in industriji, z dodatkom dr. Roša, glede nalaganja denarja v papirno- varnih zavodih. Banovinski svet dravske banovine ugo- tavlja, da so omilitelj, počevanje obrato- vanja, brezposelnost in splošna beda ši- rokih ljudskih mas najtežje zadeli baš drav- sko banovino, kot najbolj industrializirani del naše države, to pa ne zaradi po- manjkanja naročil podjetij, ampak zaradi nedovoljevanja kreditov naši obrti, trgo- vini in industriji in pa zaradi nelikvidno- sti naših denarnih zavodov. Ta brezpo- selnost in beda sta zavzela dimenzijo, ki v nujnem javnem interesu zahteva nuj- ne remedijske.

Pri tem položaju vidi banovinski svet dravske banovine edino izhodišče iz naj- hušje krize in brezposelnosti ter prvi ten- ni korak v normalno stanje v tem, da se naše regulativne, papirno varne in za- družne denarne zavode napravi zopet ti- kvidno.

Banovinski svet dravske banovine je mišljenja, da ima dravska banovina po ob- segu svojega denarnega prometa pravico pričakovati, da bodo drž. denarni zavodi zlasti Drž. hipotekarna banka in Poštna hranilnica stavili denar, ki se nahaja v njih iz naše banovine na razpolago v okvi- ru potrebe našim zavodom in za potrebe tukajšnjega gospodarstva, zlasti pa da bo Narodna banka dovoljevala kreditov za obrt, trgovino in industrijo dravske bano- vine prilagodila faktičnim potrebam tuka- jšnjega področja. V to svrhu naproša ba- novinski svet dravske banovine gospoda bana

1. da v dosego teh nujnosti javnega in- teresa intervenira pri vseh v poštev pri- hajajočih ministrih in jih o tem soglas- nem našem pričakovanju obvesti, in

2. da ustvari iz prizadetih interesiranih krogov poseben kolegialen organ za drav- sko banovino, čigar naloga bo, da tako- kreditne v konkretnih primerih za posame- zne zavode izposluje ter stavlja centralni vladi predloge za sanacijo našega denar- stva in usmeritev kreditne politike.

3. Kraljevsko vlado naprošamo, da v od- pomot vladajočega pomanjkanja denarja, ki je zopet eden poglavitnih vzrokov go- spodarske krize v dravski banovini, s spre- membo tozadnega zakonskega določila ponovno dovoli neomejeno nalaganje jav- nih in pupilarnih denarjev v pupilarno var- nih denarnih zavodih naše banovine, po- sebnost pa še prosimo gospoda ministra za trgovino in industrijo, da izda na podlagi pooblastila v finančnem zakonu za leto 1932-33 nujno odredbo, da smejo ostati taki že vložen kapitali v naših pupilarno varnih denarnih zavodih.

Dodatna resolucija dr. Roša se glasi:

Kraljevsko vlado naprošamo, da v od- pomot vladajočega pomanjkanja denarja, ki je zopet eden poglavitnih vzrokov go- spodarske krize v dravski banovini, s spre- membo tozadnega zakonskega določila ponovno dovoli neomejeno nalaganje jav- nih in pupilarnih denarjev v pupilarno var- nih denarnih zavodih naše banovine, po- sebnost pa še prosimo gospoda ministra za trgovino in industrijo, da izda na podlagi pooblastila v fi- nančnem zakonu za leto 1932-1933 nujno odredbo, da smejo ostati taki že vložen kapitali v naših pupilarno varnih denarnih zavodih.

Resolucija o dekoncentraciji

Nato je bila izvoljena deputacija, ki naj se zglasi v Beogradu na kompetentnih mestih, da doseže odobrenje proračuna. V deputacijo so bili izvoljeni Vidmar, Tavčar, Zadravec in Bajuk.

V deputacijo, ki bo izročila Nj. V. kralju adresu, je bil izvoljen kot zastopnik banovinskega sveta Matija Goritar.

Na predlog b. s. Ivana Tavčarja je bila so- glasno sprejeta naslednja resolucija glede zakona o dekoncentraciji:

»Banovinski svet pozdravlja napored vla- de, da se bo v najkrajšem času začelo z iz- graditvijo banske uprave in banovinske sa- mouprave na bazi dekoncentracije. Banovi- ski svet smatra, da je v interesu vseh slojev našega naroda in v interesu hitrejšega, s potrebami ljudstva skladnejšega poslovanja administracije nujno potrebna dekoncentra- cija uprave s prenosom vsih onih kompe- tentne na banovine, ki z vidika varovanja enotne državne politike ne zahtevajo cen- tralne obravnave.

Zaključek

Podban dr. Pirkmajer se zahvaljuje g. banu za besede priznanja in pohvale, iz- rečene v otvoritvenem govoru na naslov banovinskega uradništva, ki bodo bodrilo vplivale. Zahvaljuje se tudi za priznanje, ki ga je v tem oziru izrekel tudi banovinski svet. Kot predsednik banovinskega šolskega sveta se še posebno zahvaljuje banovinskemu svetu za pohvalo in priznanje izrečeno učitelstvu, ki pravilno razume svojo funkcijo med narodom.

Ban. s. Tavčar je v imenu vsega ban. sveta izrekel g. banu zahvalo, da je pristal na tako demokratični način obravnavanja proračuna. Obenem ga je prosil, naj vse ogrozno in dragoceno gradivo, ki je bilo zbrano za proračunsko razpravo in med njo, Z željo, da bi za prihodnje zasedanje bila že izvedena upravna dekoncentracija in ba- novinska samouprava, se poslavlja od bana in članov banovinskega sveta.

Predsednik Zupanske zveze Babič se za- hvali banu za podpora, ki jo je podelil zve- zniemu organu. Samoupravi in apelira na svoje tovariše, naj propagirajo Zupansko zvezo.

Zastopnik Kočevja dr. Sajovic je v dalj- šem govoru opisal prepaš gospodarstva v Kočevju ter prosil g. bana, naj energično po- seže vmes in odredi, da se vendar enkrat napravi red.

Ban dr. Marušič je izjavil, da bo napel vse svoje moči, da bo proračun čimprej pot- rjen, in da bo gledal, da bo proračun dose- gel maksimum koristi za ves narod. Zahva- ljuje se vsem članom banovinskega sveta za vneto in požrtvovalno sodelovanje ter za

Trgovina, obrt in industrija

Po večernem odmoru je kmalu po 21. uri g. ban otvoril tretjo včerajšnjo sejo. Nadalje- vala se je specialna debata o proračunu za trgovino, obrt in industrijo.

Ban. svet. Stane Vidmar je predložil re- solucijo, ki zahteva radikalne ukrepe za oblažitev krize v trgovini, obrti in industriji. G. ban je mnenja, da gre resolucija preko kompetence banovinskega sveta. V kolikor epadajo zahteve v kompetenco banovine, jih sprejema, v kolikor pa presega to kompe- tentno, vzame resolucijo na znanje in jo bo posredoval na kompetentna mesta.

Podban dr. Pirkmajer ugotavlja, da banovinski svet ni homogen, zato ne bi mo-

krasno harmonijo, ki je vladala ves čas razprave. Izreka ponovno vsem članom svoje pozdrave.

Ob 11. predpoldne etla bili seja in z njo letošnje zasedanje obovininskega sveta zaključeni.

V referatih zastopnikov banske uprave in poročevalcev finančnega odbora ter v govorih članov banovinskega sveta je

zbrana občila za vso javnost zanimivih podatkov, pomembnih predlogov in uvaževanja vrednih nasvetov. Ker se je razprava vršila tako forsirano, smo se morali pri poročevanju omejiti le na najpomembnejše, pač pa bomo v prihodnjih številkih prinesli še to in ono iz dragocenega gradiva, ki ga je dala proračunska razprava banovinskega sveta.

Gospodarstvo

Stanje Narodne banke

Po izkazu 22. t. m. se je nasproti stanju 15. t. m. povečala podlaga za okroglo dva milijona na 1943.16 milijona Din. Devize, ki se ne štejejo v podlago, so v istem času narasle za 0.57 milijona na 15.43 milijona Din.

Otok bankovcev se je zmanjšal za 59.95 milijona na 4532.48 milijona Din. Zmanjšanje obkopa prihaja od povečanja obveznosti na pokazanje, ki so porasle za 68.27 milijona na 930.55 milijona Din. Lani v istem času je zmanjšal obkopa 4717.29 milijona Din, je bil torej za 184.81 milijona Din večji kakor letos.

Otok in obveznosti na pokazanje znašajo skupno 5463.03 milijona Din in so kriti v zlatu in devizah s 35.56 % (za 0.02 odstotka manj kakor po izkazu 15. t. m.). Zlato kritje samo znaša 32.24 % (za 0.05 odstotka manj).

Stanje Narodne banke 22. t. m. je bilo po glavnih postavkah naslednje (v milijonih Din): v oklepajih razlike nasproti 15. t. m.): Aktivna: podlaga 1943.16 (+ 2.00), od tega v zlatu 1761.42 (+ 0.01), v tujih valutah 2.36 (+ 1.51) in v devizah 179.38 (+ 0.47); devize, ki se ne štejejo v podlago 15.43 (+ 0.57); kovani denar 183.59 (+ 11.15); posojila na menice 2057.19 (- 0.97); lombard 343.60 (- 0.25); stari državni dolg 1810.41 (+ 0.20); začasni avans državi 600.00 (0); obkopi bankovcev 4532.48 (- 59.95); obveznosti na pokazanje 930.55 (+ 68.27); od tega nasproti državi 20.32 (+ 11.64); po živornih računih 331.42 (+ 19.70) in po raznih računih 578.81 (+ 36.93); obveznosti z rokom 1335.15 (- 14.85).

Gospodarske vesti

Tarifa za rude in gradbeni material. V prostorih beogradske Industrijske zbornice bo 27. in 28. t. m. druga anketa članov tarifnega odbora. Na dnevnem redu bo razprava o tarifi za rude in gradbeni material. Naloga te ankete komisije je, da dobi neposredno od gospodarstvenikov mišljenje glede predloga nove tarife.

Sestava seznama strojev in strojnih delov, ki se izdelujejo v državi. Ministrstvo trgovine in industrije namerava v smislu pripombe 4. k XV. delu carinske tarife revidirati seznam strojev in strojnih delov, ki se izdelujejo v državi. Tovarne in obratovalnice, ki izdelujejo stroje in strojne dele, navedene v omenjeni pripombi, poziva Zbornica TOI v Ljubljani, da pošljejo ministrstvu trgovine in industrije, kolikor tega še niso storile, najkasneje do 5. marca podrobno podatke, katere predmete izdelujejo v svojem obratu iz pripombe 4. k XV. delu carinske tarife. Poleg seznama predmetov, ki jih izdelujejo, naj pošljejo še podrobne tehnične podatke s prostskimi (skizmi) itd. in navedbo, koliko je znašala njihova produkcija v lanskem letu in koliko znaša celotna kapaciteta njihovega obrata. Prav tako naj posreduje navedbo za vsak posamezen predmet, ali in kaj imajo pripombe glede na zaščito domače produkcije.

V trgovinski register se je vpisala tvrdka: Kopušar Martin, trgovina v mešanem blagom in deželni prideli na drobno v Celju.

Konkurz je razglašen o imovini Pra. protikove Jerice, posestnice in gostilničarke v Marenbergu (prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Marenbergu 4. marca ob 9.; oglašitveni narok 31. marca ob 9.) in o imovini Prve južnoslovenske vinarske zadruge, r. z. o. z. v Celju (prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Celju 2. marca ob 9.; oglašitveni rok do 22. marca; ugotovitev narok 30. marca ob 9. uri).

Poravnano postopanje je uvedeno o imovini Prežlja Jakoba, posestnika in ključavničarskega mojstra v Novem mestu (narok za sklepanje poravnave pri okrajnem sodišču v Novem mestu, soba 58., 6. aprila ob pol 11.; rok za oglasitev terjatev do 23. marca).

Borze

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 25. februarja.

Ta teden so na naših borzah popustili razen Curiha vsi devizni tečaj, kar je znamenje, da se je dinar mednarodno okrepil. Devizni promet je znašal v tem tednu na ljubljanski borzi 2.34 milijona Din nasproti 2.40, 2.11, 1.89 in 1.97 milijona v predhodnih tednih. Avstrijski šiling se je zaključil ta teden v privatnem kliringu po 9 do 9.30 dinarja.

Na efektivnem tržišču ljubljanske borze je bila tendenca mirna ob slabem zanimanju. V tem tednu je bil po daljšem presledku perfekturno manjši efektivni zaključek, in sicer 23. t. m. v 7% investicijskem po 43. Ta papir je bil nuden od ponedeljka dalje po 46, 47 in 45, medtem ko je bila njegova denarna notica v tem času 44 in le v torek 45. Na ponedeljskem borznem sestanku je notirala Vojna škoda 198 (denar) in 202 (blago), včeraj pa za nekaj točk višje (200 do 205), a med tednom 197 (denar) in 200 (blago). V Blairovih posojilih ni bilo prometa; notice pa so bile nastopne: 8% Blair 39 denar, le predvčerajšnjim 38, a 40 blago na prvih dveh in včerajšnjem borznem sestanku; v 7% Blairu je beležilo denar 36, le v torek 36.50, blago pa 38, 37.50, a 37 od srede dalje. Za Trbovlje je bilo blago skozi ves teden 150, a denar 145.

Na lesnem tržišču ljubljanske borze je tendenca še vedno mlačna. V letošnji zimi se je pričela ponovno produkcija prago, in sicer takih, ki se rabijo doma za naše železnice, in takih, ki se izvažajo v Italijo. Dimenzije za naše železnice so v hrastovini nastopne: 2.60, 16.26, 16; 2.50, 15.25, 16; 2.50, 15.25, 14; 2.30, 14.22, 14; 2.30, 14.20, 14; 1.70, 14.20, 14; v bukovini pa 2.60, 16.26, 16. Da ustrezajo pragi predpisanim zahtevam, se mora pri produkciji posebno paziti na mere, da so natančno take, kakor so zgoraj označene, ker se na dimenzije polaga največja važnost. Izdelujejo pa se pragi namo iz lesa zimske sočnje, iz zdravih ste-

bel, ki niso trhla, gnila, zimasta ali mušičava. Tak les se mora iz produkcije popolnoma izključiti. Za izdelavo prago cer ni uporabljen. Pri bukovi prago se mora produkcija tako urediti, da pridejo ti pragi še pred poletnim časom v impregnacijo, ker sicer obstaja nevarnost, da se skvari in tudi zelo popokajo. Bukovi pragi se morajo izdelovati v času od 1. oktobra do konca marca. Pri hrastovih pragovih so tolerirana zdrava beljava. Pri prevzemu prago se pa zahteva, da so lepo zloženi in očiščeni.

Na efektivnem tržišču zagrebške borze je bila vojna škoda malo čvrstješa. Za kaso se je zaključevala: v torek po 197, 198 in 200, v sredo po 197, v četrtek po 198 in 200 in včeraj po 200 in 201. Za februar je imela naslednje zaključke: v torek po 195 in 200 in v četrtek po 197 in 200. Včeraj je zabeležila tudi zaključek za marec po 198, 7% investicijsko se je zaključevalo med tednom po 45 in 44, 6% begluške po 31.50, 21 in 31.75, 7% Blair po 37.50 in 36.75, 8% Blair po 39, 4% agrarne pa po 23. Od industrijskih vrednot je imela samo Sečarana Osijek v sredo zaključek po 150. Od bančnih vrednot je zaključevala Privilegirana agrarna: v ponedeljek po 221, v torek po 222 in 223, v sredo in četrtek po 223 in 224 in včeraj po 224. Ta vrednota kaže torej nekoliko čvrstješo tendenco.

Curih. Pariz 20.24, London 17.4950, New York 513.25, Bruselj 72.10, Milan 26.24, Madrid 42.60, Amsterdam 207.50, Berlin 122.75, Dunaj 72.0450 (59.15), Sofija 3.74, Praga 15.24, Varšava 57.70, Atene 2.90, Bukarešta 3.08.

Dunaj: Staatseisenbahngesell. 13.55, Alpina-Mont. 11.70.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago (25. t. m.). Začetni tečaji: pšenica: za maj 47.75, za julij 48.125, za september 49.375; tršičica: za maj 24.625, za julij 26.50, za september 47.875; oves: za maj 16.50.

+ Winnipeg (25. t. m.). Začetni tečaji: pšenica: za maj 48, za julij 49.125, za oktober 50.375.

+ Novosadska blagovna borza (25. t. m.). Tendence neizpremenjena. Promet 28 vag Pšenica: baška, okolica Novi Sad, srednjegornjebaška, baška potiska, sremska 230 do 232.50; baška, okolica Sombor, gornjebanatska 227.50—230. Ječmen: baški in sremski 64/65 kg 110—115; pomladni, 66/67 kg 117.50 do 122.50. Tršičica: baška in sremska, garantirana, 66—68; baška, za marec, april-maj 70—72.50; banatska, garantirana, 64—66. Oves: baški in sremski 98—102. Moka: baška, banatska, 30c in 30g, 355 — 370; 32c 335 do 350; 35c 315 — 330; 36c 290 — 300; 37c 200 — 210; 38c 90 — 95. Otrobi: baški in sremski 67.50—70; banatski 65—67.50. Fišol: baški in sremski, beli, 117.50—120.

Štaterske mošančke

stalno dobite po najnižji ceni pri GOSPODARSKI ZVEZI

Avtobus

za 24 oseb v najboljsem stanju, malo rabljen

naprodaj po ugodni ceni. Jugoškoda a. d. Zagreb, Martičeva ulica 13. 2797

PRIJATELJ GOSPODINJE

ki pristihi na kurivu do 60%, pospeši kuhanje za 30%, poveča toploto za 75%.

Zastopstvo: JELODVOR, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 2

Bralni krožek

„Kolektor“ (Pogodnik Albin)

v Stražišču pri Kranju izposoja tu in inozemsko ilustr. časopise povsed. po nizkih cenah!

Zahtevajte prospekt! 2906

ZIVINA.

+ Mariborški svinski sejem (24. t. m.). Privoz komaj 15 repov, ki so bili vsi prodani. Cene: 7 do 9 tednov stari prasci 120 do 150, 3 do 4 mesece 250 do 380, 5 do 7 mesecev 450 do 480, kilogram žive teže 7 do 7.50, mrtve pa 10 do 11 Din.

VINO

+ Vinsko tržišče dravske banovine (25. t. m.) je še vedno nepovoljno in ne kaže še prave tendence za oživiljenje, ker ni likvidnega denarja. Še vinski veletrgovci si morajo nabavljati svoje zaloge od vinskih producentov deloma s hranilnimi knjižicami. Večje povpraševanje je po rdečem vinu, zlasti po dolenskem cvičku, ki zaradi tega dosega tudi razmeroma ugodne cene, in sicer 3 do 4 Din, prvovrstno blago pa tudi 4.50 Din za liter. Bela dolenska in bizelska vina mešanih vrst se plačujejo, v kolikor se sploh kupujejo, po 2 do 2.80 Din. Stajerska bela namizna vina mešanih vrst so po 2 do 2.50, boljša do 3 Din, šibkejša pa celo izpod 2 Din. Sortirana vina, kakor rizling, šipon (mozler), silvanec, burgundec, traminec in muškati silvanec, so po 3 do 4.50 Din, prav močna, 13 do 14 odstotna pa tudi po 5 do 6 Din. To pa le bolj izjemno in v prav majhnih količinah.

Razglas

V konkurzu LEKIĆ Bože se vrši dne 10. marca 1933 ob 11. uri dopoldne v Mariboru, Dravska ulica 8, prodaja vse zaloge krošnjarskega galanterijskega blaga sodno cenjenega na Din 43.185.— najboljšemu ponudniku. Ponudbe je staviti konkurznemu upravitelju Dr. Stajniku Mihaelu, odvetniku v Mariboru do gorenjega dne ter je najvišji ponudek takoj plačati v gotovini. Cenilni zapisnik in blago je na vpogled pri upravitelju. Proda se le cela zalog skupno. 2919

Zahtevajte takoj ponudbo

Mehanična tovarna opank in obutve

Petar M. Dumitrov, Pančevo

Najnovejši modeli dvokoles, otroških in igračnih vozilov, prevoznih triciklov, motorjev in šivalnih strojev. Velika izbira. Najnižje cene. Ceniki franko.

TRIBUNA F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozilov, Ljubljana, Karlovska c. 4.

Domača ZAVAROVALNA DRUŽBA

oddaja OKRAJNI ZASTOP za NOVO MESTO, CERNO-MELJ, METLIKO in BREZICE. Istočasno sprejema zastopnike v vseh večjih krajih na Dolenjskem. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Visoka provizija«. 2885

Oddaja delikatesne trgovine.

Cenjenemu občinstvu oziroma vsem mojim cenjenim gostom vljudo sporočam, da sem mojo delikatesno trgovino in zajtrkovalnico v Celju, Aleksandrova ulica 2, oddala gospe

ALOJZIJI SAVODNIK-BENEŠ.

Za obilen obisk se cenjenemu občinstvu oziroma mojim cenjenim gostom najpričnejše zahvaljujem. Ker ste mi izkazovali toliko let naklonjenost, prosim, da isto ohranite tudi moji naslednici, katero toplo priporočam.

Z odličnim spoštovanjem

2920

DOMENICA ZAMPARUTTI.

Celje, v februarju 1933.

Prevzem delikatesne trgovine.

Cenjenemu občinstvu vljudo naznanjam, da sem dne 21. februarja t. l. prevzela delikatesno trgovino in zajtrkovalnico v Celju, Aleksandrova ulica 2, od gospe

DOMENICE ZAMPARUTTI,

in bom isto v najlepšem redu vodila dalje.

Skrbela bom, da bom postregla s prvovrstnim blagom in po zmerni ceni, ter se cenjenemu občinstvu najtopleje priporočam.

Z odličnim spoštovanjem

2920

ALOJZIJA SAVODNIK-BENEŠ.

Celje, v februarju 1933.

Javljamo tužno vest, da je danes nenadoma umrl gospod

dr. Ferdo Kunej

bivši dolgoletni primarij tukajšnje bolnišnice

Pogreb se bo vršil v ponedeljek, dne 27. t. m. ob 16. uri popoldne.

Slovenjgradec, dne 25. februarja 1933.

Uprava in nameščenci javne bolnišnice v Slovenjgradcu.

FORD

rezervni deli iz malo rabljenega voza se ugodno prodajo. Tipa 29-31. Naslov z navedbo delov poslati na oglas. oddelek »Jutra« pod »Zelo ugodno«. 2904

VAŽNO!

ČASU PRIMERNO!

Pri nakupu angleškega in češkega sukna, modnega blaga in svile jemljemo v račun (do preklica) tudi hranilne knjižice prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov

A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA

Mestni trg 10.

2903

Pasovi — Modrci

za dame v veliki zalogi

20 cm visoki Din 60.—
25 cm » » 70.—
30 cm » » 75.—
35 cm » » 85.—
nedrčki iz šifona po Din 11.— in Din 15.— samo pri 2918

ADI BESEDNIK

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 6

Zastopstvo

tvrdke FRANJO POTOČNIK, KRANJ, pralnica, svetilolikačnica in barvarna je prevzela firma MAHKOTA, strojno pletenje, Celovška cesta 44, Spodnja Šiška. Cenjenemu občinstvu se toplo priporoča. Cene najnižje. Posrežba solidna.

Kaj je MATE?

MATE je neka čaju podobna pijača, ki se pripravlja iz posušenih listov brazilskega MATE-drevesa. Drevo MATE (Herva-Mate) gojijo na plantažah, na pogled je nekoliko podobno oranžinemu drevesu in uspeva samo na tleh, na katerih leži pepel pogorelih gozdov. Liste zberejo, jih prazijo po posebnem načinu v velikih MATE-podjetjih in pridejo tako na trg. Kakor liste kitajskega čaja, moramo tudi liste MATE-a politi z vročo vodo, da dobimo iz njih pijačo. — MATE ima s sladkorjem, kakor tudi brez njega, izvrsten okus. MATE se uživa sam ali s citrino, z whiskyjem, oranžeado ali z rumom. — MATE kot vsakdanja jutranja in večerna pijača ohrani družino zdravo in ne pomeni nobenih izdatkov, ker je cena sprito njegovih odličnih lastnosti, njegovega aroma, kakor tudi njegove razširjenosti kot prava ljudska pijača, zelo nizka. Zahtevajte ga povsod. 2886

National kontrolne blagajne

Tvorniško zastopstvo za dravsko banovino

LEON TAVČAR

Ljubljana

Streliška ulica 22, II. nad.

Prodaja proti ugodnim mesečnim obrokom. Pribor, popravila itd. Zahtevajte prospekt! 2874

ZAHVALA

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi našega nad vse ljubljene soproga, očeta itd., gospoda

Ivana Lončarja

kakor za poklonjeno cvetje se tem potom najtopleje zahvaljujem.

Posebno zahvalo izrekamo oč. duhovščini ter rodbini pl. Trnkoczy ter končno vsem, ki so blagega pokojnika v tako mnogobrojnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, dne 25. februarja 1933.

2905

Žaljujoči ostali.

Zapustil nas je v globoki žalosti naš iskreno ljubljani soprog, oče, sin, brat itd., gospod

Ciril Primožič

danes ob pol osmih zvečer po daljšem trpljenju, previde s tolažili sv. vere.

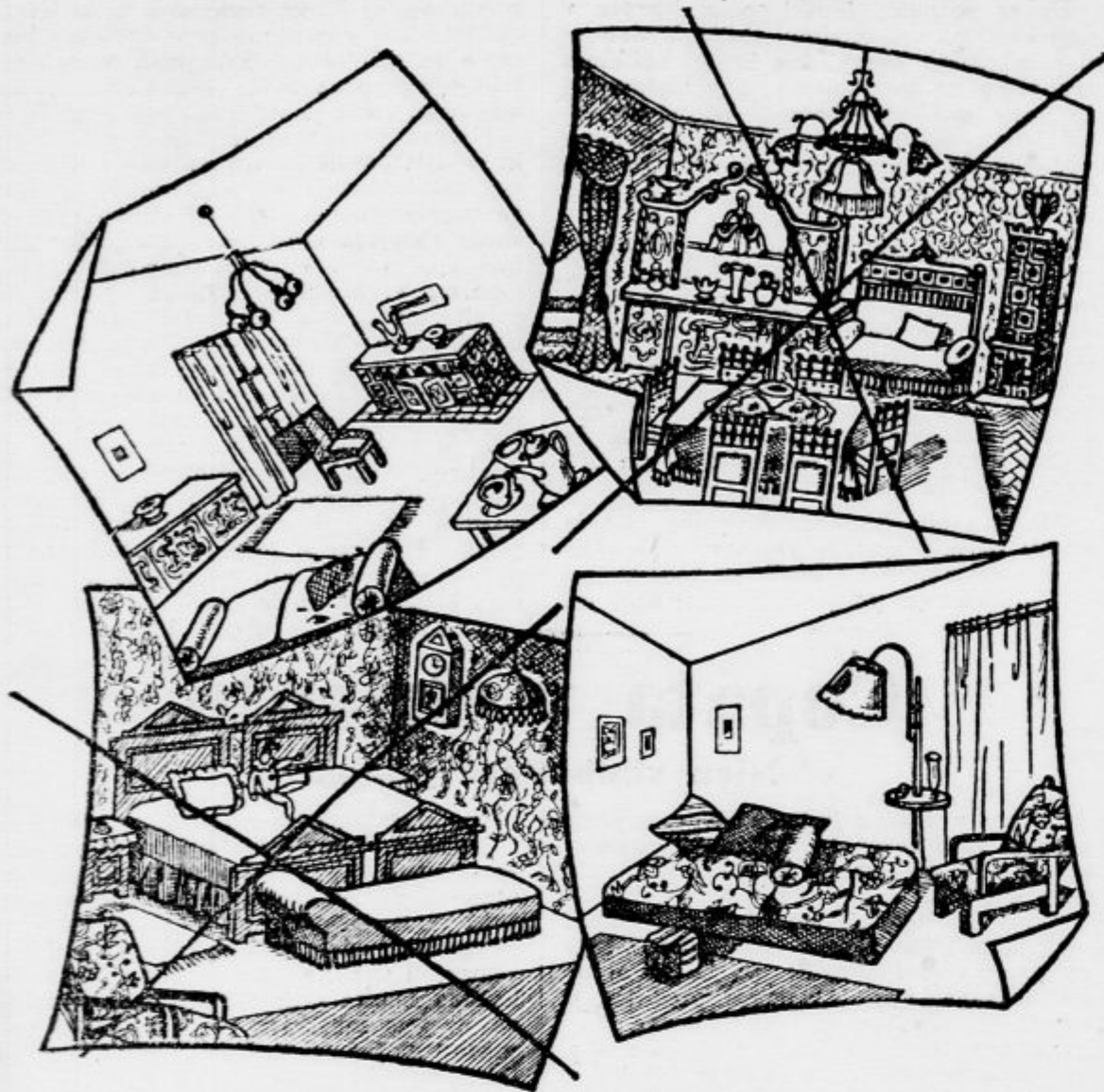
Pogreb se bo vršil v nedeljo, dne 26. februarja 1933 ob 4. uri popoldne izpred zavetišča Sv. Jožefa v Ljubljani na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 25. februarja 1933.

2905

Globoko žaljujoči ostali.

Kraljestvo mode

Modernizirajmo stanovanja

Seveda: mnogi bodo oporekali, češ zdi mi čas za to, da bi olepšali stanovanje, ko je denar preveč redek, da bi ga mogli žrtvovati za reči, ki niso neobhodno potrebne. Nasprotno pa mora vsakdo priznati, da je naš danes mnogo važnejše kakor prejšnje čase, da imamo lep in udoben dom. Težavne gospodarske razmere ne dovoljujejo človeku skoro nikamor izven doma. Zato smo večino večerov v tednu povezani na lastno stanovanje in hudo je, če nam stanovanje ne ugaša. Torej bi nedvomno bilo zgrešeno štediti pri lastnem domu, saj imajo nabave za domačijo trajno, življenjsko vrednost.

Če se ozremo po povprečnih stanovanjih našega mesta z dvajset, trideset let stariar postojnost, nas silno neprijetno dirajo naprejšnje nepotrebne in neleppe drobnarije, zatem pa preobiločnost takšnega stanovanja, ki učinkuje naravnost mučno. Tu najdemo strašno zveržene kose pohištva, »divane«, ki jih moramo označiti kot prava strašila, odvšilno izrezljane stole, ki so vse drugo, samo udobni ne; ogromni lustri so prepeti z barvastimi svilo ter neokusno »okrašeni« s pisanimi steklom, zastori pa so neleppe, skoraj bahavo drapirani. Premnoge drobnarije, vaze, srebrnina daje stanovanju videz tesnobe in preobiločnosti, da bi človek kar pobegnil.

Čujem premnogo, kako na tem mestu ugovarjajo: »Kako radi bi vržili iz stanovanja vso staro šaro in nadomestili z novim, modernim pohištvom. Toda za to je treba denarja, denarja in zopet denarja.« Če imate denar, seveda preureditev stanovanja ni nobena umetnost. Umetnost pa je, če moderniziramo stanovanje na ta način, da pustimo spretno in brez velikih stroškov predelati staro pohištvo.

Predvsem se moramo odreči rožasto ali vzorčasto poslikanim stenam. Moderna soba ima bele stene, ali kvečjemu poslikane v svetli, enotni barvi. Oglejmo si naši prvi dve skici:

Mizo, ki je prej stala sredi sobe in zavzemala preveč dragocenega prostora, postavimo v kot, kjer se bomo še bolj udobno počutili. Čopi, reše in pomponi namiznega prta morajo izginiti. Najbolje bo, če se namiznemu prtu sploh odpovemo, kajti najlepša je lepo polirana gola mizna ploškev. Strašne, izrezljane galerije starih stolov kratkoma odstranimo. Neizogibni divan starega stanovanja prav lahko izpremenimo v lepo, moderno zofo, če mu odstranimo zadnjo steno in neokusne proge s čopi. Buffet »oronom« zgornjega nastavka in dobimo lično omaro, kjer prav lahko spravimo vse jedilno orodje. Vsak strokovnjak vam napravi iz starega lustra novodoben komad z ličnimi steklenimi kroglasti. Zastori niso več drapirani, temveč

ravnji in mnogo doprinašajo k udobnosti stanovanja.

Pa tudi spalnica starega sloga je potrebna temeljite preureditve. Starim posteljam odvzamemo visoke noge in zgornje, nepotrebne nastavke. Tako dobimo na ta način moderne spalne divane. Če nočne omariče primerno znižamo, ustvarimo ljubke mafič omariče, ki jih moremo uporabiti tudi kot mizice pri divanu. Namesto prejšnje »zofe« si nabavimo moderen, udoben naslanjač. Pravilna razmestitev slik in lepa, enostavna svetilka dopolnjujejo dom našega časa.

Seveda pa tudi Rim ni bil pozidan v enem dnevu. Takšna preureditev stanovanja se more izvršiti postopoma, v enem, v dveh letih. Najvažnejše pa je: treba je pričeti!

Povsem spomladanske

so garniture na današnjih oblekah. Treba je namreč misliti na to, da jih bomo nosile pod toplim spomladanskim soncem, ki ne ljubi mračnih barv. Znano je, da so svetle garniture na temnih oblekah izredno mladostne in ljubke. Torej le na dan s stari-

mi, temnimi oblekami! Dajte jim svetel ovratnik in svetle manšete, pa bodo kakor nove. Mlavin so novi ovratniki iz ripsa ali pikčja, ki imajo obliko »infantnega« ovratnika ter so ažurirani in izrezani v meanderskem vzorcu. Originalne manšete

segajo prav do komolcev ter dopolnjujejo okusno celotni videz modela.

Pisane platnene živalice

so najlepše igrače za naše male, kajti platno ne ljubi prahu, kakor žamet ali flanela, ki se ponavadi uporabljata za takšne reči. Mnogo lažje kakor bi kdo mislil, more do-

bra mamica sama napraviti takšno igračo. Treba se je samo ravnati po določeni obliki, ko izrežemo živalico, in prav lahko je zadeti medvedka, piščka ali muco. Sešite oblike napolnimo z žaganjem ter jih preslikamo s pristnimi barvami za blaga in nova igrača za prve sončne dneve v parku je gotova!

„U. F.“ 1933 SPOKOJSTVO ZA DAME

Zdravniška posvetovalnica

D. Š. Izpuščaji, ki so nastali vsled rane v ustnem kotu so najbrže vsled infekcije tako trdovratni. Obsevanje bi bilo na mestu, ker žarki uničijo klice. — Zenitev. Brezopojno je potrebna pred ženitvijo preiskava krvi. Ker je bilo zdravljenje poplunoma zadostno in če se dosedaj niso javili nikakoli znaki obolenja, je pričakovati, da bo preiskava krvi negativna in da bolezen ne bo zapustila nobenih posledic. Za vsako sigurnost se pa lahko pred ženitvijo potrdi, če oni kuni. — F. K. T. Na rdeče lise na obrazu in rokah vplivajo zelo energično alkoholne raztopine solne, dušikove in salicilne kisline. Koža izpočeha še bolj pordeči, potem pa kmalu poblebdi. Pri uporabi moramo biti previdni, ker povzroča to zdravljenje vseh bolečin. Dobra zmes je: 3 gr solne kisline, 25 gr vinskega spirita, 25 gr rožne vode, 2 gr raztopljenega arabskega gumija. To pripravljeno zmes namažemo s četko na pordele mesta polti in jo narahlo tremo, da ostane le fina plast raztopine na koži. — L. V. F. Pri označenem srbenju je treba predvsem ugotoviti vzrok. Lahko je ta pojav posledica razloženih obolenj (sladkorna bolezen, rumenica, bolezn jeter, slaba prebava i. t. d.). Priporočamo Vam tople kopeli z žveplom in mazanje z alkoholom. — Neputnica. 1. Priporočamo preiskavo po strokovnjaku, da se ugotovi, če ni kakor organsko obolenje po sredi. 2. Masloba trebašne stene se odpravi z masažo, gimnastiko in primer-no dieto. 3. Pri mastnih laseh uporabljate alkoholne tekočine in dobro toaletno milo. — Obup. Priporočanje in razpečevanje antikonceptualnih sredstev je zakonom pre-povedano. Tudi umetna sterilizacija je dovoljena samo v primerih, kjer je zdravje v opasnosti. Znanja knjiga je van Velden »Die vol-kommene Ehe«. — B. A. Če Vam že enkrat izpahni roka tako rada skoči iz sklepa, je pazljivost edna pomoč. Obveza bi sicer pomagala, Vas pa tudi pri smučanju ovira-la. V poštev bi prišla še operacija zaradi katere je najbolje, če se obrnete na ortopedsko kliniko v Zagrebu na Šalati. — Obupanka. Iz vsega Vašega obširnega poročila se da sklepati, da Vase živčevje ni v redu. Zaradi posameznih pojavov ne bili že tako pri zdravnikih in Vam ne moremo evotovati drugega, kot da se držite njihovih nasvetov. Odvajalna sredstva morate večkrat menjati in uživajte preležno vegetabilno hrano. Pri hemoroidih so dobre sedede kopeli. Vsakako bi ugodno vplivalo na Vase splošno stanje sprememba okolice. — M. G. Obrnite se na oddelke za živčne bolezni splošne bolnice v Ljubljani. — Mate. Paragvanski čaj obstoji iz listov rastline Ilex para-guensis. Pod jezuitskim čajem se pa razu-me listje Chenopodija. Oba čaja vplivata po-mirjevalno in v običajnih količinah n'mata škodljivih posledic. — A. Z. 1. Pri nabrekli koži pod očmi je treba misliti na obolenje ledvic. 2. Pri močni želji se ogibajte jedkih jedi. 3. Odgovor pod F. K. T. — A. C. S psi-hanalizirajte in sugestivnim zdravljenjem se je mogoče dalo odopniti. Vaši duševni depresi-ji, ki obstoji v tem, da podcenjujete samega sebe. Priporočamo Vam preiskavo na

živnem oddelku splošne bolnice v Ljubljani. — P. M. B. Zdravnik, ki ga želite, je v Ljubljani in ta naslov zadostuje. — T. L. Zanesljivo in trajno odstranjenje dlačic se doseže samo z elektrolyzo. Poskusite pa že s sledečim praškom: Kalcum sulfida 20 gr, glicerinovae masti 10 gr, škrobne moke 10 gr, citronove esence 0,3 gr. — Z. G. Ker je Vaša bolezen na koži verjetno nastala vsled okužitve, Vam priporočamo, da obiščete am-bulatorij za kožne bolezni v Ljubljani. Mo-gelje bo potrebno tudi obsevanje.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

I. Kashdan je začel izdajati nov šahov-ski mesečnik. Pred menoj leži druga šte-vilka. Oblika ima kakor na pr. »Ljubljanski Zvon«, obsega pa 32 strani. Letna na-ročnina znaša 2 1/4 dolarja, časopis je se-veda pisan v angleščini in tudi šahovska notacija je angleška. Pododdelek te nove revije je posvečen bridgeu.

»The Chess Review« je zelo dober časopis. Več nego to. Zabaven je. Tako prinaša na pr. v svoji februarški številki obširno zbirko kurioznih šahovskih dogodiljaev, ki je tako skrbno sestavljena, da mora zabavati vsakega pravega šahista. V naslednjem prinašam nekaj teh čudovitih reči. Prav gotovo bom z njimi ustregel šahi-stom.

Znani F. Gutmayer je napisal več šahov-skih knjig. Napisal je tudi knjigo »Kako postaneš šahovski mojster«. Toda pomi-slite, kako kruta je usoda: Gutmayerju se nikdar ni posrečilo postati mojster.

Leta 1888. se je vršil v Nürnbergu nemški nacionalni mojstrski turnir. Tarrasch je tam igral z Gottschallom čudno partijo. Po 95. potezi je Tarrasch še imel vseh svojih osem kmetov. To se ni primerilo men-da še nikdar ne prej ne pozneje.

Nemška šahovska zveza je prirejala pred svetovno vojno vsaki dve leti velike mednarodne šahovske kongrese z mojstr-skimi turnirji. Leta 1910. se je prijavil v Hamburgu tudi Yates. Prvikrat je šli med mojstre. Dr. Tarrasch, ki je imel v zvezi veliko besedo, se je upiral novincu. Trdil je, da Yates še dolgo ne bo dovolj močan za mojstrski turnir.

Nemški vele mojster ni prodir. Yatesa so pripustili. Toda, Tarrasch je imel vendarle prav. Yates je v turnirju dobil samo eno partijo — proti dr. Tarraschu.

Tej zgodbi moram dodati drugo, ki jo »Chess Review« ne pozna. Leta 1906. sem se prijavil v Nürnbergu k mojstrskemu turnirju nemške šahovske zveze. To je bila moja prva prijava. Zaprotil sem dr. Tarrascha za pomoč. Ustregel mi je. Spre-jeli so me.

Začel sem nesrečno. Zgubil sem prvi dve partiji. Po drugi stopi Tarrasch k meni in mi potrka na ramo: »Ne dajate mi sramo-te mladi mož, sicer bom blamiran s svo-jim priporočilom. Glejte, da dobite parti-jo.«

Naslednjega dne naju je žreb posadil k isti šahovnici. Ustregel sem veljkemu nem-skemu mojstru. Zmagal sem. Z najlepšo partijo turnirja celo. Dr. Tarrasch pa ven-dar ni bil zadovoljen z menoj.

Pred svetovno vojno so vsako leto Ame-ričani z Angleži igrali tekmo na desetih deskah. Angleži so seveda sedeli pred šahovnicami v Londonu. Američani pa v New Yorku. Direktna brzojavna zveza je prenašala poteze sem in tja. Od tod ime »kabelska tekma«.

Pa se je leta 1900 primerilo, da je An-glež Bellingham dobil težko pozicijo in zgubil voljo za težavno obrambo. Oddal je brzojavko: »Vdam se.« Komaj je odšla, prejme Bellingham nasprotno brzojavko: »Ponujam remi.« Grom in strela!

Ameriški prvak F. J. Marshall je v ja-nuarju l. 1922. igral ogromno simultanko. Celih 155 partij! Seveda njegovi nasprot-niki niso bili najjačji igralci. Marshall je zmagal 126-krat, 21 partij je bilo remi. Samo osem partij je mojster izgubil.

Presenetljiva je časovna dolžina te veli-kanske simultanke: samo 7 ur in 15 mi-nut. Čudežno pa vse to ni. Pravi čudež se je zgodil po končani simultanki. Marshall je namreč trdil, da se točno spominja vseh potankosti vseh 155 partij. Zares je takoj reproduciral 153 partij. Samo dveh ni mo-gel več najti v svojem ogromnem šahov-skem spominu.

Leta 1920. je pokojni vele mojster Réti igral dvoboj z znanim holandskim prv-akom dr. Euwejem. V neki partiji je Réti žrtvoval kar dve trdnjavi in zmagal v si-jajnem slogu. Tako obsežne žrtve se pri-merijo poreddkomu.

Naslednji dan so vsi gledalci pričakova-li srdit boj in Euwejevo revanšo. Kar žrtvuje Réti trdnjavo za napad in takoj na to drugo. Zopet je zmagal, zopet v sijaj-nem slogu. Redka dupliciteta.

Kaj mislite, kako dolga je bila najdaljša turnirska partija? Češki vele mojster, O. Duras in franko-ruski vele mojster Janov-sky sta jo leta 1911. igrala v San. Seba-stianu. Imela je celih 161 potez.

In najkrajša? Francoska mojstra Gi-baud in F. Lazard sta jo igrala pred leti v turnirju za pariško prvenstvo. Samo 4 poteze ima!

Saj ne boste verjeli kajne? Ali pa boste mislili, da je nesrečni Gibaud sredi šahov-nice zgubil figuro. Zato vam rajši poka-žem to kuriozno turnirsko, mojstrsko par-tijo:

Beli: Gibaud 1. d2—d4 Črni: Lazard
Prva poteza je prav gotovo prvovrstna.

Tudi mojstrska je. Prezgodnjemu porazu ne odpira nobenih vrat.

1. — — — Sg3—f6
Tudi prva nasprotna poteza ne kaže nič nenavadnega. Nešteto turnirskih partij smo že otvorili z indijsko otvoritvijo.

2. Sb1—d2 — — —
Ta poteza je pač malce nenavadna. Ni pa slaba. Njena krivda ni, da je beli dve potezi kasneje že mrtev.

2. — — — e7—e5
Spominja na budimpeštansko obrambo: 1. d2—d4, Sg3—f6 2. c2—c4 e7—e5 3. d4—e5, Sf6—g4.

3. d4—e5 Sf6—g4
Kakor v budimpeštanski.

4. h2—h3??
To je smrt. Zakaj? Iščite sami pravi od-govor! Lazard ga je našel:

4. — — — Sg4—e3!!

Bela dama je napadena. Umakniti se ne more. Torej mora kmet vzeti skakača. To pa upropasti kralja: 5. f2—e3, Dd8—h4—6. g2—g3, Dh4—g3 mat.

Gibaud je seveda vse to videl takoj. Pa ni maral sramotnega mata. Podri je figu-re in se vdal. Živel je, kakor vidite, zares samo štiri poteze.

Najuspešnejše je v velikem mojstrskem turnirju doslej igral nedvomno nekdanji svetovni prvak Viljem Steinitz. In sicer leta 1873. na Dunaju. Dobil je po vrsti 16 težkih partij. To se ni še primerilo.

Ameriški mojster C. F. Burille je bil znan kot silno spreten reševalec šahovskih problemov. Nekd so mu nakopili same »mate« v dveh potezih. Seveda same ne-znane. Pa jih je rešil šestdeset v eni sami uri. Dobil je veliko stavo.

Pripravite in darujte knjige ob priliki nabiralne akcije. Podprite plemenito delo mladine!

Radio

Nedelja, 26. februarja.

LJUBLJANA 7.30: Agrarna politika. — 8: Nasveti za kmetovalce. — 8.15: Gimnastika. — 8.45: Poročila. — 9: Versko predavanje. — 9.30: Prens cerkvene glasbe. — 10: G elektriki. — 10.30: Moderne smeri reklame v znanjem svetu. — 11: Citre in klira z. Abačičev iz Trčiča. — Vmes plošče. — 12: Čas. poročila. plošče. — 15: Šramel kvartet iz Medvod. — 16: Zrcalo, pustna šala s petjem. klavirjem in gramofonskimi vložki. — 17: Koncert kvarteta Pilihi. — 20: Prens violinskega koncerta Vase Pihode iz Varšave. — 21: Pevski koncert ge. Pavle Lovčev. — 21.45: Napoved tisa in poročila. — 22: Komične speve pojejo gdč. Danilova, g. Dani-lo in g. Povhe. — 22.30: Salonski kvintet. — 23.30: Plošče.

Ponedeljek, 27. februarja.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas. plošče. borza. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Esperanto. — 19: Srbohrvaščina. — 19.30: Prens sim-foničnega koncerta iz Zagreba. — 22: Čas. poročila. plošče.

BEOGRAD 12.05: Radio orkester. — 16.30: Popolnanski koncert. — 19: Plošče. — 19.30: Klavirski koncert. — 20: Prens iz Zagreba. — Ciganska godba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Prens zvočnega filma. — 19.40: Zborovski koncert pevskega društva Lisinski. — 21.05: Moderne slovanske klavirske skladbe. — 22.10: Plesna glasba. — PRAGA 19.40: Kvartet harmonikarjev. — 20: Prens koncerta iz Zagreba. — 20.40: Program iz Brna. — 21.30: Koncert godalnega kvarteta. — 22.15: Koncert solistov. — BRNO 20: Prens iz Zagreba. — 20.40: Orkestralni kon-cert. — 21.30: Prens iz Prage. — VARŠA 17.35: Italijanske arije in pesmi. — 20: Operetni večer. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11.30: Koncert godalnega kvarteta — 17: Lahka godba orkestra. — 19.30: Prens koncerta iz Zagreba. — 20.10: Speva-igra. — 21.35: Jazz. — BERLIN 20.15: Kon-cert godbe na pijalo. — 21: Slušna igra. — Godba za ples. — 24: Koncert na ploščah. — KÖNIGSBERG 20.10: Življenje in smrt veli-kega peva Carusa. — 21.10: Chopinovi pre-ljudji. — MÜHLACKER 19.30: Karnevalski koncert. — 20.30: Predpustni program. — 22.45: Plesni orkester stuttgartskih filhar-monikov. — 24: Plesna glasba iz Londona — BUDIMPEŠTA 17.30: Jazz. — 18.20: Kon-cert ciganske kapele. — 19.30: Koncert fil-harmonijskega orkestra. — Plošče. — RIG 17: Popolnanski koncert. — 20.45: Veče-lahke glasbe.

Torek, 28. februarja.
LJUBLJANA 11.15: Soliska ura: Povest z šale (Manica Komanova). — 12.15: Radi-kvartet. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas. radio kvartet. borza. — 17.30: Kuplete poj-g. Niko Slapar. — 18: Zabavni kvartet. — 18.30: Nemščina. — 19: Polhov gradec. — 19.30: Veliki letalec Alan Cobhan. — 20: Harmonika solo (g. Stanko). — 20.30: Kup-lete poje g. Reš. — 21.15: Citraski trio krož-ka »Vesene«. — 22: Čas. poročila. — 22.15: Lahka godba salonskega kvinteta. — 23.15: Plošče.

BEOGRAD 11: Radio orkester. — 15.30: Narodna glasba. — 16: Orkester. — 19.30: Mošan glasbeni program. — 20.10: Koncer-na klavir. — 20.40: Opera »Madame But-terfly« na ploščah. — Lahka godba. — ZA-GREB 12.30: Plošče. — 17.30: Koncert or-kestra. — 20: Zabaven večer. — 22.10: Plošče. — PRAGA 19.25: Dramski večer. — 22.15: Pustni kabaret iz Mor. Ostrave. — BR-NO 19.10: Saksofon solo. — 19.25: Program kakor v Pragi. — VARŠAVA 17: Orkestra-lni koncert. — 20: Večer lahke glasbe. — 21.05: Nadaljevanje koncerta. — 22.15: Plošče in plesna glasba. — DUNAJ 11.30: Kon-cert godalnega kvarteta. — 15.20: Italijan-ska operna glasba. — 19.20: Zabaven pro-gram. — 20.45: Plesi in korlačne veliki-mojstrov glasbe. — 22.15: Godba za ples. — BERLIN 19.10: Pustni terek v Berlinu. — 20.15: Nadaljevanje programa. — KÖNIGS-BERG 21: Zabaven večer. — MÜHLACKER 19.30: Operetni večer. — 21.30: Pustni večer. — 22.45: Nadaljevanje programa — BUDIMPEŠTA 17: Koncert operne orkestra. — 18.40: Ciganska godba. — 20: Kar-neval pred sto leti. — 21.15: Zabaven pro-gram. — RIM 17: Popolnanski koncert. — 20.45: Dramski večer.

Pe-Pe:

Vsiljivec

Mister Plake je nekaj časa opazoval moža, ki je bil vstopil.

»Kdo ste?« ga je vprašal.

»Nisem Karnicker.«

»Kaj pravite? Niste Karnicker? Kdo je ta Karnicker?«

»Karnicker, znameniti astronom, se ja-rodil l. 1715., umrl 1768. za rakom. Takšne in druge koristne odgovore naj-dete v novem leksikonu, 12 zvezkov, 12.000 strani, 6000 ilustracij, 36 udob-nih mesečnih obrokov.«

»Kaj si mislite? Da sem cunjever, ki kupuje na obroke? Sem užitar, ki prejema 5 odstotkov obresti od svoje glavnice. Ne potrebujem leksikona.«

»Ne potrebujete leksikona, ker ste užitar? Toda ali vas smem opozoriti na to, da je 5 odstotkov obresti pre-malo? Lahko vam priporočim banko, ki daje 5 in pol odstotka.«

»Sem s svojo banko zadovoljen.«

»Mister Plake, če ste zadovoljni, ni-mate nobene skrbi. Če nimate skrbi, ste veseli. Če ste veseli, si napravite življenje lahko še veselejšo. Če kupite, postavim gramofonske plošče. Imam pri sebi izbrano kolekcijo najnovejših gramofonskih plošč.«

»Ne potrebujem gramofonskih plošč. Pogledite si polico tam v kotu. Tam le-ži stoletina plošč druga in drugi in so za prst na debelo pokrite s prahom.«

»Če so plošče za prst debelo pokrite s prahom, tedaj se, mister Plake, ne morete več izogibati sesalcu za prah. Prelistajte prosim ta katalog, v njem najдете sesalnike najnovejših tipov.«

Mister Plake je pordečil kakor kuhan rak:

»Človek! Kaj hočete od mene? Kaj hočete, čemu me dražite?«

»Ah, tako, mister Plake? Nočete, da bi vas dražilo? Se ne smete razburja-ti? Imate prav! Če se človek jezi, ga lahko zadene kap. Ali ste že skisali, da je pri nas zavarovalna družba, ki zava-ruje zoper kap? Zastopam to družbo. Letna premija stane le dva dolarja. Če vas zadene kap, prejme vaša cenjena družina 10.000 dolarjev v gotovini.«

»Vi, vi pa prejmete zausnico od me-ne!!«

»Prosim, storite to!«

»Ne, ne storim!«

»Zakaj?«

»Ker si nočem umazati rok!«

Posetnik je pokazal mafino skatlo.

»Mister Plake, veste, kaj je v tej skatli? Čudovit milni preparat. Najbolj umazane roke se takoj očistijo, obe-

nem se pa da tudi najmočnejša brada brez noža in bolečin gladko obriti.«

Mister Plake je stegnil roko po tele-fonskem slušalu.

»Prenehajte! Takoj pozovem polici-jo!«

»Pustite to, mister Plake. Nima po-mena. Prav v takšnih primerih se tele-fonski urad ne odzove. A v svojem žepu slučajno imam vrvice. Gre za nov izum, za kontaktni vzvod, ki je v zve-zi z alarmnim zvonom. Ena sama kret-nja — in policija je že tu. Meter vrvi-ce stane le 50 centov.«

Mistru Plaku so vsaki lasje na gla-vi. Agent pa je nadaljeval:

»Žično krtačko? Brilliantno? Sham-pon? Rum? Kolinsko vodo? Vse imam!«

Mister Plake je planil pokonci, odprl vrata in zavpil besno:

»Leteli boste! Ven!«

»Mister Plake! Posli so posli in kup-čije so kupčije. A preden bom zletel, se vam priporočam kot krepak zamorski služabnik. Bil sem prej boksarski moj-ster in se razumem dobro na to, kako se neprijetni ljudje spravijo ven...!«

VSAM NAROČNIK »JUTRA«
je zavarovan za 10.000 dinarjev!

Iz življenja in sveta

Homunkulov roman

Stvor, ki nima duše in živi od elektrike

Angleški pisatelj John Hargrave je napisal roman, v katerem obravnava življenje in usodo modernega homunkula, umetnega človeka. Motiv ni nov, saj se ga je literatura lotila že v mnogoterih, pomembnih in nepomembnih oblikah, toda nov in zanimiv je način, kako riše in utemeljuje Hargrave podobo svojega junaka.

Ustvaril ga je biokemik Harold Charter in mu je dal ime Charles Homunkulus Chapman. V kratkem času se razvije v apolonično lepega moža, ki ima le dve napaki: da je brez duše in da živi od elektrike. Njegov spomin je čudovit. Kar je slišal ali videl v življenju samo enkrat, si zapomni za vselej. Poleg tega pa ima izredno lastnost, da se uživi popolnoma v bit, hotenje in misli vsakega človeka poleg sebe, tudi če se mu ta na glas ali s kretnjo ne razode.

Nihče se mu ne more zlagati, vsakemu pove vso resnico v obraz, izključno je, da bi ga mogel kdo ukaniti. To in pa njegovo sodoživljanje najintimnejših tujih misli in čustev prinaša situacije, ki so polne neverjetne komike. Njegov stvaritelj je n. pr. zaljubljen v malo prodajalko tobaka,

a se ji ne upa priznati. Pod vplivom njegovih misli pa sestavi homunkulus sam ljubavno pismo nanjo, jo zaprosi za sestanek, ker ima kemik pomisleke. Ta prilagodljivost umetnega človeka pa ima tudi svoje zelo slabe strani. Nепrestano pada pod vplive ljudi, dela zmedo, pogreške, absurdnosti v trenutkih, ko ga jemlje kdo najbolj resno. Stvar postane tragikomika, ko se zaljubi vanj starajoča se izumiteljeva sestra Eia.

On sam je nezmerno občutljiv ljubezen, toda pod vplivom njene bližine in njegove ognja se vede kakor najpopolnejši don Juan. Noben človeški ljubelec ne bi se mogel primerjati z njim. Ta ljubezen, ki ne živi v njem, ki je samo plod Eline volje, ga vrača vedno znova k njej, a njeno prizadevanje, da bi ga spremenila v polnovrednega človeka, se mora izjaloviti. Njena resnična ljubezen ga končno potem, ko si je pod pravim vodstvom osvojil svet, celo uniči in razkroji v njegove kemične sestavine. Baš ta konec dokazuje, da je hotel Hargrave v svojem delu podati več nego običajen fantastičen roman s toliko in toliko senzacionalnosti in komike.

Resne posledice hripe

Z alkoholom se pri tej bolezni ne opravi nič

Znano je, da spremljajo hripa čestokrat obolenja, ki se pojavijo večinoma potem, ko je človek na videz že prestal potem, ko je včasih celo težja od nje. Poleg kronične influence, ki se lahko rodi iz akutne, je tu omeniti zlasti obolenja srca in pljuč. Pljučnica, ki se posebno rada razvije v teku hripe ali po njej, nastaja iz začetnega nebolečnega vnetja v grlu, in sicer pod vplivom posebnih bakterij. Neredko se razvijejo takšna majhna vnetja do vnetja rebre mrene. Zoper pljučnico po hripa priporočajo injekcije kinina.

Oslabljenost srčne mišice in druga zla na srcu, ki nastajajo v zvezi s hripa, običajno niso tako smrtno nevarna, a vendar jih moramo vzeti zelo resno. Pacientu lahko ostavi nereden utrip, nespečnost in raz-

ne živčne motnje, zlasti bolečine v določnih živčnih področjih, zdražljivost, občutek boleznih.

Med drugimi nevarnimi spremljevalka, mi hripe je omeniti zlasti še vnetja v ušesih in stranskih duplinah nosa, ki so združena z velikimi bolečinami in včasih tudi z življenjsko nevarnostjo.

Poleg teh glavnih je še cela vrsta motenj, ki nastopajo v zvezi s hripa, tako da se človek že skoraj ne more ubraniti te ali one med njimi. V vsakem primeru se je pa treba držati tu strogo zdravniških odredb, si privoščiti dovolj počitka in po- steljice ter ostaviti navno mnenje, da se dajo hripa kakor njene posledice odpraviti z zauživanjem alkohola.

Amerika v polomu

Hooverova dedščina je slaba

V kratkem času nastopila novoizvoljeni ameriški državni predsednik Roosevelt in z njim njegova demokratska stranka dedščino, za katero ji v resnici ni zavidati.

Okolu 20 milijonov brezposelnih, ki predstavljajo s svojimi družinami več nego tretjino ameriškega prebivalstva, milijoni delavcev, ki so zaposleni s manjšim številom delovnih dni, naglo padajoča davčna moč mase ob istočasnem ogromnem izkoriščanju javnih sredstev, nejasni politični položaj, navedovanje izvoza — i. t. d., to so kope ekribi, ki bodo novim možem v Beli hiši napravile mnogo noči brez spanja.

Uradne statistike navajajo, da je jeklarski trust zaključil zadnje poslovno leto z izgubo 90 milijonov dolarjev. Držbo Paramount so morali postaviti pod nadzorstvo, Ford je ustavil svoje delavnice in zaprl svojo banko. Zaman so vsi poskusi, da bi se na kateri koli način ustavil ta razkroj domače tvor- nosti.

Po drugi strani navajajo statistike še bolj

grozeče podatke. Avtomobilska industrija je doslej odpustila kakšnih 60% delavcev in namočenece, železarska industrija okrog 50%, gradbena stroka nad 80%, hotelska industrija preko 30%. Isto toliko poljedelskih delavcev je danes brez vsakega zaslužka. Večina farmarjev, njih prejšnjih delodajalcev, ni mogla iz izkupitka zadnje letine poravnati niti zapadlih hipoteknih obresti in banke so nastopile v desettisočih primerih s prisilnimi dražbami proti njim. To je izzvalo spet krajevne upore, sabotažne nastope, pre- livanje krvi in stvar bi se končala skrajno slabo, da se niso banke v zadnjem trenutku odpovedale prisilnim dražbam. Toda splošni položaj se ni zaradi tega niti najmanj izboljšal in povprečni Američan, ki ni nikoli kake- kitala s skrajnimi strahami na levi in desni, postaja čimdalje bolj dostopen doktrinom, ki utegnejo imeti za posledico še hujski razkroj in uničenje dosedanjih sistemov. Ne, dedščina novih mož v Beli hiši ni zavidanja vredna.

Dokaz ljubezni

V Tibetu čuvajo mlada dekleta zelo strogo in mladenke nimajo skoraj nikoli pri- like, da bi prišle v družbo z mladimi moškimi. Po drugi strani zahtevajo stari običaji, da morajo mladi moški, ki se pote- gujejo za roko kakšnega dekleta, podati dokaz svoje ljubezni in hrabrosti.

Pred vsem si mora mladenke poiskati pri- liko, da pride z dekletom na samem sku- paj in če to doseže, si mora po mnogih poklonih obvezati golo laket s cunjjo, ki je namočena v olju, ter jo vžgati. Medtem ko cunjja gori in se mu dela rana, ki ostane čisto za vse življenje, ne sme niti treniti z očesom. Šele pod tem pogojem ga naj- de dekletu vrednega, da mu reče, naj stopi k njenim staršem, da se zgovorijo.

Bele lise na nohtih

Tudi pri popolnoma zdravih ljudeh se dogaja, da se pojavijo sredi nohtne sub- stance bele pike in pege, ki jih mnogi ne vidijo radi, dasi jih drugi ljudje imenujejo spet »srečnosno« nehte ali pege. Po vsej priliki nastanejo tako, da noht poči ali se na drug način pokvari in se vselej zračni mehurčki med počeno gorjo kožico nohta, tako kakor nastanejo približno tudi beli lasje po zraku, ki pride v las in nadčmesti lasno barvilo. Pege v nohtih se običajno ne večajo, a tudi ne izginejo tako kmalu. Pre- mikajo se z rasto nohta polagoma proti njegovemu robu, kjer jih potem lahko od- režemo. Lahko jih poskusimo zakriti s kak- šno barvilno ali drugo mažo za nohte, naj- bolje pa je, če jim ne pripisujemo prevelikega pomena.

Plinske maske za ženske

Bodoča vojna s strupenimi plini ne bo več zadeva izključno moških, ampak bo zahtevala prisotnost žensk tudi od žensk. Zato so uvedla ženska društva ponekod pouk v znanju z maskami proti plinskemu napadom

Skrivnost modrikaste barve meseca

Veliki astronom Crommelin se bavi v ne- ki razpravi z modrikasto barvo, ki jo ka- že mesec v redkih prilikah, n. pr. ob mr- ku. Ozadje tega pojava je lahko v vplivu ozračja, lahko pa tudi v kontrastnih učin- kih. Tako je n. pr. mesec nekod, ko je Ve- zur bljuval in je bilo nebo vse rdeče, ka- zal zeleno barvo. Vzrok je tedaj bodisi v ozračju, bodisi v naših očeh.

Mladina in »starci«

Francoška »Zveza mladih pisateljev«, ki sprejema samo člene v starosti do 30 let, je napadla »stare trinoce«. Smatra, da starejši avtorji niso zmognili spisati kaj dobrega in se udeležujejo samo zato, da zapirajo pot mlajšim.

Kritik Jean Bernard je zbral podatke, ki dokazujejo neutemeljenost tega napada. Ta- ko je bil Dante že 45 let star, ko je dovršil »Božanstveno komedijo«. Rabelais je na- tsnil »Pantagruela« v 57 letih. Cervantes je bilo 52 let, ko je končal »Don Quichote«. Victor Hugo je objavil »Zavrženca« v 60. letih. »Kandide« v 65. in »Lev Tolstoj« »Vstajenje« v 72. letu. To je prepričljivo, a kdo ve, ali bo prepričalo mladeniče. Mor- da bodo še naprej trdili, da so »Vstajenje«, »Don Quichote« in »Kandide« zastarele etari- kave, za moderno književnost brezpomemb- ne knjige.

Naval krvi, tesnoba srca, zasoplenost, tesnotnost, dražljivost živcev, migreno, otožnost, nespanje, opravimo kmalu z uporabo naravne »Franz Josefove« gren- diče. Znanstvene ugotovitve potrjuje, da služi »Franz Josefova« voda pri zaga- tenju vseh vrst z najboljšim uspehom. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerij- skih trgovinah.

Samostojni otroci

V angleški vasi Rodmou 6 km od Le- wishama živi popolnoma samostojno v po- sebnih hišah sedem otrok v starosti od 14 do 3 let. Njih starši stanujejo v drugem poslop- ju na nasprotnem koncu vasi.

V nedeljo prihaja deca k očetu na obisk, materi poroča o dogodkih med tednom in prejema določen denarni znesek za tekoče izdatke. Ni treba misliti, da so otroci in starši skregani. Mati ima veliko opravka s posestvom, in najstarejša hčerka Pamela ji je s preselitvijo samo odvzela skrb za de- co. Pamela je gospodinja, kuha kosilo in molze krave. Njen brat, 13leten Peter, je blaginjak, čuva denar in piše račune. Tret- ji 11-letni brat, pase živino, a v prostem ča- su piše detektivske romane. Sleđnji se niso natisnjeni, a njegova sletna sestra je že pripravila potrebne slike. Ostali družinski člani: Filip, Petrica in Penlopa še nimajo določnega poklica. Penlopa je stara ko- maj tri leta. Pamela v zornu domačija slo- vi v okolici, in zdaj večkrat prihaja v hišo poročevalci nedeljskih oziroma otroških li- stov, ki najdemo dosti snovi za svoje belež- ke.

Štedljivi Francozi

Pri njih naj bi se s pridom učili vsi razpisniki

Francozi so, kakor znano, štedljiv narod, včasih celo v takšni meri, da bi se lahko kosali s Škoti, ki so v tem pogledu na gla- su skopuhov. Francoz obrne vsak sou dva- krat, preden ga izda in o tem bi vedela po- vedati anekdota marsikaj zabavnega.

Pred nedavnim umrli znameniti kemik Galipaux je bil na primer mož, ki je štedil- je in naravnost skopuške vrste. Prihranil si je na ta način milijon frankov in si je pridobi- bil naslov »muholovec«.

To je bilo tako: Že leta je sumil, da mu kuharica izmika sladkor. Končno si je iz- mislil sredstvo proti temu: vsakokrat, pre- den je odšel z doma, je ujel muho in jo zaprl v skatlo za sladkor. Nekolikokrat je to pomagal, kajti če po povratku ni na- šel muhe v skatli, je vedel, da je kuharica znova pobrala nekaj sladkorja iz nie in ji je napravil pridigo. Potem pa je prišel čas, ko je našel muho vedno v skatli. Zdelo se je, da se je kuharica poboljšala. Šele ne- koliko mesecev pred svojo smrtjo je Galipaux slučajno odkril, da je ženska gojila v posebni skatlici celo množico živih muh.

Znan skopuh je tudi veleindustrialec C., ki je pa obenem oboževatelj lepega spola.

Ljubezen — iluzija

Kemija moškosti

Dočim poznamo ženski spolni hormon v čisti kemični, kristalizirani obliki že dve le- ti in natančno vemo, kje in v kolikšnih množinah ga je dobiti, smo v sestavo in lastnosti moškega spolnega hormona pro- drli šele v zadnjem času. Vemo, da je silno podobem ženskemu hormonu, samo da ima ženski hormon kisel značaj, moški pa je nevtralen.

Ruski raziskovalec Kabak je pred kratkim dokazal, da ga je dobiti kakor ženski hor- mon v ženski in moški seči. V moški seči ga je dobiti v vsaki 150 kub. centimetrih povprečno »l enoto petelnjega grebena«, s posebnimi metodami pa se dajo pridolati olja, ki vsebujejo takšno enoto že v treh desetinah miligrama. Kristali so podobni li- stičem ali iglicam in se topijo že pri 178 stopnjah Celzija.

Moški spolni hormon povzroča rast in razvoj moških spolnih organov, vseh tak- o zvanih sekundarnih spolnih znakov, ki de- lajo moškost (n. pr. brade), in učinkuje na

produkcijo in živost semenskih nitk. Kvan- titativno izmerjenje moškega spolnega hor- mona se vrši že po omenjenih enotah pe- teljnega grebena. Stvar ni niti od daleč ta- ko čudna, kakor je videti na prvi pogled.

Mladim petelnom izrežejo spolne žleze in tedaj izostane razvoj njihovega grebena kot sekundarnega spolnega znaka. Če jani pa vcepijo spolno žlezo ali vbrizgnejo mo- škega spolnega hormona, tedaj prične gre- ben spet rasti, in sicer proporcionalno z množino vcepljenega hormona. Kot enoto petelnjega grebena pa označujemo množi- no honnona, ki povzroči 20odstotno rast grebena, kar se izmeri zelo natančno s fo- tografijo itd. Če smemo primerjati v tem pogledu žival in človeka, tedaj lahko trdi- mo, da je problem obnovitve moškosti že pred rešitvijo. V tem problemu ni teoretič- no nobenih skrivnosti več. A nobenih skriv- nosti ni več niti v prastarem problemu »lju- bezni«. Moškost in ženskost in ljubezen so na vse zadnje še niti ne preveč kompli- cirana kemična formula.

Copata v Orientu

Njen simboličen pomen

Copata v zakonu je huda stvar, najsi jo vihti še tako nežna ženska roka. V vzhod- nih deželah pa ima morda še večji pomen nego pri nas.

Tam, kjer vladajo še stari muslimanski običaji, ni treba ženski, ki se hoče iz tega ali onega vzroka ločiti od moža, n. pr. nič drugega, nego da položi pred kadija copato s podplatom in peto navzgor. Brez nadaljnjih besed bo kadi razumel simbo- lico copate in bo izvedel ločitev. Moslika, ki hoče govoriti s svojim možem, mu poš-

lje po služabnici copato. Če ima v haremu na obiskih kakšno prijateljico, postavi pred vrata njene copate — noben mož se ne bo drznil v harem, dokler stoji to znamenje pred vrati. Dogodilo se je baje čestokrat, da so stale sicer ženske copate pred ha- remskimi vrati, a da v posebitih ni bila baš kakšna ženska prijateljica. Znano je konč- no, da ima musliman posebne copate tudi v svoji mošnji in jih obuje, ko stopi vanjo, ter sezuje, ko se odpravlja domov.

Iz zgodovine zdravništva

„Slučajna odkritja“ — Začetek anatomije

Neštetočkrat je bil slučaj tisti, ki je pri- pomogel do odkritja novih lečil. Vzemimo primer iz novejšega časa: Fenoltalein so n. pr. že dolgo časa uporabljali v kemičnih la- boratorijih kot indikator, ker postane pri alkalni reakciji rdeč, s kislinami pa ostane brezbarven. Neka država je izkoristila to lastnost na poseben način: odredila je, da morajo vinogradniki dodajati belemu vinu majhno količino te snovi, da bi se takoj ugotovilo, če bi bilo vino nepošteno. Toda prišlo je drugače: v tisti državi se je nam- reč pri pivčih po belem vinu pojavila silo- vitna driska. Proučevali so stvar in našli, da je temu kriv dodatek fenoltaleina, ki je potem postal žež noč eno najbolj razširje- nih odvračalnih sredstev.

Slučaj sam seveda ni ustvaril moderne medicine in le prečesto je bilo treba za uspeh trdega dela. Tako sta Ehrlich in Hata morala preizkusiti 605 lastnih arzenovih preparatov, da bi našli primerno zdravilo zoper sifilis. Šele 606. preparat je bil uspe- šen in je v medicino stopil pom imenom salvarsen (»Ehrlich-Hata 606«).

Studij anatomije je bil prav za prav glav- ni temelj moderne medicine. Zdravniki brez znanja anatomije sličijo krtom, ki delujejo v temi. A vendar je bilo treba dolgih sto-

letij, da je smel zdravnik proučevati člove- ško telo na zunaj in na znotraj, kajti cer- kev je bila mogočen zaščitnik »svetosti trupe- le« in ni dovoljevala, da bi znanost po- gledala vanja. Posamezni organi naj ostane- jo lepo skupaj, kajti kako naj drugače vsa- nejo na sodni dan! Šele 1543. je smel fran- coski zdravnik Vesal toliko poguma, da se je poživljal na prazno vero in je odnesel domov oštjice, ki so ga vrane na vesalih lepo očistile vsega mesa. To oštjice je za- čel proučevati in tu je bil začetek vse ana- tomije.

Gospodje

izbirajo površnike in trenchcoate v raznih modernih barvah v največji in najcenejši zalogi pri

Drago Schwab, Ljubljana

Japonske razmere

Tokijski dopisnik lista »Petit Parisien« podaja zelo narko sliko notranjih politič- nih razmer na Japonskem. Iz Evrope pre- sajena strankarska borba je omajala do- mače starodobne tradicije in ustvarila ne- zaslišano korupcijo. Vsak trust in slehern- na velika banka imajo na razpolago te ali one ugledne politike. Podkupnine so tako izdatne, da so podire proračun marsikate- rega poprej solidnega zasebnega podjetja. Več ministrov se je zapletlo v neprimljene zadeve. Podkupovanje se obično posebno pri volitvah v parlament. Poslanec ve vna- prej, da bo plačal za svojo čast do 50 ti- soč jenov. V posebno revnih hribovskih okrajih odkrito prodajajo volilci glasce za en jen denarja. T. zv. »singajdanis«, ob- oroženi voditelji posameznih političnih struj, podajo množico na volišča ali jo za- držujejo doma, kakor se pač glase navo- dila. Zaradi tega nima prebivalstvo nobe- nega zaupanja v parlament in ministre. Posamezne naprednejše stranke, vstevšč socialistično, vedno propadejo pri volitvah, ker nimajo denarja in se ne morejo kosati z imovitimi konkurenti nasprotnih taborov.

Neusmiljena pošta

Neka kmetica v okraju Pau na Franco- skem je neprimakovano dobila pismo iz Bordeauxa s poštnim pečatom »20. maja 1918.« Njen sin je pisal, da je premečen kot podčastnik h kolonialnemu poklu in da bo z njim kmalu odrinil na bojišče. Ma- ti je davno vedela, da je sin padel kmalu po prihodu na fronto. Lahko si mislimo, kako jo je razburilo pismo od onega, ki ga je objokavala že 14 let. A pošta je šele zdaj nekje staknila staro vojno dopisnico in jo z mirno vestjo dostavila naslovljenki.

ANEKDOTA

Neki možakar je nekoč kritiziral Gals- worthy enega njegovih najboljših roma- nov, ki se mu je videl dolgočasen. Kritiko je končal z besedami: »Veste, gospod Gals- worthy, da le malo govorim, a če povem kdaj kakšno besedo, tedaj povem, kar sem mislil.« — »Zato vas slišimo govoriti tako poredkoma?« je dejal Galsworthy.

Vsak dan ena

Ponedeljek na veliki državni cesti.

Vsa dežela pod istovrstnim klobukom

Novost v kraljestvu perzijskega šaha

Te dni smo čitali, da je perzijski šah Riza Pahlevi zapovedal vsem svojim po- danikom, da morajo nositi klobuk iste fa- sone, o katerem bi lahko rekli, da je naj- bolj komično pokrivalo na svetu. Podob- no je obrnjenemu kozarcu, ki ima za ro- čaj velik »nohte«. Muslimanski duhovniki, ki se pa morajo uveljaviti s strogi izpli- ti, imajo edini pravico na dosedanj tur- ban, vsi drugi pa, če nosijo pokrivalo ka- kršnekolik druge fasone, so inostranci ali kršitelji šahove zapovedi. Zadnji se strogo kaznujejo. V ostalem nosita šah in zadnji mular isti črni, obrnjeni kozarec na gla- vi. Le visoki državni uradniki in vojski smejo nositi pahlevijski klobuk rjave bar- ve.

Marsikdo se bo z začudenjem vprašal, kakšen smisel ima takšno uniformiranje vsega ljudstva glede na pokrivalo in če že mora biti, zakaj ni šah svojim podanikom zbral vsaj pokrivala elegantnejše oblike. Stvar pa ima vendarle svojo utemeljitev. Novi klobuk je simbol zmage posvetne ob- lasti nad cerkveno, ki je Rizi Pahleviju v reformističnih stremiljenjih odgovarjala ka- kor vedno z najbolj bedastim in mračnja- škim odporom.

Pred uvedbo pahlevijskega klobuka je vladal na perzijskih glavah, kakor v njih, največji kaos. Možje so nosili na stotine najrazličnejših pokrival, od malih feskov do meter visokih ovčjih kap, a vsa so bi- ta brez krajnikov in nohtov, ker imajo mohamedanci pri molitvi navado, da se do- tikajo s čelom tal in bi jih drugačna po- krivala pri tem le ovirala. Z uvedbo pah- levijskega klobuka so dobili verski vodi- telji ljudstva nežen sunek pod nos, kajti celo pri molitvi se bo moral Perzijec od- slej spominjati, da pomeni poleg Alaha, Mohameda, njegovega preroka, in njiju du- hovnikov tudi Riza Pahlevi veliko moč. Če se bo hotel s čelom dotikati tal, bo moral najprvo noht obrniti v stran ali pa na- zaj.

Obenem z uvedbo novega klobuka je šah zapovedal svojememu ljudstvu, da se mora oblačiti tudi v evropsko nošo. Vsaka dru- ga noša je prepovedana in če bi skušal staromodni Perzijec v svojem dolgem ka- fanu v mesto bi ga že pri vходу ustavili z dolgimi škarjami oboroženi vojniki, ki bi mu skrajšali kaftan v sukufico. Seveda bi pri tem ne pazili dosti na elegantnost re- za.

W. MECKAUER:

Hana išče poti

Roman.

I. POGLAVJE

Hano so odpustili iz bolnišnice. Ko so ji bili vrnili njene papirje in reči, je stala na velikem trgu pred Vichowovo bolnišnico in čakala. Zakaj ni bilo Lize? Obljubila je bila, da pride ponjo, in zdaj jo je puščala tako samo in brez pomoči. Solze so jo oblike, toli zapuščenosti in izgubljenosti, ki se čutila sredi množice tujih ljudi. Čas obiska je bil in ljudje so trumoma zavijali skozi vhod. Prodajalke s cvetličami, moški z balončki, dekleta s sadjem na krožnikih so ponujali svoje blago, in skoraj vsak je kupil kako majhno darilce za tistega, ki je v tej veliki hiši koprne čakal njegovega prihoda. Hani je postalo pri tem tako tesno, da bi se bila najraje takoj vrnila v varstvo velikega, resnega poslopija; a tu so jo bili odslužili, ker je bila okrevala. Operacija slepiča je bila srečno minila, kaj bi zdaj še tu? Smejali bi se ji, če bi prišla nazaj. Treba se je bilo vnovič spoprijeti z življenjem, ki se ji je zdela v tej oslabeleosti tako težko in neizprosno. Lize ni bilo. Sklenila je, da se popelje k njej in se najprej spočije v njenem majhnem stanovanju, ki je bilo zdaj poslednje pribežališče. Potem se bo videlo, kako in kaj.

Hotela je stopiti v električno, ko se je zdajci premislila. Mikalo jo je, da bi se prej še naučila nove prostosti in poromala po cestah, ki so se ji zdele danes, v medtem solncu prve pomladi, še posebno zapeljive. Ko je počasi prestavljala noge in vdihavala zrak, v katerem so se mešale saje in pomladne vonjave, je jela ugibati, zakaj neki Liza ni prišla. Zelo ji je zamerila; zdela se ji je, da bi bila morala pustiti vse drugo v nemar, ko ve, da je potrebuje sestra, ki je tako sama na svetu. Delj ko je premišljevala o tem, grje se ji je zdela in tem večje ogorčenje jo je obhajalo nad Lizinom malomarnostjo. V mislih se je pripravila z njo in se spominjala, kako je sama zmerom čutila z Lizo v njenih težavah in skrbih in kako je imela za vse to prav za prav zgolj nevhvaležnost in nerazumevanje. Ali ji ni bila prav Liza svetovala, naj se loči od svojega moža, čeprav ni imel več dosti ljubezni do nje in čeprav se ni plašil niti dežanske sirovosti, kadar je tako nanese? A biti sama je še huje, je mislila.

in bolje je, da se daš tepsti, kakor da ne bi imela žive duše, ki bi jo smela imenovati svojo. Danes je odvezovala moža skoraj vsake krivde in dolžila vsega samo Lizo, ki ga je zmerom čutila, da je hotilivec in pjanec. Ustavila se je pred izlozbo, v kateri so bili brez okusa nakopičeni pravi in nepravilni kamni, poceni nakit in dobri, stari kosti. Opazila je kamejo, ki je ležala na pol skrita za pladnjem z nepravilno uhani in predstavljala nežno oblikovano žensko glavo. Plemenito delo in lepe, stroge črte tega obraza so jo kar očarale; že jo je zgrabila, da bi stopila noter in vprašala, kakšna je cena. A nato se je trpko nasmehnila. V žepu je imela komaj še toliko, da se ji nekaj tednov ni bilo bati najhušega; takih posebnih potroškov si pač ni smela dovoliti, dokler ne najde spet stalnega dela. Ker se je čutila trudno, je zdaj stopila na električno, da bi se odto odlepila k sestri. Toliko se je vendarle zanašala na Lizin ljubezen, da ji ne bo pokazala vrat. Njej nasproti je sedel mož s fotografsko kamero, ki ni odvrnil oči od nje. Zadnje tedne je videla okoli sebe same ženske; poželjivi pogled tega tučca ji je dobro del in okrepil njeno zaupanje vase, ki je bilo skoraj že ugasnilo. Delala se je ravodušno in malomarno, pa se ji kar ni hotelo posrečiti. Nehote si je popravila bakrastorjave lase, ki so ulajali izpod črnega klobučka. Igrala je nedostopnico, a vendar je prekrizala noge, da so ga ozki gležnji in drobno, visoko stopalce kar bedli v oči. Mladi človek jo je neprestano gledal, rahel nasmeh ji je že razkrepil usta — a tedaj je vstala in izstopila, ne da bi se ozrla nani. Slaba volja se je mahoma vrnila. »Ta spada v norišnico,« je pomislila, trudeč se, da bi čim prej pozabila pustolovščino, ki ni bila pustolovščina. Zdaj je bilo treba prestopiti na cestno železnico. Noge so jo bolele od hoje, ki se je bila odvadila; čutila se je medlo in zbiti. Neki avtomobil ji je zatrobil tik ob ušesu. Odskočila je in odsotno, začudeno pogledala za vozom, ki bi jo bil skoraj podrli. Po dolgi vožnji in koščku naporne, utrudljive hoje je vendar že prišla do Lizinog stanovanja. Pozvonila je. Služkinja je prišla in odprla, in mala Barbara je prišla iz družinske sobe.

»Ali sestre ni doma?« je vprašala Hana.

Dekle je plosnilo z rokami:

»Kakšni pa ste, gospa Reinholdova! Dajte, stopite noter in najprej nekoliko ležite. Ali naj vam prinesem jesti? Čisto rumeni ste.« Hani se ni moglo jesti. Ležanje v zlekniem položaju ji je na dobro delo, in dekletovo brbljanje jo je tako zamotilo, da ni utegnila vprašati, kje je Liza.

»Gospa se je že davno odpravila po vas,« je nazadnje povedala služkinja; »ali je niste srečali? Da se ji je ne bi bilo kaj zgodilo!« Tekaje sem tor gja, iz kuhinje v družinsko sobo in iz sobe v kuhinjo, je primesla Hani kozarec vina, ki jo je poživil, košček pečene ribe in nazadnje še ostanek jabolčne gibanice, ki jo je pa odklonila. Čez nekaj časa je zdrajci burno pozvonilo in Liza je stopila v sobo.

»To je krasno, da si že tu! Nikar ne bodi huda, da nisem mogla priti pote, takoj ti vse razpovem!« je vzkliknila in objela sestro. Ko sta nato sedeli druga zraven druge, je jela pripovedovati.

Bila sem baš na poti v bolnišnico, da bi te vzela s seboj, kar srečam dr. Schröterja, svojega znanca. Obljubil mi je, da se zavzame zate, in trdno sem prepričana, da ti bo našel kaj primernege. Stopila sva skupaj na skodelico kave, zakaj tega vrlega moža se ne otreses kar zlepa, in tako sem se zamudila, da je bilo nazadnje res že prepozno. A trdno sem prepričana, da sem ti s tem storila boljše uslugo, kakor če bi bila prišla pote. Sicer mi je pa obljubil, da pride k nam na večerjo, in tako ga boš še danes spoznala. Gotovo se bosta dobro razumela!«

Hanna jezica je bila brž pozabljena. Z zanimanjem je poslušala sestrično pripovedovanje o dr. Schröterju, ki je imel službo pri neki elektriški družbi in vse možnosti, da ji pomore.

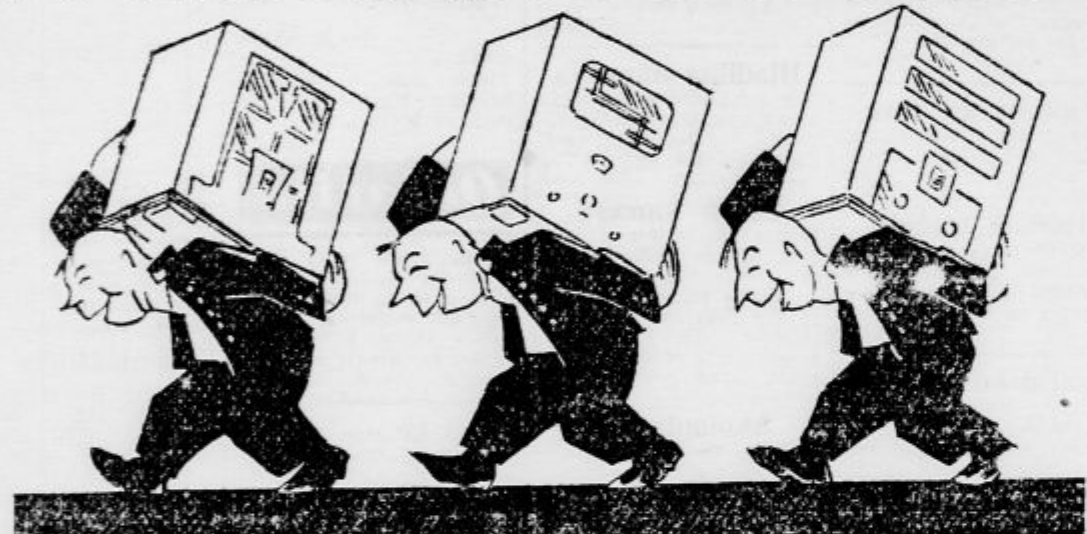
»Bleda si pa še zelo,« je skrbljivo rekla Liza. »Najprej se moraš nekoliko naspiti.« Prinesla ji je odejo, zagrnila svetle okenske zavese in poljubila Hano na čelo.

»Ko se zbudiš, me pokliči; v obednici bom.«

Hana je spala zelo dolgo. Zdaj pa zdaj je na pol odprla oči in zamežikala, a dobrodejno čustvo, da je spet v hiši, kjer ni samo številka, jo je navdalo z mirom in zadovoljstvom, kakršnega že dolgo ni poznala. Časih je začela veseli glas male Barbare; rahlo se je nasmehnila in spet zadremala.

Ko so se zaloputnili neka vrata, se je popolnoma prebudila. Svak Wolfgang se je bil vrnil iz svoje odvetniške pisarne. Pozdravil jo je, kakor je sam mislil, gotovo zelo pristrčno; a Hani je bilo, kakor da bi puhtel od njega mraz, ki ji je kar sapo zapiral. Nedvomno ji je bil odkritosrčno dober, le njegov odmerjeni značaj in njena izpremenljiva natura sta se tako malo ujemala, da ju nikakor ni bilo moči spraviti v sklad.

EN KORAK NAPREJ!

Miklošičeva c. Miklošičeva c.

7 5

Vljudo sporočamo cenj. občinstvu, da smo se preselili iz svojih dosedanjih prostorov na Miklošičevi cesti 5 v palačo Vzájemne posojilnice na Miklošičevo cesto 7. V novih večjih poslovnih prostorih nam bo možno cenj. odjemalcem še hitreje in boljše postreči. Prosimo zato Vašega obiska. Izvolite ogledati naš novi lokal in naše najnovejše aparate.

NAŠA DOSEDANJA TRGOVINA V PAVILJONU POLEG UNIONA DELUJE ŠE DO KONCA MESECA FEBRUARJA TER NUDI

SENZACIJO:

Prodaja aparate in material po nezasišano nizkih priložnostnih cenah, ki so daleč izpod lastnih! Obiščite jo takoj, dokler blago ne poide.

RADIO LJUBLJANA

Miklošičeva cesta 7 Telefon št. 3190

Žrebanje v drž. razr. loteriji

Dne 22. februarja so bili izžrebani naslednji dobitki:

Din 10.000 srečka št. 22.760

» 8.000 » » 37.011

» 3.000 » » 4.477

» 2.000 » » 4.464

» 1.000 srečke » 4.433, 4.469, 5.908, 5.940, 5.953, 5.983, 5.993, 22.711, 22.743, 22.745, 22.749, 22.772, 35.571, 35.574, 37.019, 37.035, 37.072, 45.745, 45.750, 45.764, 58.308, 58.324, 58.356, 62.220, 65.334, 73.344, 84.472, 88.220, 88.225, 88.236

Dne 23. februarja so bili izžrebani naslednji večji dobitki:

Din 30.000 srečka št. 63.861

» 20.000 srečki » 5.505, 68.908

» 10.000 srečke » 5.508, 27.608, 36.599, 1.058, 52.424, 53.893, 73.560, 84.430, 91.856

» 8.000 » » 8.476, 9.888, 22.889, 43.557, 47.304, 64.580, 64.969, 78.076, 91.918, 96.674

» 6.000 » » 11.511, 11.635, 15.386, 17.365, 18.624, 24.120, 26.842, 28.083, 45.995, 57.705, 58.691, 68.060, 72.724, 81.167, 90.446, 90.121, 91.643, 91.987, 94.578

Din 5.000 srečke št. 945, 4.341, 13.250, 20.005, 25.942, 25.938, 53.324, 62.215, 74.473, 77.587, 82.721, 85.766, 86.666, 88.544, 89.954, 91.822, 93.938, 94.826

Dne 23. februarja so bili izžrebani naslednji dobitki:

Din 10.000 srečka št. 84.430

» 6.000 » » 62.246

» 5.000 » » 62.245

» 1.000 » » 5.909, 5.942, 5.963, 5.975, 5.990, 10.889, 22.720, 22.778, 22.790, 23.401, 23.468, 35.569, 35.576, 45.722, 45.736, 45.772, 45.770, 45.780, 58.375, 62.213, 62.254, 73.305, 73.322, 73.378, 88.239, 88.260, 88.279, 88.290

Dne 24. februarja so bili izžrebani naslednji večji dobitki.

Din 100.000 srečka št. 46.266

» 10.000 srečke št. 16.449, 44.650, 85.730, 30.443, 48.011, 38.435, 69.622, 50.293, 51.397, 55.502

Din 8.000 srečke št. 7.856, 41.137, 57.938, 57.304, 58.516, 91.614, 12.213, 15.928, 15.234, 27.408, 32.004, 69.830, 84.215, 88.350, 88.725, 98.536

Din 6.000 srečke št. 7.102, 23.085, 33.272, 59.587, 62.949, 66.636, 70.861, 74.970, 79.076, 90.929, 14.480, 61.845, 72.910, 72.811, 75.949, 79.806, 87.803

Din 5.000 srečke št. 15.071, 18.757, 19.933, 22.834, 38.492, 39.042, 41.436, 41.310, 50.102, 58.697, 64.049, 69.610, 74.221, 79.981, 74.310, 79.310, 82.799, 85.631, 76.478, 77.410, 71.709, 92.687, 92.453

Zaradi telefonskega sprejemanja ne jamčimo za točnost števil. Žrebanje se bo vršilo vsak dan do 27. t. m. Komur bo srečka izžrebana za majhen dobiček, mu je bomo na željo zamenjali za še neizžrebano srečko, tako da bo mogel igranje nadejati na visoke dobitke. Zamenjaval bomo le toliko časa, dokler ne bo kat. neizžrebanih srečk razpoložljivih. Manjše dobitke bomo objavljali naknadno.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z. Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Zastopnika

za mesto Ljubljano in okolico išče vpeljano tovarna živilske stroke. Ponudbe na oglasni oddelk »Jutra« pod »Majša moče.« 2888

DLACICE IZGINEJO

takoj in brez duha z uporabo

»Roli« ploščic

za odstranjevanje dlacice.

Dobivajo se povsod. —

Engros: »COSMOCHENIA«

Zagreb, Suličkova ul. 23

2634

Kurje perje

nečohano, 5 Din za kg, toda samo pri odj. najmanj 15 kg, pošilja po povzetju

VILJEM ABT, EKSPORT
Maribor 2245

Cisto polt

v 10-14 dneh dosežete s pomočjo kure t. j. za po prvem dnevu se polt odvrne poletja. S trajnim, a neopaznim obnavljanjem kure odpravlja to sredstvo temeljito in za vedno prišče, sušice, lise, gubane, rasko, maščobno svetlobo in vseh vrst kožnih nepravilnosti. Polt postane čista in mladenička. Uspeh in neškodljivost zanj. Gar. 100 Din. Mito škoduje koži.

Vzemite za umivanje obraza malo timonine emulzije: velika steklenica Din 60.—. Preparate namej (poštna 6 Din) ali po povzetju (poštnina 12 Din) »Omnia« odd. 1/2, Zagreb, Draskovičeva 27. Zahtevajte brezplačni ilustrirani cenik

Na pljučih bolni

VEČ TISOCEV OZDRAVLJENIH.

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi umetnosti hranjenja, ki je že mnogo rešila. More se uporabljati v vsakem načinu življenja in pomore, da bolezen naglo premagamo. Nočno potenje in kaselj pomehata, ledena teža se zviša, a postopno ovapnenje konča bolezen.

RESNI MOJZE

zdravniške vede potrjujejo odličnost moje metode ter jo radi priporočajo. Čim prej počnete z mojim načinom prehranjevanja, tem boljše.

POVSEM ZASTONJ

dobite moje knjigo, iz katere boste lahko črpali mnogo koristnega. Ker znaša moja naklada za brezplačno odposiljanje samo 10.000 komadov, pišite takoj, da se boste tudi Vi lahko prištevali med njene srečne dobitnike. — Zbiralno pošto mesto:

GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln Ringbahnstrasse 24, Abt. 490. 2796

Znižujemo cene

OBLEKE
ZA OTROKE
CENEJŠE

Poprej Din 120
Poprej „ 140
Poprej „ 150

sedaj Din 70
sedaj „ 90
sedaj „ 110

Omogočamo starišem, da svoje otroke dobro oblečejo po neverjetno ugodnih pogojih, kar je sedaj važnejše kot kedaj poprej.

OBIŠČITE NAŠO PRODAJALNO
TIVAR OBLEKE

Regentin

Delo

dob danes v teh težkih dneh in težkih dneh in težkih dneh...

Perilo

direktno iz tovarne

Oxford srajca Din 27.—

Poplin srajca Din 36.—

Touring srajca Din 42.—

samo

TRGOVSKI DOM

Sternecki

TOVARNA PERILA IN OBLEKE

CELJE št. 26

Veliki ilustrirani cenik zastonj. Kar ne ugaja se zamenja ali vrne denar.

Obzaujemo

Zahvala

za izplačano
ezobrest. pos
odplačilo naj
ga.
V tej posojilnic
a najprimernejšo
ljudsko razdol
rij in Marija Ma
novše 121. p. Ra
63

Zajemne pom
Kdor želi nadalj
varovanje dobi
ne brezplačen na
tar Leo, edini g
verjenik za Lju
in okolico Kan
hnika Ljubljana
gova 9, v bližini
ce na Dunajski

Dražbe
Vrsta: buketa i
za dajanje naslova
za 500 pa 5 Din.

Na javni draž
posredni napredaj: 2
učenja ob 11. uri v
od 24 pa 27. ena

k: 5. 1. 1941
 Ormož 62 razno
 ko ter letna dne
 Razen 22. ob 50
 2. marca ob 5
 razju 78 auto,
 10,7, večje množin
 64 in streških 6
 marca ob 14.
 ljubljani, Puharjeva
 salne mize, po
 nesko dvokolo, gra
 d.: 3. marca ob 1

Pridel

Živinsko pe
godine prodam. Vp
ran Repre, Lju
rmovo.

Prešanega se
ladkega, dva vago
aprodaj F. Schnabl
ec na Frankolevo

Seno
po in zdravo, iz
rad, po niaki ceni
ona ter otave in
vagon, postavno
sisk, prda Brača
- Ga'dovo-Sisk.

Sladkega se
10 mte prda Jos.

Vinsko žganje
 prijetno 50 %, liter
 prijetno 50 % silvo
 et po 11 Din od 5
 naprej prodaja P a
 Laško.

Sadja

Vredno

SKA Deseda 1
na danje nalo
na 50 pa 5 Die

Srebrne kre
staro zlato in
kupuje rafinerija
kovin. Ljubljana.
ulica Bev. 36 —
Vidovdanske ceste.

Vsakovrstno
kupiše po najvišji
ČERNE — ju
Ljubljana, Walfova

Razn

Vsaka družba

Alojz Greb
nakup in prodaja
Ljubljana, Družak

Rolleifle
#4 zamenjam za 6
Naslov postiti p

Vaša
PRIČAKOVA
bodo nadkriljila iz
glazbi
najveće domaće o
tvrdke
KRALJEVSKE
DOBAVIT

F. SCHNEIDER
PROIZVOD
GLAZBIL IZ PRI
ZAGREB
Nikolićeva u
Violine od Din. 2
Gitare - - 15
Mandoline - 10
Harmonike - 7
Havajске gitare, kn
harmonike, trube, s
i dr. dr. muzičkih

ZAHTEVAJ
brosplačni p
CÈNI

VSAK DAN VEČ VRST

DIN.
25

Vrst 7042

Tople copate iz volnene klobučevine, z močnim podplatom in toplimi vložki, bodo obvarovale vaše otroke prehlajenja. Zenske copate Din 29.—.

DIN.
35

Vrst 2851-05

Ceveljčki iz laka ali rjavega boksa za naše najmlajše odjemalce. Vel. 19—26 Din 35.—, vel. 27—34 Din 49.—, vel. 35—38 Din 69.—.

DIN.
35

Vrst 3661-00

Otrokom za zimo visoke čevlječke iz rjavega boksa s podplatom iz krupona. Velikost 19—27.

DIN.
59

Vrst 9891-50

Nepremčljivi otroški škorenjčki iz lakirane gumija, v katerih otrok lahko hodi tudi po največjem dežju in blatu. Vel. 19 do 26 Din 59.—, vel. 27—34 Din 79.—, vel. 35—38 Din 99.—, moški za štrpaci Din 129.—, lakasti Din 149.—.

Ponosni smo, da nam je uspelo, z domačimi delovnimi močmi in s sirovinami iz domačih tvornic proizvajati dobro in ceneno obutev za svoje odjemalce.

Naši odjemalci dobivajo danes najcenejšo obutev, cenejšo kot v predvojni dobi. Za uspeh se imamo zahvaliti našim odjemalcem, ki so nam vedno izkazovali svoje zupanje. To nas primora, da tudi nadalje izdelujemo obutev po še nižjih cenah.

Pridite v naše prodajalne, iznenadeni boste od naših novih vrst in od naših nizkih cen.

Rata

DIN.
69

Vrst 3945-03

Udobni čevlji iz črnega boksa z gumijastim podplatom. Izdržljivi za vsak štrpaci. Za vsakdanjo uporabo nenadomestljivi.

DIN.
69

Vrst 1845-52

Zelo elegantni in lahki čevlji iz najfinjšega baržuna, kombinirani z lakom. Nadomestili vam bodo čevlječke iz jelenje kože in zadovoljili tudi najfinjši okus.

DIN.
69

Vrst 3925-03

Praktični nizki čevlji iz črnega boksa in s trpežnim podplatom. Udobni so za vsako gospodinjstvo, kadar gre na trg in po poslih.

DIN.
99

Vrst 2605-51

Eleganten čevljiček iz rjavega telečjega boksa z usnjenim podplatom. Zelo prikladen za športni kostum.

ZENSKÉ NOGAVICE

Močne maco Din 9.—
Debele volnene > 12.—
Fine flor > 15.—
Najfinjši flor > 19.—
Svilene > 25.—

MOSKE NOGAVICE

Bombažaste gladke Din 5.—, Din 7.—
Fine svilene > 10.—
Tople volnene > 15.—
Bombažaste z vzorcem > 7.—

Cistite čevlje z našo kremo, 1 škatlija Din 4.—.

DIN.
39

Vrst 7047

Po dnevnem naporu se počutite najbolje v teh udobnih domačih čevljih iz volnene tkanine.

DIN.
89

Vrst 1937-22

Trpežen čevlji iz črnega ali rjavega boksa, z nepremočljivim gumijastim podplatom. Primeren za vsakogar, ki polaga važnost predvsem na trpežnost čevljev.

DIN.
99

Vrst 1977-22

Visoki čevlji iz finega črnega telečjega boksa z elastičnim gumijastim podplatom. Odlični za vse one, ki zahtevajo predvsem trajnost obutve.

DIN.
99

Vrst 3967-22

Udobni čevlji iz črnega boksa z neraztrgljivim gumijastim podplatom. Zelo prikladni za vse one, ki so v svojem poslu prisiljeni mnogo hoditi.

OTROŠKE NOGAVICE:

Fine iz sukanca vel. 2—4 Din 8.—, vel. 5—8 Din 10.—, vel. 9—12 Din 12.—.

TRGOVINO S PEKARNO

blizu Celja z enonadstropno hišo in 4 orali zemlje ob hiši
prodaja za 250.000.—dinarjev.

Naslov v podružnici »Jutra« v Celju. 2849

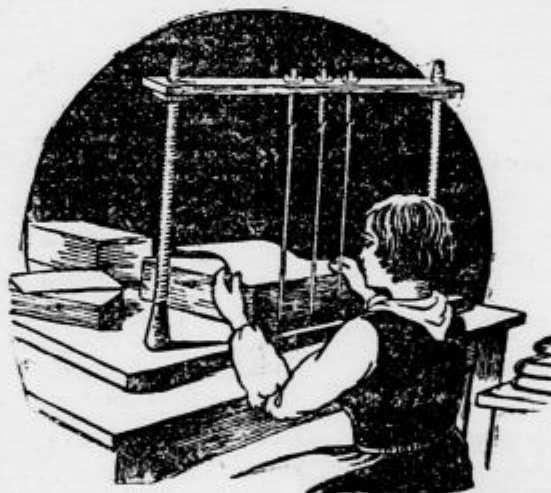
Sprejem do 1600 KOMADOV JAJC v valjenje
Dobro uspeh zasiguran
LILI PIATNIK, Radeče
pri Zidanem mostu 2871

SPALNICE,

jedilnice in kuhinje iz različnega lesa v najnovejši izdelavi v različnih imitacijah, Vam nudi najceneje

Gospodarska zadruga mizarstev mojstrov LJUBLJANA, Vegova 6 1721

Stalna zaloga vsakovrstnega pohištva in tapetniških izdelkov po najnižjih cenah.

Raznovrstne knjigoveške potrebščine

platno, usnje, marmor-papir, zlato, sukanec itd. Vam nudi po najnižjih cenah

A. JANEŽIČ

LJUBLJANA, Florjanska ulica šte. 14
Telefon 32-20

Specijalni entel oblek, azuriranje, predtisk, najhitrejša postrežba, najfinjšo delo pri **Matek & Mikeš, Ljubljana** poleg hotela Štrukel.

Vezenje raznovrstnih monogramov, perila, zaves, pregrinjali; entlanje, izdelovanje gumbic. Vseled najmodernejše ureditve podjetja — najnižje cene. 79

MANUFAKTURNA TRGOVINA

z velikim portalom na najprometnejši točki, večjega mesta v Sloveniji se odda v najem z ali brez zaloge. Ponudbe poslati na oglas, oddelke »Jutra« pod pogoj: »Prevzem inventarja«. 2787

Odda se oskrbnništvo

Valvazorjeve kože pod Stolum.

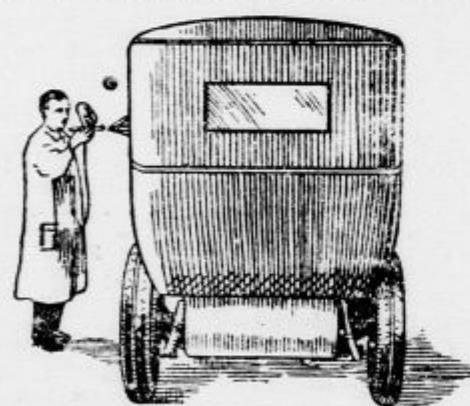
Ponudbe poslati do 5. marca na Slov. planinsko društvo v Kranju. 2869

AVTOMOBILISTI

POZOR!

POZOR!

Kolesarji

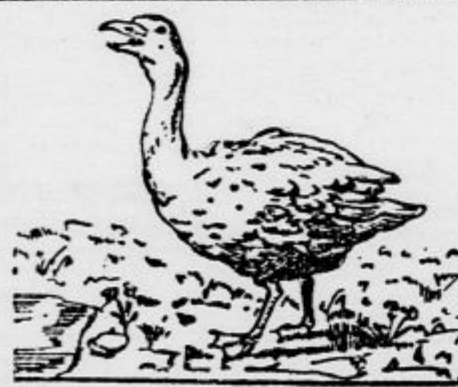

Motociklisti

Ne belite si glave z ugibanjem, komu poverite tapetniška in ličarska dela Vaših vozil! — Vse to Vam izvrši strokovnjaško točno in najsolidnejše tvrdka **JOŽKO HORVAT**. — Za svoja dela uporablja najboljše blago, kljub temu pa Vam napravi **JOŽKO HORVAT** najceneje, o čemer se blagovolite prepričati. Zato je v Vašem lastnem interesu, da se pri vsakem potrebnem popravilu spomnite tvrdke **JOŽKO HORVAT**. — Ako ste si že zabeležili naslov tvrdke **JOŽKO HORVAT** in se iste poslužujete, boste vedno zadovoljni, za kar Vam jamči tvrdka **JOŽKO HORVAT**, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 85, telefon 2766. Emajliranje koles v ognju. »Ducok«-ličanje! 2858 **Vajenec se sprejme!**

PERJE

KOKOSJE, PURJE, GOSJE IN RACJE NAVADNO, S STROJEM ČISČENO IN ČOHANO

PO ZNATNO NIZKIH CENAH.

VZORCI SE POSILJAJO BREZPLAČNO IN FRANKO

DOBAVLJA V VSAKI MNOŽINI

E. Vajda, Čakovec

Telefon 59, 60, 3, 4.

FLORIA

spopolnjuje baržunasto gladko in elastično gibko lice, ki ga dobite z nego Floria Porenal kremo, ker vsebuje koži silicne sestavine in naravnost dovaja kožnemu staniču potrebno hrano za obnavljanje in pomlajevanje.

Uporabljajte Porenal-Cold-Creme preko noči ali če vam je lice preveč suho, dočim Porenal Creme suho, ako vam je lice mastno. Ta krema je obenem najboljše podlaga Floria Porenal pudru, ki se odlikuje po posebno lepih barvah. Nega obraza s kremo Floria Porenal in pudrom ne samo, da je pravilna in sodobna, temveč daje vašemu izgledu dovršen čar lepote in mladosti.

Porenal Creme (toba Cold ali suha) po Din 18, Porenal puder po Din 24, in Rouge Floria po Din 14. Dobiva se v drogerijah in parfumerijah ali po pošti pošilja Nobilior parfumerija, Zagreb, Illica 34, Jelačićev trg 15. 90

Oglašujte v »Jutra«!

Stare kovine in odpadke

Kakor: nikel, alpaka, kompozicije, kositer, bele kovine, aluminij, cink, baker, med in drugo kupuje proti gotovini

Dragotin Schreiber podjetje za izkoriščanje kovin, ZAGREB, Vlaška ul. 66, telefon 65—60. 2658

Moko, pšenico in koruzo

vagonsko blago dobite od prve roke po borzni dnevni ceni, ako pišete dopisnico na naslov Hotel Mikš, Ljubljana, soba šte. 61. 96

VI ZAMORETE DOMA

ne da bi zanemarili svoj redni poklic, izpopolniti svoje praktično izkušnjo s teoretičnim znanjem sodobne tehnike ali sebi zagotoviti donosen položaj v industriji in tehničnih strokah z učenjem na

Jugoslovanski sekciji Politehničnega instituta v Parizu, ki nudi potom pismenega (dopisnega) pouka vsaki osebi možnost, brez ozira na starost, poklic, predhodno stopnjo izobrazbe, materijelno stanje, da dobi potrebno znanje v elektro-strojni in arhitektonsko-stavbeni stroki in to: monterja, risarja, nadzornika, pomočnika inženjerja in inženjerja. Tečaji so pisani razumljivo in v jugoslovanskem jeziku. Po dovrstitvi studija in položenih izpitih dobe učenci odgovarjajoče diplome. Vpis v posamezne sekcije se vrši stalno. Za vsa potrebna pojasnila o programu »B« itd., ki jo damo brezplačno, se obrnite na Institut Polytechnique, Paris XVI., 66, Bd. Exelmans. 94

ZAKUP

restorana i prodavnice jestvina i bezalkoholnih pića na Aerodromu 6. Vazduhoplovnog pčiva u Z. anunu.

Nadmetanje biće kod označenog puka 6. marta 1933. god. Kaucija 21.000.— dinara. Bliža obaveštenja daje navedeni puk. **KOMANDA VAZDUHOPLOVSTVA VOJSKE** B. E. Br. 1918. 2876

LIPSKI POMLADANSKI VELESEJEM 1933

začetek dne 5. marca vse informacije

DAJE LIPSKI SEJMSKI URAD

ali častni zastopnik

ING. G. TÖNNIES, Ljubljana, Dvorakova ulica 3, telefon 2762